primejdioase, s'a organizat un muzăŭ mic al alpiniștilor unde figurează portretele și reliquele victimelor munților.
Mormintele victimelor sunt grupate în cimitirul din Zermatt.

Vetor

PRINCIPESE INDEPĂRTATE

Cele cincĭ persoane din ilustrație încarnează treĭ din principalele rase ale imperiuluĭ chinez.

Incepând de la stânga spre dreapta, cea dintâĭ e o tânără chineză, damă de companie a mareĭ princese mongole care se află în mijlocul grupuluĭ. La stânga tinereĭ chineze se află o damă mongolă, aparținând casteĭ aristocratice. A patra persoană e o princesă manciuriană. Costumul săŭ național diferă foarte mult de acela al doamneĭ aristocrate din nordul Chineĭ, maĭ ales prin aranjamentul coafureĭ.

In sfâșit a cincea persoană e o altă princesă din Mongolia, clasată ca «princesă de clasa doua».

Fotografia nu poate da însă bogăția costumelor acestor doamne. Nimic de zis de costumul tinereĭ chineze, cu vesta sa violetă brodată cu negru și fusta de un roz eșit. E ținuta comună a tuturor femeilor de condițiune modestă din tot nordul imperiuluĭ.

Dar costumele celor treĭ princese mongole sunt o minunăție.

Coafurile sunt adevărate monumente. Impletit în coade foarte fine carĭ cad parte pe piept, părul pornește din vârful capuluĭ spre a forma bandourĭ curioase carĭ, împodobite cu pieptinĭ bogațĭ de aur, formează ca două arcurĭ între frunte și umerĭ.

Cum stau aceste bandourĭ ca suspendate în aer? Mister al științeĭ capilare!

De sigur că acest monument de coafură e susținut pe telurĭ.

Coafura se completează printr'un bonet mic de formă piramidală în fața căruia e fixat un cerc de pietre prețioase. De sub bonet se lasă în jos, încadrând figura, rândurĭ de perle al căror număr variază după gradul de nobleță.

Se înțelege că un astfel de edificiu fraged impune principeselor mongole o imobilitate absolută când sunt în vizită. Nenorocit! d'abia îndrăsnesc să se miște. Demnitatea lor ar fi știrbită dacă monumentul capilar și-ar pierde simetria.

Principesele poartă costume foarte bogate

Coafura are o formă dintre cele maĭ bizare

Cât despre îmbrăcăminte, e o splendoare de lux și de artă, cu broderiile lor alese, de un colorit delicat, încărcate cu o mulțime de fir de aur și argint.

Cel maĭ modest din aceste costume valorează o avere.

Blaz.

PRIVELIȘTI DIN ȚARĂ

OLTUL ȘI LOTRUL

Defileul prin Carpațĭ al Oltuluĭ constitue o serie de pozițiĭ pitorești, cele maĭ frumoase, ușor accesibile publiculuĭ prin faptul că sunt traversate de o linie ferată. Oltul este primul râŭ mare tumultos și repede al țăreĭ, al doilea fiind Bistrița din Moldova; pe când însă de regulă acest din urmă este limpede, cel dintâĭ este maĭ des turbure, parecă ar aduce din Ardeal — pe care îl străbate — mâhnirea sufletească a 4 milioane de românĭ.

Până la Jiblea-Călimăneștĭ, distanța în șes cea maĭ urâtă de parcurs dela Bucureștĭ, sunt trenurĭ accelerate; maĭ sus, nu circulă decât trenurĭ de persoane.

Dela Jiblea în sus intrăm în strâmtoarea Carpaților alcătuită de albia Oltuluĭ. E o splendoare: în mijloc Oltul, pe dreapta luĭ șoseaua, iar pe stânga linia ferată, acățate ambele de coastele dealurilor în care maĭ pe toată distanța sunt săpate în stâncă, așa că deoparte a fiecăreia curge apa, iar de alta muntele e ca un perete drept stâncos. Aceste locurĭ strâmte sunt întrerupte câte odată de căldărĭ maĭ largĭ în care se văd mânăstirea Cozia, Brezoiu, stațiune climaterică de primul ordin, Câinenĭ, Râul-Vaduluĭ, unde s'a proectat a se clădi gara de frontieră (cea actuală de la Câinenĭ fiind insuficientă; apoĭ încântătoarea poziție dela cantonul 37, unde trenul trece Oltul pentru a pătrunde în Transilvania; în această parte se află și compania a 2-a grănicerĭ, al căreĭ local este admirabil întreținut de comandantul companieĭ.

Intre Jiblea și Brezoiu trenul trece prin patru tunelurĭ lungĭ, așa că escursioniștiĭ, carĭ sunt foarte numeroșĭ pe această distanță, fiind mare parte dintre vizitatoriĭ stațiuneĭ Călimăneștĭ-Căciulata, preferă să facă cu trăsura drumul pe această porțiune, pentru a putea admira maĭ bine frumusețile natureĭ. Unul din tunele este săpat sub poziția M-reĭ Cornet, care se vede deasupra intrăreĭ tuneluluĭ. Dela Râul Vaduluĭ în sus, linia ferată fiind trecută tot pe partea dreaptă a Oltuluĭ, din cauză că pe partea stângă muntele nu a maĭ îngăduit construirea eĭ, se vede spectacolul frumos a 3 dungĭ în 3 etaje formate: jos de Olt, pe coasta dealuluĭ șoseaua (apărată către Olt cu ziducĭ), iar maĭ sus linia ferată pe un terasament săpat în munte și sprijinit cu lucrărĭ de artă.

Oltul intră în țară pe la cantonul 37, după ce a străbătut un defileu tot atât de măreț ca cel din țară, de la nord la sud, pe o distanță de vr'o 5 kilometri, între munțiĭ de pe versantul transilvănean al Carpaților, venind dinspre Alba Iulia și Făgăraș.

Pe toată distanța dintre defileurile Carpaților, el prezintă râurĭ importante cu văĭ admirabile numaĭ pe partea dreaptă. In Transilvania e frumoasa vale o Lotrioareĭ, râu care pleacă tot din muna Lotrioareĭ, dar curge pe partea Transilvanieĭ; la frontieră e râul Vaduluĭ,

care formează de altfel cu cristalinele-i ape frontiera naturală spre Ardeal; mai jos e una din cele mai frumoase văi ale ţărei româneşti, valea Lotrului, care urcă dela Brezoiu spre creerii munţilor. E în acelaşi timp de observat că tot pe partea dreaptă, mai jos, e întreg buchetul de staţiuni balneare şi climaterice ale Vâlcei: Brezoiu şi Cozia, citate, Căciulata, Călimăneştii, Olăneşti, M-rea Horezu, Ocniţa, Ocnele mari, Govora.

Această situaţie a staţiunilor e consecinţa naturală a situaţiei geografice, care prezintă pe malul stâng al Oltului munţi nalţi, pe care se vede şi acum zăpadă din partea Ardealului, între cari vestitul munte Negoiu de peste 2000 m., fără regim de râuri spre Olt şi deci fără văi pe care să se înfiinţeze drumuri accesibile. Numai dela Câineni pleacă spre Suici şi Curtea de Argeş o şosea destul de bună, dar atât de accidentată şi pitorească, că s'a părăsit ideia de a se uni prin munţi, paralel cu şoseaua, calea ferată de la Curtea de Argeş, cu cea de la Câineni. Această joncţiune ar scurta cu câteva ore drumul la frontieră spre Turnu roş, care acum face dela Bucureşti un zigzag colosal la Piteşti, apoi în jos pe Piatra-Olt, pentru a se sui apoi pe valea Oltului.

Pentru turişti însă, dacă înălţimile din stânga Oltului, în special Negoiul, sunt puncte de atracţie, văile de pe dreapta, mai cu seamă a Lotrului, sunt vizitate de numeroase caravane de escursionişti. De la Brezoiu în sus pe acea vale, până la Malaia, este un drum de căruţe pe distanţa de 30 km.; de acolo însă la Voineasa şi Ursu nu se mai umblă de cât călare pe cai de munte saŭ pe jos, pe cărări strâmte şi pe pripoare care şerpuesc la înălţimi vertiginoase, pe coasta dealurilor, deasupra prăpăstiei văei Oltului. Legenda spune, sprijinită pe fondul adevărat al sălbăticiei acestor locuri, că pe timpul haiducilor, cei trei din urmă şi anume: Mălăeriu, Voinea şi cu Ursu, după ce aŭ făcut avere prădând pe Valea Oltului, mai ales pe timpul bâlciului dela Riureni când se scoboară multă marfă din Ardeal şi se suie în schimb bani, — văzând că negustoria lor nu mai merge, s'aŭ hotărât să devină oameni cinstiţi şi s'aŭ aşezat pe valea Lotrului, în locuri atunci încă neumblate, formând astfel cele trei sate sus citate.

Fapt e însă că şi azi locuitorii acestor părţi nu sunt de loc ospitalieri şi s unt foarte rapaci la socoteli. Splendoarea naturei trece însă aci grija tuturor nevoilor, mai ales dacă escursioniştii sunt prevăzători şi-şi iaŭ la drum tot ce le trebue.

Totuşi, aceşti munţi în care ar trebui să domnească numai liniştea naturei asociată cu liniştea sufletească, sunt azi agitaţi şi cu drept cuvânt. Şi neliniştea e împotriva încălcărei hotarului de către unguri. O întreagă catenă de munţi a fost răsluită astfel printr'o simplă aplicare strâmbă pe teren a unei convenţii de delimitare din 1887. Convenţia prevede vechile frontiere ale Olteniei, aşa cum eraŭ după retrocedarea ei de către austriaci în urma ocupaţiei. Destul că tractatul între Turcia şi Austria a cedat acesteia Orşova şi Mehadia, ca recompensă că Olt nia a fost restituită.

Când însă să se aşeze pe teren semnalele de frontieră, ungurii aŭ izbutit să înşele comisia română, pretinzând bunăoară că râul Iacob, care nu e decât un afluent al râului Vadului — acesta trebuind a fi frontiera — e chiar râul Vadului şi aŭ mutat frontiera pe râul Iacob. Cu acest sistem aŭ rămas în partea Ungariei mii de hectare de pădure seculară, pentru care un consorţiŭ de italieni plătesc peste 20 milioane, pentru a o exploata, unei universităţi săseşti, care s'a erijat în stăpână a întregei regiuni răpite.

Obştea locuitorilor români, adevăraţii proprietari, a colectat documente şi hărţi foarte importante dela Matei Basarab încoace, din care reese absolut evidentă dreptatea lor.

Pentru turişti însă, toată regiunea carpatină a Oltului prezintă un interes deosebit şi merită a fi mai mult vizitată pentru natura splendidă a poziţiunilor ei.

Turistul

REGATUL MUNTENEGRULUI

— Urmare —

Ofiţerii de artilerie aŭ adesea, ca instructori, colegi ruşi detaşaţi la Cetinge.

Căpitanii sunt plătiţi cu 150 de coroane pe lună, cei lalte grade după proporţie.

In principiŭ, fiecare sat trebue să dea, în caz de mobilizare, 100—200 oameni, în care intră toţi locuitorii dela 20 la 55 ani.

Exerciţiile, sub ordinul ofiţerilor, se fac Dumineca. Toţi muntenegrenii sunt născuţi soldaţi. Ca copil se joacă d'a soldatul, în tinereţe se dedă cu ardoare la exerciţii militare care sunt pentru ei un izvor nesecat de plăceri.

In timp de războiŭ, intendenţa hrăneşte soldaţii, dar în timp de pace, ei singuri trebue să-şi aibă grija hranei.

Soldaţii formează trei categorii: Prima coprinde toţi oamenii dela 20 la 45 ani; a doua, aceea de la 45 la 55 ani împreună cu tinerii cari n'aŭ încă 20 ani; cea din urmă e compusă din toţi cetăţenii mai mari de 55 ani.

Astfel că de la etatea de 18 ani muntenegreanul e soldat toată viaţa.

Ultima categorie nu trece frontiera; ea are misiunea de a apăra ţara şi a menţine ordinea.

Tot ce se raportă la organizaţia militară nu lasă nimic de dorit.

Serviciul ambulanţei numai, nu e ceea ce ar trebui să fie. Patru ofiţeri doctori daŭ îngrijiri la toată armata.

Un om nearmat e judecat ca incapabil de a se bucura de binefacerile libertăţei. Dacă voeşti să pedepseşti sever pe un muntenegrean şi să-l umileşti, dezarmează-l.

„Fratele meŭ nu mi-e mai scump ca puşca", astea sunt cuvinte pe cari le pronunţă adesea. El nu se desparte nici-odată de revolverul săŭ, încărcat cu gloanţe. Regele chiar îl încurajează să-l poarte. Când Majestatea Sa întâlneşte vre-unul pe stradă, îl opreşte, îi inspectează revolverul şi pedepseşte pe acela asupra căruia găseşte o armă inofensivă.

Dacă Muntenegrul nu are armată, se poate zice că Muntenegrenii formează un popor totdeauna sub arme.

Un batalion complet e totdeauna de serviciŭ şi acest batalion instrueşte în în fiecare an 4000 oameni, care vin cu rândul să împlinească patru luni de prezenţă.

Ordinul mobilizărei e anunţat prin salve repetate des.

De aceea în Muntenegru e oprit, chiar vânătorilor, să tragă focuri care se succed repede; aceste detunături repetate ar da alarma şi ar avea ca rezultat punerea în picioare a unei companii întregi.

Prinţul regal al Austriei, aflându-se într'o zi la Cetinge, regele îi arătă cum putea să mobilizeze un întreg corp de armată.

In treizeci şi şase de ore, toate trupele cu echipamentul de câmp, eraŭ reunite în jurul oraşului.

Muntenegreanul are toate calităţile care fac pe adevăratul războinic; e fără frică, gelos de bravura unui tovarăş de arme, obişnuit cu privaţiunile, neobosit la drum şi disciplinat.

Spre a întări mai mult siguranţa, muntenegrenii aŭ construit fortificaţiuni în diferite puncte strategice. Streinii sunt opriţi de a lua fotografii în împrejurimile fortificaţiilor.

Aceia cari s'ar apropia prea mult ar fi arestaţi imediat ca spioni.

Austria a fortificat de asemenea frontiera sa, spre a împedica pe muntenegreni să intre în Herţegovina şi Dalmaţia.

De partea cealaltă a frontierei albaneze, imperiul otoman a ridicat de asemeni fortificaţii şi redute.

Comerţ, industrie şi agricultură

Comerţul, industria şi agricultura, tot ceea ce face prosperitatea naţiunilor, sunt încă în faşe în Muntenegru şi nu trebue să se aştepte nimic de la iniţiativa particulară spre a remedia această stare deplorabilă.

Puţinul ce s'a făcut se datoreşte străinilor cu invitaţia guvernului şi cu concursul săŭ financiar.

Principala sursă de bogăţie a ţărei ar fi exploatarea pădurilor de Est, dar mijlocul de transport economic şi repede nu există, astfel că, pentru un moment, nimeni nu se poate gândi la exploataţia lemnului.

Caii se găsec în număr mic în Muntenegru şi nu sunt de valoare. Se cresc porci, găini şi oi, dar numai pentru trebuinţele menagiului.

(Va urma)

TIMBRELE DIN LUME

Bolivar și Bolivia

Republica Bolivar a emis 5 timbre în amintirea războiuluĭ independențeĭ. Fiecare timbru poartă efigia unuĭ patriot căruia vrea să'ĭ onoreze memoria:

1 centimă Miquel Botazes care repurtă victoria asupra spaniolilor la Aroma la 10 Noembrie, 1910; 2 centime Ignatio Warnes care la 27 Noembrie, 1815 distruse corpul de armată al șefuluĭ regalist Altolaguire; 5 centime Petro Domingo Murilo care fu șeful militar al Independenților la Buenos Ayres, în Iulie, 1809.

Sub 50 centime figurează Jose Antonio Sucre, tânăr general colombian, care trecu în Peru prin victoria repurtată în 1824 sub vice-regele spaniol Serna. Sucre câștigă îndată Peru de Sus a căruĭ independentă o proclamă imediat, dându-ĭ numele de Bolivia, în onoarea liberatoruluĭ Bolivar. Acest mare patriot se gândi să confedereze cele treĭ state: Columbia, Peru și Bolivia într'o republică a Americeĭ de Sud, dar acest proect nu se realiză.

Phil.

Scumpetea mărcilor postale

De sigur că mulțĭ colecționarĭ de mărcĭ nu se gândesc de loc la scumpetea mărcilor când încep să le colecționeze. Maĭ cu seamă aceia carĭ nu'șĭ mărginesc colecția lor la o anumită țară, grupă de țărĭ, continent, etc., ci fac o colecție generală a tutulor mărcilor, trebue să cheltuiască foarte mult pentru ele și uneorĭ chiar dacă sunt dispușĭ să o facă nu găsesc mărcile maĭ rare decât plătind prețurĭ considerabile.

Și în adevăr, pentru a ne da seama de scumpetea mărcilor, o mică statistică ne va fi de folos.

Iată de pildă după ultimul catalog francez Yvert et Tellier 1911, că prețul tutulor mărcilor numaĭ de la 1000 leĭ în sus se ridică la suma de $^3/_4$ milioane leĭ.

Țările carĭ au emis cele maĭ scumpe mărcĭ, considerând numaĭ pe cele de la 1000 leĭ în sus, sunt:

Mauriciu, cu 150.000 leĭ; Hawai, cu 71 miĭ; Franța, 32.100; Anglia, 30.200; Guyana engleză, 27.000; România, 23.500; Statele-Unite, 15.050; Reunion, 10.800; Capul B. Speranțe 9,600; Canada, 9.500; Austria, 9,500; Argentina, 9.000 leĭ, etc.

Dacă acestea sunt prețurile numaĭ a câtor-va mărcĭ carĭ nu formează decât minoritatea, la ce sumă colosală se vor fi ridicând toate la un loc? Maĭ ținând apoĭ seama că mărcile cele maĭ scumpe sunt de cele maĭ multe orĭ în blocurĭ de câte 2, 4, 8, 16 și chiar maĭ multe și că ele nu sunt vândute de speculanțĭ decât cu totul și cu prețurĭ mult maĭ ridicate sub pretext că așa, în blocurĭ, formează o raritate, își poate lesne cineva face idee de dificultățile uneĭ colecțiunĭ generale.

De aceste toate și de multe altele încă ținând seamă, de sigur că cel maĭ bun lucru e să te specializezĭ într'o anumită colecție numaĭ, lăsând colecțiile generale pe seama milionarilor.

A. B.

GUSTAVE AIMARD

EMIGRANȚII

Misisipul a devenit de câțiva ani marele drum pentru transportul negoțuluĭ lumiĭ. Fiecare corabie care merge pe apele sale, aduce nouilor stabilimente mijloacele de a-șĭ procura, fie prin schimb, fie în banĭ, principalele comoditățĭ ale vețiĭ. De asemenea fel de fel de exploatărĭ s'aŭ organizat pe țărmurile fluviuluĭ, care a devenit marele drum al emigrațiuniĭ, prin perspectiva ce oferă pionerilor de a poseda bune pământurĭ și a le cultiva mulțĭ ani, fără a avea nevoie de a plăti cuiva. Cuvântul de patrie, în sensul pe care îl dăm în Europa, nu există de loc pentru Americaniĭ din nord. Eĭ nu sunt ca țăraniĭ noștri, atașațĭ din tată'n fiŭ pământuluĭ, care a servit ca leagăn familieĭ lor. Eĭ nu țin la pământ decât atât întru cât le produce. Când pământul a fost stors printr'o producție prea mare, atuncĭ hotărârea americanuluĭ este îndată luată. El se desface de lucrurile îngreunătoare saŭ prea costisitoare de dus, păstrează strictul necesar în ce privește servitoriĭ și menagiul, își ia ziua bună de la vecinĭ și în zorĭ, pe o frumoasă zi de primăvară, pleacă la drum vesel, salutând cu o ultimă privire indiferentă țara unde așa de lung timp, el și familia sa, aŭ trăit. Deja gândirile sale sunt pentru viitor, trecutul nu maĭ există pentru dânsul, singur viitorul îĭ surâde și îĭ susține curajul.

Nimic maĭ simplu, maĭ primitiv și maĭ pitoresc în acelașĭ timp ca plecarea uneĭ familiĭ de pionerĭ. Caiĭ sunt înhămațĭ la căruțe încărcate cu obiecte de lăptărie și copiiĭ maĭ micĭ, pe când pe de lăturĭ sunt spânzurate mașinele, instrumentele de țesut, și bălăngănind la spate, o cofă plină cu seŭ saŭ gudron. Corturile și proviziile sunt prinse solid de desubtul trăsureĭ, și spânzurate cu frânghiĭ. Topoarele sunt puse de-a curmezișul căruțelor, și'n lada de mâncare a cailor se rotogolesc amestecate căldărĭ și tigăĭ.

Iată averea mobilă a emigrantuluĭ. Fiul cel mare saŭ servitorul merge călare pe calul de dinainte, femeia pioneruluĭ încalecă pe celalt. Emigrantul și fiiĭ săĭ cu pușca pe umerĭ merg împrejurul trăsureĭ, când înapoĭ când înainte, urmațĭ de câinĭ, mânând animalele și veghiând la starea sănătățeĭ tuturora. Iată-ĭ plecațĭ, voiajând puțin câte puțin prin țărĭ inexplorate, pe drumurĭ îngrozitoare în cât cea maĭ mare parte din timp sunt nevoițĭ a le deschide eĭ însușĭ, înfruntând frigul, căldura, ploaia și soarele, luptând contra Indienilor și a fiarelor sălbatice, văzând la fiecare pas cum se ridică în fața lor obstacole aproape de netrecut. Nimic însă nu oprește pe emigranțĭ, nicĭ un pericol nu poate să-ĭ întârzie și nicĭ o imposibilitate nu poate să-ĭ descurajeze. Eĭ merg lunĭ întregĭ conservând neatinsă în fundul inimilor această credință în soarta lor, pe care nimic nu o schimbă, până în fine daŭ de o locuință, care le oferă condițiunile de comoditățĭ pe care le caută de atâta timp. Dar vaĭ! câte familiĭ plecate pline de curaj și de speranță din orașele americane aŭ dispărut, fără a fi lăsat alte urme de trecerea lor prin pădurĭ decât oasele lor înălbite și mobilele lor sfărâmate! Indieniĭ sunt totdeauna la pândă, și, la intrarea în deșert, atacă caravanele, masacrează fără milă pe pionerĭ și duc în sclavie femeile și fetele, se răsbună contra emigranților de atrocitățile a căror victime aŭ fost de atâția secolĭ.

Costin Georgescu-Rahova

Cel maĭ vechiŭ schelet de om

Descoperirea luĭ Hauser. — Caracterele raseĭ.

Neandertalul este o localitate lângă Bonn în Germania, pe Rin, nu departe de Colonia (Köhn). E vestit prin descoperirea unuĭ craniŭ din epoca zisă diluvială. Acel craniŭ a slujit ca tip al uneĭ rase de oamenĭ primitivĭ, rasa dela Neandertal. S'aŭ maĭ aflat rămășițĭ dela aceeașĭ rasă la Spy (lângă Liége, Belgia) și la Krapnia (lângă Agram, Croația).

O. Hauser, vestit archeolog svițerian, lucrează de maĭ mulțĭ anĭ în valea râuluĭ Vezere, afluent al Dordoneĭ (Franța)). Valea este vestită prin rămășițele de cultură omenească descoperite acolo în cele din urmă zecĭ de anĭ de Lartet, Cristy și Mortillet. Săpăturile le-a făcut într'o peșteră, pe care ceĭ pomenițĭ n'aŭ putut-o cerceta, de oarece era astupată cu clădirĭ noĭ. Cercetările vechĭ s'aŭ făcut la poalele uneĭ stâncĭ (Alvi) și acolo s'aŭ găsit acele unelte de cremene cărora Mortillet le-a zis *monsteriene*, după numele localitățeĭ Monstier, și caracterizează una din cele maĭ vechĭ epoce din vârsta de piatră cioplită. Hauser nu lucra la întâmplare, ci cu plan hotărât de-a găsi, dacă va fi cu putință, nu numaĭ cremene lucrată de mâinile omuluĭ, dar și schelet de om.

In 1907 Hauser a aflat în pătura neumblată din peșteră o mulțime de unelte de cremene: sfredele, răzătoare, cuțite, unelte de lovit (coup de poing). Iar la 7 Martie 1908, lucrătoriĭ carĭ umblaŭ cu cea maĭ mare băgare de seamă și aveaŭ poruncă să-l vestească imediat ce va da de oase de om, îl chemară. In adevăr, nu se înșelaseră, căcĭ dăduseră de bucățele din scheletul unor picioare de om. Dar Hauser nu a voit să scoată scheletul ci l'a lăsat acolo până a venit și d-rul Herman Klaatsch de la Breslau, special în cunoașterea oaselor oamenilor primitivĭ. Aŭ luat scheletul binișor, căcĭ era foarte sfărâmicios, și l'aŭ dus la Hauser acasă.

Insul aflat fusese îngropat de tânăr. Femurul, tibia, humerul și radius, dovedesc că avea oasele cele lungĭ foarte grosolane și scurte. Radius era foarte

încovoiat, cum nu-l are astăzi nicĭ un fel de rasă, însă cum îl aŭ numaĭ maimuțele cele marĭ. Aceĭ oamenĭ străvechĭ eraŭ, ca înălțime, de mijloc saŭ chiar scurțĭ, aproape ca Eschimoșiĭ de azĭ. Dințiĭ eraŭ sănătoșĭ, foarte lungĭ și tarĭ.

Lângă acest schelet s'aŭ găsit maĭ multe unelte de piatră cioplită.

Acest schelet datează de acum o sută de miĭ de anĭ.

I. Florescu.

BRAȚ DE FIER

MARE ROMAN DE AVENTURI

De LOUIS BOUSSENARD

— URMARE —

— Frică, de! nu tocmaĭ; m'am luptat cu oamenĭ tarĭ, cu fiare sălbatice... dar ăsta... da, mărturisesc, este o prostie, dar mi se pare că în el are ceva... cum să'țĭ spun? ceva fantastic, supranatural, vrăjit...

— O, par'că aĭ fi în basmele cu zâne!.. Prin urmare cum îl chiamă pe acest personaj?

— Braț de fier!.. Din fericire că... a murit!

— Atuncĭ de ce ți-e frică?

— Pentru că cu acest drac nu eștì nicĭ odată sigur!

— Mă, prostule, să'țĭ spun eu de ce nu-țĭ venea să'ĭ spuĭ numele? Find-că nu știaĭ să spuĭ sigur că Braț de fier nu a murit!

— Cum? Dar chiar eu i-am amestecat esența de barbadinier în băutura pe care i-a dus-o; eu l'am văzut ducându-l la spital, țeapăn, aproape cadavru.

— Eĭ, de vreme ce acest om este vrăjit, ițĭ spun eu că a scăpat!

— O minune!.. Barbadinierul nu iartă.

— O minune, după cum zicĭ! Braț de fier a scăpat! Am aflat; și în momentul când noĭ părăseam Saint-Laureant el era pe picioare, jurând pe toțĭ sfințiĭ că ne va prinde și ne va face să ne ispășim crimele noastre. Eĭ, ce zicĭ de asta?

Luĭ Eudurci nu'ĭ venea de loc bine cele ce auzea.

— Și acum, vezĭ tu, dragul meu, să'țĭ dau o părere. Acest om nu e făcut ca toțĭ oameniĭ... și mi-ar plăcea să mă bat maĭ bine cu dracu, decât cu el. Așa că nu ți-ar plăcea să daĭ cu ochiĭ de el, nu e așa?

Zicând aceste din urmă cuvinte, Dabul întinse urechia, ca și cum aștepta un semnal.

De odată murmură:

— Unu! Douĭ! Treĭ!

Apoĭ iar:

— Unu, douĭ, treĭ!

Regele ocneĭ scoate un strigăt de triumf.

— Asta este un semnal care mă vestește că un ordin al meu a fost executat; o misie cu care am însărcinat pe Mal-Crepi și ceĭ treĭ credincioșĭ rămașĭ acolo, a fost îndeplinită.

— De asta mă miram eu, unde sunt ceĭ treĭ tovarășĭ: Camufle, La Grifaille și Simonnet?

— Da, i-am lăsat acolo, după ce maĭ întâĭ am pus pe Simonnet să scrie o scrisoare...

— A, da, ăsta e vechiul falsificator!..

— Al căruĭ talent, exploatat de mine, ne va preda pe tatăl Madianeĭ.

— Dar misiunea lor?

— Este aceea de a prinde cu orĭ-ce preț pe Braț de fier de brațul său de fier cel uimitor, cel vrăjit și de a mi'l aduce la picioarele mele legat cobză.

— Și au isbutit? întreabă neîncrezător Eudurci.

— Semnalul convenit; treĭ focurĭ în caz de neisbândă, șease în caz de isbândă.

— Și le-aĭ auzit?

— Da.

— Le-aĭ și numărat?

— Da, șease focurĭ.

Prin urmare Braț de fier este în puterea lor, și de astădată îțĭ jur, Eudurci, că nu'mĭ maĭ scapă, cum nu'mĭ va scăpa nicĭ celalt, minorul Fantome, a căruĭ sosire mi-o va anunța alt semnal.

Eudurci a luat o torță și amânduoĭ au eșit repede afară.

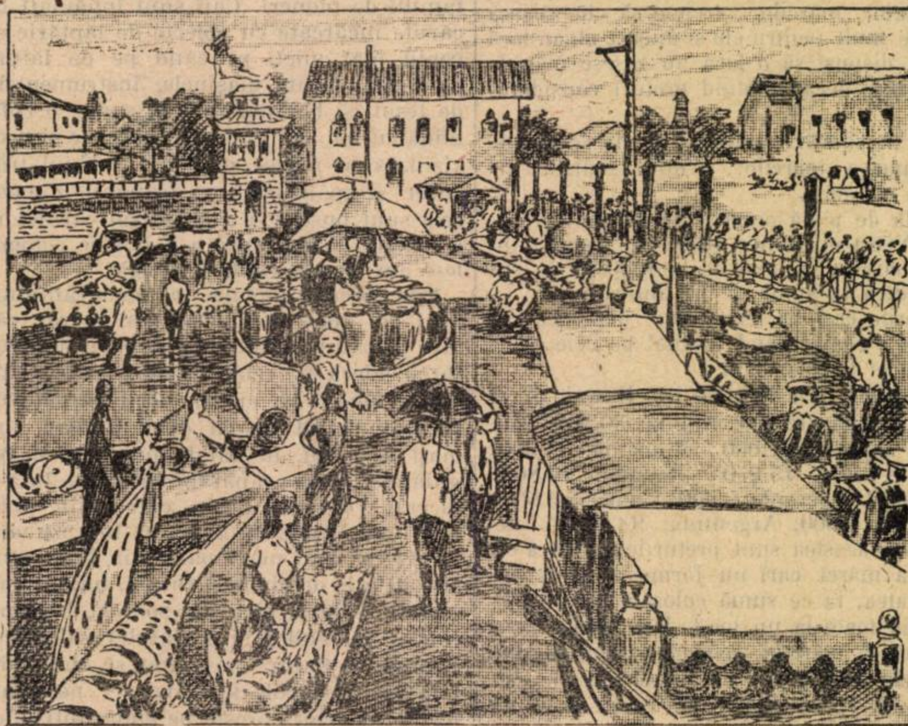
Ca fulgerul trec printr'o alee mare. Se aude sgomotul vâslelor și în umbră se zărește o luntre condusă de patru oamenĭ.

Cu toată puterea luĭ, Regele ocneĭ abia poate sta locului de nelinișit ce e. Se repede la mal și întreabă:

— Ho! Voĭ din luntre, numele vostru!

O PIAȚĂ DIN XIENG-MAÏ

Călătoriĭ carĭ, după ce au parcurs minunatul Siam, au norocul să treacă prin Xieng-Maï în luna Decembrie, asistă la un spectacol dintre cele maĭ rare.

Târgul zeilor

In toțĭ aniĭ, timp de două zile, se face în acest oraș îndepărtat târgul zeilor. Comerțul este dintre cele maĭ productive și clientela nu lipsește de fel.

Cu un respect deosebit, cumpărătoriĭ examinează marfa: nenumărate micĭ temple carĭ par de departe ca niște clopoțnițe sau statuĭ reprezentând diferite divinitățĭ. Alăturĭ însă de aceste imagini pioase se găsesc lucrurĭ pur decorative cu carĭ se împodobesc prorele joncilor sau pragurile caselor.

Orĭ-ce bun siamez, care are parale, trebue să cumpere la târgul zeilor.

O voce răspunde:
— Eu, Mal-Crepi!
— Bravo! Dar ceilalţĭ?
— Camoufle, La Grifaille; Simonnet lipseşte, căcĭ s'a înecat ca un prost în faţă la Saint-Laurent.
— Atât maĭ rău pentru el, strigă Dabul. Dar cu Braţ de fier aţĭ reuşit?
— Cum să nu! Il avem aci cu noĭ.
— Nu vă poate scăpa?
— Este legat cobză şi orĭ-ce mişcare iĭ este cu neputinţă.
— A, Regele ocneĭ vă datorează o recompensă regească! Aide, acostaţĭ.
Luntrea vine încet-încet la mal. Unul din bandiţĭ sare pe pământ şi cu îndemânare înţepeneşte luntrea la mal. Ceilalţĭ doui se ridică şi eĭ aducând pe braţe un fel de coş făcut din nişte sârmă subţire. E un coş de lungimea unuĭ om, în care se vede un corp de om răsucit şi legat cu frânghiĭ groase.
Nerăbdător, Dabul apucă una din frînghiĭ şi Eudurci de celălalt capăt.
— Aideţĭ, copiĭ, luaţi-l maĭ repede şi că plecăm.
Ocnaşiĭ, grăbiţĭ a'şĭ lua bacşişul, merg repede, cu regele lor în frunte, care e nerăbdător a'şĭ vedea adversarul în faţă înainte de a'l ucide.
Ajung la cort.
— Intraţĭ şi aruncaţi-mĭ pe jos această greutate!
Bandiţiĭ se supun. Coşul este pus pe o masă. Exaltarea luĭ Dabul este aşa de mare, că nu se poate stăpânĭ.
— Iată-te, Braţ de fier! urlă el în sfârşit.
Se apropie cu capul omuluĭ de lampă, îl priveşte şi strigă ca un turbat:
— Dar nu e el! Este Mustic!
Mustic îĭ strigă şi el:
— Dobitocule! Dar ce crezĭ că se prinde aşa uşor Braţ de fier?
— A, dar cum am să te omor! urlă banditul, scoţând an revolver.
In acest moment se aud din nou înspăimântătoare detunăturĭ, amestecate cu vociferărĭ sălbatice.
Un om intră busna în cort:
— Dabule, bandiţiĭ beţĭ nebunĭ, se omoară uniĭ pe alţiĭ. Vino! Vino!
Mal Crepi şi Euduirci târăsc cu eĭ afară pe Regele ocneĭ.

II

Ce se întâmplase şi cum bietul şi curagiosul Mustic se afla în puterea Regeluĭ ocneĭ?
Scăpat de Madiana, Braţ de fier nu avusese cu toate acestea puterea de a părăsi spitalul. Organismul luĭ atât de puternic fusese atins de ravagiile otrăveĭ şi câte-va zile trebuise neapărat să se odihnească.
Ingrijirile nu-ĭ lipsiseră şi în spital Madiana nu'l părăsise o clipă.
Chiar în dimineaţa care urmase evadăreĭ ocnaşilor comandantul penitenciaruluĭ venise a'ĭ face o vizită pentru a'ĭ cere scuze de ingrozitoarea neînţelegere a căreĭ victimă fusese.
— Deşi consecinţele greşaleĭ mele ar fi avut urmărĭ tragice, zicea comandantul, reclam totuşĭ toată indulgenţa d-tale. Ştiŭ cât ţine ministrul la d-ta, aşa că, în împrejurarea dureroasă în care mă găsesc, situaţia şi viitorul meu sunt în mâinile d-tale.
— Linişteşte-te, d-le, îĭ răspunse Braţ de fier, eu nu cunosc nicĭ ura, nicĭ răsbunarea josnică; mizerabilul care te-a înşelat este un bandit de o şiretenie atât de mare, în cât orĭ cine s'ar putea prinde în mrejele luĭ.
—In adevăr, au trebuit martorĭ autorizaţĭ să'mĭ denunţe îngrozitoarea luĭ şiretenie, ca să'mĭ deschidă ochiĭ! Acest om depusese în mâinile mele toate actele oficiale...
— Da, pe carĭ mi le furase... da, aşa înţeleg! Portofoliul acela este în mâinile d-tale?
(Va urma).

VIAŢA DE-ALUNGUL VOLGEI

Sunt foarte diferite tipurile carĭ locuesc de-alungul fluviuluĭ Volga, pe o întindere de treĭ miĭ kilometri.
Volga traversează nouă guvernăminte ale imperiuluĭ ţarilor.
Pe ţărmurile sale, în guvernământul Tver, de unde isvoraşte, trăeşte un popor de lemnarĭ.
Pentru toate rasele carĭ trăesc pe ţărmurile Volgeĭ, isvorul acestuĭ fluviu e sacru.
fabrică farfuriĭ, lingurĭ şi furculiţe de lemn, singurele de carĭ se servesc ţăraniĭ ruşĭ.
Manufactura vaselor de lemn oferă un aspect pitoresc şi chiar poetic.
Vara, aşezaţĭ în faţa caselor lor, eĭ lucrează, tăind din bucăţĭ de lemn vasele pe carĭ le vând la Nijni-Novgorod mujicilor din sfânta Rusie.
Maĭ departe alţiĭ fabrică căruţe, săniĭ, cărora nu maĭ trebue să li se adaoge decât fierăria.
Pe ţărmul fluviuluĭ sacru o mulţime

Viaţa de-alungul Volgeĭ

Pe platoul Valdaĭ, într'un sat Volghino-Verkhovie, se află o capelă de lemn în mijlocul căreia este un puţ. Privind în fundul puţuluĭ, zăreşti puţină apă limpede: e isvorul fluviuluĭ măreţ, regele fluviurilor din Europa.
Dar pe ţărmurile Volgeĭ, unde domneşte natura misterioasă, viaţa nu e neactivă şi locuitoriĭ nu sunt numaĭ lemnarĭ; eĭ se dedau şi industrieĭ lemnuluĭ. Uniĭ de pescarĭ îşĭ îndeplinesc meseria în imensul basin al Volgeĭ.
In perioade regulate se văd milioane de heringĭ carĭ pătrund din mare în fluviu. Eĭ merg în bande şi formează straturi suprapuse de maĭ mulţĭ centimetri; în acest timp eĭ pot fi prinşĭ chiar cu mâna.
De odată între Astrahan şi Kazan, ca şi când o vultoare mare i-ar fi înghiţit, heringiĭ dispar.

POŞTA REDACŢIEĬ

Celor carĭ ne-au trimis articole spre publicare. — Nu publicăm de cât articole scurte, cât de scurte. Ne lipseşte spaţiul.
Marinescu (R.-Sărat). — V'am scris o carte poştală.

TOŢI ABONAŢII LA

„ZIARUL CALATORIILOR“

Participă, cu incepere de azi la următoarle mari şi de valoare premiï:

1) **Un elegant pat de fier** pentru copil, cumpărat de la cunoscuta casă «Industria metalică Marcu». Bulevardul Elisabeta, No. 5. 2) **Una puşcă fină de vânătoare** cu două ţevi; cal. 12. din vechia şi renumita fabrică «Pieper-Bayard». 3) **Un pistol automat de buzunar**, Pieper Bayard, modelul cel maï nou. fiind de calibru mare, 7.65. insă format redus. foarte portativ. 4) **Una carabină de mare precisie**, calibru 22. Pieper Bayard, semi-automatică.

Toate aceste 3 arme sunt cumpărate de la marele magazin B. D. Zisman, Victorieï. 44, furnizorul Curţeï Regale.

5) **Un gramofon perfecţionat**. 6) **Una mandolină**. din lemn de palisandru. ornată cu sidef. cumpărate de la marele magazin de muzică Jean Feder, calea Victorieï. No. 54.

7) **Un frumos vas** pentru fructe sau mezelurï şi **o frumoasă tavă**. ambele argintate, cumpărate de la vechiul magazin de bijuterie Th. Radivon. Bd. Elisabeta. 9 bis.

8) **Un ceasornic de biurou**. lucrat artistic în marmură şi bronz. 9) **Un frumos ceasornic** in cutie, pentru voiaj cumpărăte de la cunoscutul magazin de bijuterie Schmith şi Stratulat. calea Victorieï, No. 53.

10) **O frumoasă pendulă** de voiaj care se intoarce la opt zile. 11) **Patru pahare pentru ceaiu**, cu scăunelele lor de argint de China, cumpărate de la cunoscutul magazin «Ceasornicăria Colţeï». str. Colţeï. No. 31.

22) **Şease cămăşï bărbăteştï** de zi, de zefir sau albe. cu pieptï de olandă. după alegere şi măsură, carï se vor lucra de cunoscutul magazin de lingerie «La Patru sezoane». calea Victorieï, Pasagiul Maca. vis-à-vis de poliţie.

13) **O duzină cremă «Flora»**. 14) **O duzină săpun «Flora»**. 15) **O duzină pudră «Flora»**.

16) **Şease frumoase gente** pentru dame. 17) **Şease linguriţe** de dulceaţă. 18) **Zece linguri** pentru masă.

19) **Zece furculiţe** pentru masă.

20) **Zece plachete argintate**, reprezentând fotografiile M. S. Regeluï şi Regineï, comandate anume pentru premiï.

Preţul abonamentuluï: Pentru un an leï 2.60

Spre a participa la aceste premiï, abonaţiï pentru un an primesc 2 bonurï, iar ceï pe 6 lunï 1 bon.

Inainte şi După intrebuinţarea Cremeï şi Pudreï «FLORA»

Pastă de dinţï 1 leŭ **BUCOL** *Apă de gură 1 leŭ 50*

Tusea cea maï rebelă, bronşitele acute şi cronice, tusea măgărească, vindecă sigur

PECTOSIN ITEANU

Sticla leï 3. Droguerii şi farmacii

Anemia clorosa, neurastenia, histeria, slăbiciunea generală, combate

HEMOFER ITEANU

— Sticla leï 4 —

INTRE NOUILE PREMII

OFERITE DE ZIARUL

„UNIVERSUL“

Abonaţilor săï cu incepere de la 22 Maï, 1911. se află şi următoarele:

O FRUMOASĂ VILĂ LA SINAIA

UN DORMITOR DE BRONZ

O ELEGANTĂ GARNITURA DE MOBILA PENTRU SALONAŞ

UN DORMITOR DE LEMN FIN

O GARNITURA DE TOALETĂ JAPONEZA

Jumătate garnitură mobilă de lemn de stejar pentru intrare

O SUFRAGERIE MODERNA DIN LEMN MASIV

Precum şi alte multe premii de o mare valoare

PREŢUL ABONAMENTULUI:

PE UN AN LEI 18; PE ŞEASE LUNI 9.15; PE TREI LUNI 4.65

Toţiï abonaţiï primesc gratis **Universul literar** şi un volum din **Memoriile Regeluï Carol I**.

Bonboane ORIENTALE

Parfumează admirabil gura şi distrug orï-ce miros urât al gureï. **Cutia 50 banï** la droguerii şi farmaciï. A se observa marca: «*Semiluna cu stea*».

DURERI REUMATICE

Nevralgiï, migrenă, durerï de cap şi de dinţï, vindecă sigur **Nevralgine Jurist**. Un flacon 2,50 şi o doză 50 bani la droguerii şi farmaciï.

Reclama e sufletul comerciuluï

SĂPUN de TOALETĂ

„FLORA”

de o calitate ireproşabilă, foarte bine parfumat, catifelează mâinile şi tenul

— Bucata leï 1.25 —

Anul XII.—No. 748 | 5 BANI IN TOATA ŢARA 5 | Mercuri, 7 Septembrie 1911

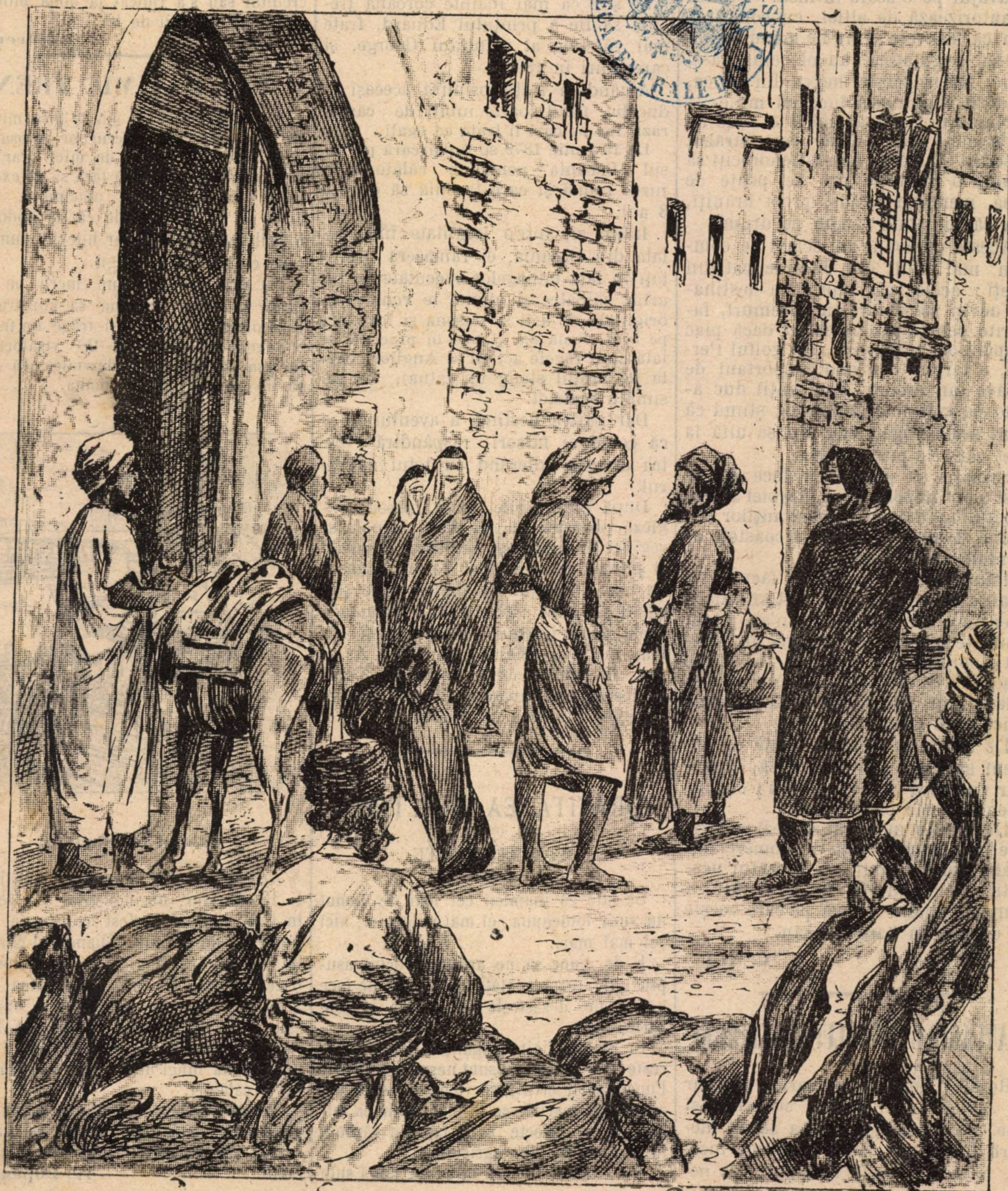
ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ŞI AL INTÂMPLĂRILOR DE PE MARE ŞI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI
Lei 2.60 pe an în toată ţara

Redacţia şi Administraţia
No. 11.—STRADA BREZOIANU,— No. 11

ZIARUL CĂLĂTORIILOR
Apare odată pe săptămână, Marţea

NEGUSTORII DE SCLAVE IN GOLFUL PERSIC. — (Vezi pag. 5360)

Negustorii de sclave în golful Persic

In golful Persic arabiï practică încă sclavajul pe o scară întinsă. Coranul iï autorizează de altfel, cu condiţiunea ca sclavele să nu fie musulmane. Astfel neguţătoriï au obiceiul să-şi caute marfa printre negriï din Africa, unde iï capturează încă cu miile.

Numărul cel maï mare e adus de caravanele din Sudan carï străbat deşertul şi fac pe aceştï nenorociţï să îndure o călătorie cât se poate de grea, mergând pe jos, prost hrăniţï, aşa că jumătate rămân pe drum.

Aceste caravane de sclavï se compun maï mult din fete de cât din băeţï; acelea carï ajung la destinaţie devin servitoare în haremurï, favorite pentru un moment dacă plac stăpânilor. In Mascat, din golful Persic, e târgul cel maï important de sclave din orient. Traficanţiï duc acolo pe cele maï frumoase, ştiind că sunt arabï bogaţï carï nu se uită la preţ când le place marfa.

Situaţia sa geografică face din acest port important al Arabieï antrepozitul natural al comercianţilor din India, Persia, Arabia şi coastele orientale ale Africeï.

Până astăzï sforţările făcute de Franţa şi Anglia, prin intermediarii agenţiilor lor consulare, n'au putut combate sclavagiul. Imamul din Mascat, spre a le fi pe plac, iscăleşte toate hârtiile prin carï cer oprirea sclavajuluï, dar el nu poate schimba obiceiurile ţăreï sale.

De altfel, în lipsă absolută de oamenï salariaţï pentru muncă, el singur cumpără sclavï spre a'ï cultiva imensele sale plantaţiunï.

Decï nu e de mirat să vezï pe străzile din Mascat câţï-va comercianţi arabï foarte bogaţï, cu aspectul despotic, tocmindu-se în faţa tuturor pentru o tânără sclavă pe care voeşte să o ducă în haremul său.

C. Arg.

TATUAGELE REGELUI ENGLITEREI

Regele George V e foarte popular cu Anglia din cauza simplicităţeï sale. Dar dacă demnitatea sa de monarh îï impune astăzï o anume morgă, nimenï nu uită însă ce prinţ nebunatic, exuberant, fastidios era altădată.

Cu ocazia încoronăreï, s'a povestit o mulţime de anecdote amusante asupra luï şi, între altele, cum a primit în Turcia pe trimişiï Sultanuluï. El se afla pe bordul vaporuluï „Britania" care acostase la Constantinopol, şi îmbrăcat ca mecanic, negru de cărbunï, se urcă pe punte spre a primi pe demnitarii sosiţi spre a'l saluta. Eï nu voiră însă să recunoască în acel matelot unsuros pe fiul Prinţuluï de Galles.

Se ştie că maï înainte coroana trebuia să fie a prinţuluï Eduard, frate maï vârstnic al prinţuluï George, şi care muri în 1893.

Amândouï fraţiï primiră aceeaşï educaţie, fiind foarte iubiţï de camarazii lor pe carï îï trata ca egalï.

La 15 Iunie 1879 se îmbarcară pe vasul „Bacanta" pentru o călătorie în jurul lumeï şi care trebuia să dureze 3 anï.

Intr'o zi, într'o localitate îndepărtată din Oceania, eï rămaseră încântaţi în faţa tatuagelor executate de un artist sălbatec şi atuncï le veni ideia originală de a li se desena şi lor ceva pe braţ. Ideia s'a şi pus în practică pe iată cum regele actual al Anglieï poartă pe braţul stâng un tatuaj, ca un simplu matelot.

Dar partea nostimă a aventureï, e că ceï douï farsorï răspândiră vestea aceasta, alterând cu totul adevărul.

După puţine zile, toată presa engleză povestea că ceï douï nepoţi aï regineï Victoria îşï tatuaseră figurile şi purtaŭ câte un inel de aur atârnat de nas... Prinţul de Galles, care ştia că fiï săï sunt capabilï de o asemenea faptă, ceru imediat lămurirï şi fu foar bucuros aflând adevărul. Ar fi fost, în adevăr, un spectacol foarte curios să vezï urcat pe tronul Anglieï un rege tatuat ca un Maoriş.

VORACITATEA INSECTELOR
în
STATELE-UNITE

Se ştie că inamiciï ceï maï de temut nu sunt totdeauna ceï maï puternicï, nicï ceï maï marï.

E de ajuns să ne aruncăm ochiï asupra uneï recente statisticï spre a ne face o idee de dezastrele aduse de insecte agriculturei.

In Statele-Unite pagubele aduse de aceste micï duşmane sunt nespus de marï. Funcţionariï civilï, serviciul pensiunilor, armata şi marina costă maï puţin ca miliardele de insecte carï fac un războiŭ înverşunat bieţilor agricultorï.

S'a evaluat la treï miliarde cincï sute milioane prejudiţiile anuale cauzate de insecte fermierilor americanï.

Pierderile crescătorilor de dobitoace, ruinaţï prin boalele cauzate de insecte, se ridică la opt sute şeaptezecï şi cincï milioane.

Administraţia însărcinată cu paza agriculturei contra acestuï flagel nu număra acum câţï-va anï de cât vre-o douïsprezece savanţï şi funcţionarï.

Lefurile şi cheltuelile costau anual o sută şi şeaptezecï şi cincï miï de leï. Această secţiune se numea «Biuroul de entomologie». Pentru serviciile aduse, creditul său s'a ridicat la două milioane cincï sute de miï de leï.

Sereno.

CEL MAI MIC TREN

America este— se ştie— ţara minunilor. Ea are gustul lucrurilor colosale ca şi al lucrurilor infinit de micï. Par'că ar fi imposibil în această ţară să se execute lucrurï de dimensiunï obicinuite. Ingineriï nu se gândesc de cât la podurï de o înălţime colosală; arhitecţiï numaï la case cu zecimï de etagiï.

Nu este de sigur un lucru pe care poate să-l facă orï-cine să construiască o locomotivă care, deşi trage un tren de 8 vagoane, conţinând 28 visătorï, să fie aşa de uşoară şi de mică că poate să fie transportată cu mâna.

Trenul luï Shriver

Această maşină liliputană aparţine lui I. H. Shriver, un industriaş din Denver în Colorado, şi a fost construită după propriile luï planurï. Diametrul cilindrului este de 3 şi jum. cm , roata locomotrice măsoară 20 cm..; lungimea totală 2.20 m. Fie-care din cele 8 vagoane este larg de 36 cm. şi lung de 1 m.; şase conţin scaune pentru câte 2 călătorï; două lungï de 1.20 m. pot să conţie 3 călătorï.

Trenul luï Shriver este totdeauna plin, pentru că toată lumea vrea să călătorească câţï-va metri cu această mică minune.

Tr. Popescu.

ROLUL AVIAȚIUNEI IN VIITOR

Mișcarea de rotație a pămăntului la îndemâna omuluĭ

— —

Se pun aproape zilnic întrebărĭ dacă aeroplanele vor putea ajunge să aducă marĭ foloase omuluĭ. Răspunsurile afirmative sunt slabe și cele negative sunt multe. Ne apărat azĭ nicĭ nu poate fi vorba că aeroplanele și-ar fi atins scopul precum observă cu drept cuvânt d. I. Stroescu într'un număr trecut al ziaruluĭ „Universul".

Tendința utilisărif aeroplanuluf în diferite ramurĭ de activitate omenească, împinge neîncetat la perfecționarea acestuĭ aparat spre a-i se da siguranța și a i se căpăta încrederea. Dar odată acestea obținute, vă închipuițĭ cât progres in lume! Din acea zi, orîce inaccesibilitate a naturiĭ pentru om va deveni slabă.

Că azĭ aeroplanul aduce serviciĭ prea puține fiind în serviciul de experiență al armatelor câtor-va națiunĭ, se poate, dar suntem la începutul plin de entusiasm al acesteĭ manevrărĭ aeriene și noĭ credem că într'un viitor apropiat îl vom avea în serviciul vieței.

El nu va maĭ cere podurĭ peste rîurĭ, tunelurĭ prin munțĭ; va desființa pașapoartele, afară dacă nu cumva fiecare țară se va considera ca o proecțiune cilindrică a atmosfereĭ de deasupra eĭ și ca atare aeroplanele vor avea graniță.

Imĭ propun să rezolv acest conflict într'un caz cu totul curios; pentru aceasta am nevoe de a reaminti unele observărĭ constatate maĭ mult saŭ maĭ puțin de mulțĭ din noĭ. Mă voiŭ mărgini la câteva.

1) Să privim curgerea unuĭ râŭ. Presupun că pe râŭ plutesc paralel: un trunchiŭ de arbore și un paiŭ de grâŭ. Vom vedea că paiul ia înainte trunchiuluĭ de arbore. In aceeașĭ ordine de ideĭ consider mișcarea paiuluĭ și îmĭ imaginez mișcarea uneĭ molecule de apă liberă de orice greutate și deduc că molecula va lua înaintea paiuluĭ. Concluzia e că lichidul liber ia înaintea corpuluĭ greŭ. Acelaș lucru se va întâmpla cu orîce fluid care se găsește în mișcare și are înglobate în el corpurĭ grele.

Micĭ experiențe făcute într'un vas cu apă mi-aŭ pus în evidență cele spuse.

2) Oscilarea pe care o observă Galileu la o candelă în biserică și care l'a condus la descoperirea penduluiuĭ cât și oscilarea particulară a penduluiuĭ Foucault aŭ o explicare anologă cu cea maĭ de sus.

3) Urmărind stelele căzătoare ale nopților senine, constatăm că cele maĭ multe din ele aŭ căderea spre Apus. Intervine acĭ, printre alte cauze, și una la fel cu cele de sus.

4) In fine cu ocazia sborurilor la noĭ în țară și anume:

a) Sborul d-luĭ Bibescu peste Dunăre.

b) Sborul Chitila—Ploeștĭ și Ploeștĭ—Chitila, am constatat că aeroplanele aŭ aterisat ceva maĭ la Apus, deși nu aŭ fost vânturĭ care să schimbe direcția sboruluĭ. Pe lângă acestea, în maĭ toate părțile unde se fac sborurĭ, aviatorul, deși începe sborul pe un timp calm, la o înălțime potrivită simte curent despre Apus. In toate acestea este o cauză comună: *mișcarea de rotație a pământuluĭ.*

Din aceste câte-va constatărĭ putem să conchidem la o întrebuințare a mișcăreĭ de rotație a pământuluĭ în călătoria de la Răsărit spre Apus prin mijlocul aeroplanelor.

Iată ce vreaŭ să înțeleg prin aceasta. In loc ca aviatorul să plece cu aeroplanul deplasându-se din loc în loc în aer, să se ridice la o anumită înălțime; va fixa aparatul așa încât să nu se mișce decât pe verticala loculuĭ cel mult și va privi pământul care-ĭ va aduce rînd pe rînd sub ochĭ tot ce are el pe paralelul unde se află. Așa bunăoară să se înalțe din Bucureștĭ. Va regula, la punctul unde se înaltă în atmosferă, stabilitatea aparatuluĭ și în urmă își va pleca ochiĭ spre pământ. Va observa cum trec pe sub el: Piteștĭ, Craiova, Severin, Marea Adriatică, Italia, Spania, Oceanul Atlantic, America, Oceanul Pacific, Asia și va sosi iar în Europa. Dacă aparatul ar fi ideal, s'ar face acest ocol al pământuluĭ în 24 ore. Neapărat că nu ne gândim la aparate ideale ci numaĭ la aparate cu stabilitate de mică aproximatie.

M'am bazat pe ipoteza că aviatoriĭ ingenioșĭ de azĭ saŭ din viitor vor putea găsi mijlocul de a ține aparatul în echilibru în aer saŭ dându-ĭ o cârmă așa ca să se miște numaĭ pe veticala loculuĭ. Se vede decĭ că se impune, pentru ajungerea la acest scop, forma specială a aparatuluĭ și modul de cârmă. Exemplele pe care le-am dat la începutul acestuĭ articol arată posibilitatea unuĭ echilibru, sustrăgându-se aeroplanul de la mișcarea împreună cu atmosfera. De asemenea nu trebue să se creadă că acest echilibru ar fi incompatibil cu mișcarea de translație a pământuluĭ.

In această călătorie de la Răsărit spre Apus, stând pe loc, aviatorul va fi surprins de un alt fenomen: pentru el ziua va fi cât 3—4 zile de ale noastre dacă se ridică ziua, iar o noapte cât 3—4 sau chiar maĭ multe noptĭ de ale noastre dacă se ridică noaptea. Faptele își aŭ explicația lor în mișcarea de rotație a pământuluĭ.

Călătoria de la Răsărit spre Apus, stând pe loc cu aeroplanul și observând cum totul trece pe sub tine va fi priveliștea cea maĭ mare a secolilor. Ar fi începutul uneĭ îndrăznelĭ gigantice pe care ar face-o omul, căutând pentru prima oară să se folosească de una din mișcările universale: mișcarea de rotație.

M. Gârnițeanu-Luca
Student în științe

Triumful trenurilor aeriane

— —

De când Alpiĭ francezĭ și patria luĭ Gulielm Tell sunt presărate cu drumurĭ de fier și funiculare carĭ, nebăgând în seamă prăpăstiile, conduc, pentru câțĭ-va francĭ, pe turiștĭ pe vârfurile cele maĭ ridicate ca Jungfrau, adică la 4000 metri altitudine, s'ar crede că călăuzele nu maĭ au nicĭ un rol.

Cu toate acestea multe serviciĭ aduc încă omeniriĭ, căcĭ lista imprudenților carĭ înfruntă ghețariĭ gigantici e lungă și fără concursul lor ar fi miĭ de victime.

Terminarea funicularuluĭ de pe Mont-Blanc și multe altele carĭ sunt în stare de proect, le vor lua mult din clientelă.

O societate elvețiană a hotărît un plan îndrăsneț de a uni orașul Zermatt cu vârful munteluĭ Matterhorn.

Se zice că aceasta va fi cea maĭ îndrăsneață lucrare concepută de mintea omenească.

Ea va fi împărțită în două secțiunĭ. Această lucrare va costa două milioane.

Blaz.

REGELE DOVLECILOR

— —

Prima impresie ce aĭ privind această fotografie este aceea a uneĭ farse de carnaval. Totuși enormul cucurbitaceŭ pe care îl dăm în ilustrație nu este un dovleac de carton pictat. Este un dovleac adevărat, un dovleac monstru. Mărimea luĭ extraordinară a făcut admirația și uimirea yankeilor.

Regele dovlecilor

Acest minunat dovleac american a crescut sub soarele statuluĭ Indiana. Inainte de a fi golit cântărea 153 livre engleze, aproape 70 kgr., greutatea unuĭ om de talie mijlocie. Scoarța sferică măsoară 7 picioare în circonferință, ceea ce este cam 1 m. diametru.

Nu vă mirațĭ că din acest dovleac fenomenal ese la suprafață capul unuĭ copil. La rigoare ar putea să cuprindă și douĭ copiĭ.

Fluieraș.

Rănitul din pădurea de bambuși

— —

Țăraniĭ anamițĭ aŭ o frică teribilă de tigriĭ pe care îĭ numesc *„Ong Kop"*, sau domnul tigru. Nu vorbesc niciodată de eĭ fără săĭ onoreze cu acest titlu.

Anumitul e sigur că tigrul, în viața sa,

trece prin metamorfose succesive. La etatea de 50 anĭ, el se schimbă în femee bătrână şi la o sută de anĭ, se transformă în fată tânără, şi atuncĭ e maĭ periculos.

Ţinând seamă de această credinţă religioasă a lor, nu e de mirat de ce numaĭ europeniĭ îndrăznesc să'l atace.

Un explorator francez povesteşte în ce împrejurărĭ a omorât el un tigru. El se afla într'un sat din Mois, când un indigen îl anunţă că un tigru îşĭ făcuse culcuş într'o mică pădurice de bambus, în apropierea satuluĭ.

In zoriĭ zileĭ, el porni armat cu o puşcă şi întovărăşit de vre-o două-zecĭ de oamenĭ şi de treĭ câinĭ.

Trăgând maĭ multe focurĭ la întâmplare, europeanul reuşi în fine să'l facă să iasă din ascunzătoarea sa. El îl răni destul de grav, căcĭ urmele sânguluĭ se vedeaŭ pe o distanţă de treĭ kilometri.

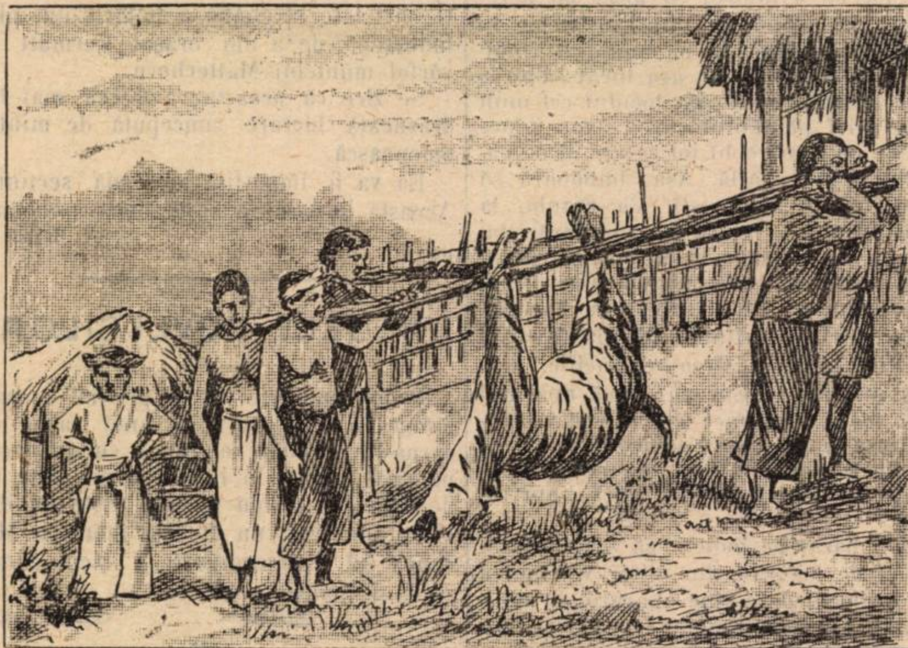
Indigeniĭ conchiseră că bestia trebue să fi murit. Dar după vre-o cincĭ spre zece zile, cu o îndrăzneală şi imprudenţă rară, tigrul veni şi se învârtea noaptea în jurul caseĭ vânătoruluĭ.

Spre a scăpa de un vizitator aşa de îndrăzneţ, exploratorul, care nu ştia încă că are a face cu vechiul săŭ vânat, îĭ întinse o cursă. Lăsă în curte o vacă pe care tigrul o omorî mâncând jumătate din ea.

Ştiind bine că tigriĭ revin maĭ curând saŭ maĭ târziŭ, spre a-şĭ termina masa începută, exploratorul se ascunse înainte de a se face ziuă şi pândi apariţia bestieĭ, care nu întârzie să vie.

Un glonţ bine trimis îl culcă lângă restul victimeĭ sale. Şi când îl ridicară a doua zi spre a-l jupui, constatară afară de rana făcută de cu seara şi care îl omorâse, încă alte două maĭ vechĭ nevindecate.

Era rănitul din pădurea de bambuşĭ.

Tigrul fu transportat in sat

Tutunul cultivat în Muntenegru e excelent, mulţĭ îl găsesc superior tutunuluĭ turcesc.

Extragerea săreĭ şi vinderea acestuĭ product a fost monopolizată de Stat.

Se asigură că solul cuprinde minerale şi petrol, dar nimenĭ nu şi-a dat osteneala până astăzĭ să constate acest lucru.

Comerţul, industria şi agricultura ar avea oare-care viitor dacă ar fi încurajate de guvern. Se zice că Muntenegreanul e leneş. Cum se face că acest leneş când se stabileşte în străinătate devine un harnic muncitor? Se poate decĭ admite că condiţiunile, deprimante din punctul de vedere fizic şi descurajante din punctul de vedere moral, sunt cauzele care îĭ fac apaticĭ şi visătorĭ.

Energia muntenegreană nu s'a manifestat până acuma de cât pe câmpul de luptă; a sosit însă timpul să se deştepte şi să lupte contra mizerieĭ.

Personalităţile principale

Trebue să numim întâi pe Majestatea Sa Regele, creatorul Muntenegruluĭ de astăzĭ.

Nicolae I fu proclamat print şi senior al Muntenegruluĭ la 14 August 1860; în 1910, după o domnie de cincĭ-zecĭ de anĭ, se proclamă rege. Când succedă unchiuluĭ săŭ Danilo I, asasinat, el avea de abia 19 anĭ şi la această epocă, ţara, mult maĭ săracă ca astăzĭ, n'avea de cât treĭ şcolĭ elementare. Căile de comunicaţie lipseaŭ. Cetinge era o gaură inaccesibilă, perdută în munte şi nu se compunea de cât dintr'o monăstire, două biserici în miniatură, reşedinţa principară şi câteva locuinţe ale funcţionarilor.

Regele se distinse ca soldat, maĭ ales în luptele de la Sagarac, în 1862. Această campanie contra turcilor, care a ţinut 2 anĭ, a dublat teritoriul. Puse să se construiască strade, edificiĭ publice, şcolĭ. Organiză serviciĭ de poştă şi telegraf, regiĭ şi serviciĭ de automobile.

Nicolae s'a făcut cunoscut ca un diplomat abil, un poet sărbătorit de sârbĭ; căsătoriile copiilor săĭ aŭ mirat Europa întreagă.

Cu ocazia încoronăreĭ s'aŭ făcut marĭ serbărĭ la care luară parte o mulţime de invitaţĭ.

Regele poartă tot-d'auna costumul naţional, revolverul la centură, bonetul muntenegrean pe cap. El s'a născut la 25 Septembrie 1841, într'o căsuţă din cele maĭ modeste din Njegus; această căsuţă a fost mărită şi transformată în şcoală elementară.

Nicolae I luă de soţie pe Milena, fica voevoduluĭ Petru Vukoticĭ, mort de câţiva anĭ într'o etate înaintată. Milena fu o frumuseţe care se mărită foarte tânără, la 14 anĭ; acum e încă femee foarte frumoasă. Această unire fu fecundă, căcĭ îĭ dădu treĭ fiĭ şi şeapte fice.

Cel maĭ în vârstă din fiĭ, moştenitorul presumtiv, Danilo, s'a născut la 1871 şi se căsători cu princesa Jutta de Mecklembourg-Strelitz, numită princesa Militza în ţara sa adoptivă, unde a isbutit să se facă iubită.

Al douilea fiŭ, Prinţul Mirko, se născu

REGATUL MUNTENEGRULUĬ

— Urmare —

O altă sursă e pescuitul în lacul Scutarĭ, unul din lacurile cele maĭ bogate în peştĭ din Europa.

Printre muntenegreniĭ expatriaţĭ, sunt mulţĭ carĭ s'aŭ îmbogăţit şi carĭ ajută şi pe compatrioţiĭ lor rămaşĭ în ţară. Altfel mizeria ar fi şi maĭ teribilă.

In Muntenegru nu e de cât un singur negustor en gros care se ocupă aproape exclusiv cu importarea şi exportarea pieilor. El e de naţionalitate engleză şi îşĭ are stabilimentul în Podgoritza.

Industria agricolă e fără nicĭ o importanţă. Creşterea dobitoacelor a scăzut cu totul. Altă dată uniĭ proprietarĭ aveaŭ turme numeroase; acum foarte puţinĭ posedă maĭ mult de 10 vacĭ saŭ 100 de oĭ.

Muntenegrul datoreşte mult unuĭ venetian anume Volpi. Luĭ i se datoreşte crearea unuĭ serviciŭ de vapoare între Antivari şi Bari, construirea unuĭ drum de fier între Antivari şi Virbazar, navigaţia cu vapoare pe lacul Scutari, regia de întrunirĭ şi multe alte instituţiunĭ folositoare.

Antivari e micul port la mare. Dulcigno, prea isolat, nu are nicĭ o importanţă.

Explorarea drumurilor de fier, din afacere, punctul de vedere financiar, nu e nicĭ o afacere, în vreme ce vapoarele care fac serviciul pe lacul Scutari realizează beneficiĭ strălucite cu toate preţurile foarte ridicate. Un bilet de clasa I pentru dus şi întors de la Rieka la Scutari costă 20 de coroane şi distanţa parcursă nu trece de 45 kilometri.

la 5 Aprilie 1879. El se căsători cu princesa Natalia Constantinovicĭ de Muntenegru, vara regeluĭ Milan Obrenovicĭ al Serbieĭ.

El se dedă cu totul studiuluĭ bacteriologieĭ și microscopieĭ. E un muzicant desăvârșit, un compositor de merit, autor al unuĭ marș dedicat orașuluĭ Roma și pe care Mascagni îl execută în orchestra sa.

Al treilea fiŭ al regeluĭ, prințul Petru, se născu la 28 Septembrie 1889; el e neînsurat.

Fica cea maĭ mare, princesa Zorka, fu soția actualuluĭ rege Petru al Serbieĭ. Ea muri în 1890, înainte ca soțul săŭ să fie proclamat rege.

A doua fiică, princesa Militză, se născu la 14 Iulie 1866 și e soția mareluĭ duce Petru Nicolaievicĭ al Rusieĭ.

A treia fică, princesa Stana, se născu la 23 Martie 1867; ea e soția divorțată a duceluĭ George de Lechtenberg. In 1907 ea contractă o a doua căsătorie cu marele duce Nicolae Nicolaevicĭ al Rusieĭ.

A patra fică, princesa Elena, se născu la 27 Decembrie 1872; ea contractă cea maĭ strălucită căsătorie din toțĭ membriĭ familieĭ regale; la 24 Octombrie 1896 deveni soția actualuluĭ rege Victor Emanuel II al Italieĭ.

A cincea fică, princesa Ana, se mărită cu prințul Francisc-Iosef de Batemberg.

A șeasea și a șeaptea fică, principesele regale Xenia și Vera, nu sunt încă măritate.

Toțĭ copiiĭ regeluĭ sunt toțĭ tipurĭ frumoase, de rasă muntenegreană.

Ca personagiĭ marcante, cităm în primul rând pe Mitrofan Ban, mitropolit al Muntenegruluĭ și arhiepiscop în Cetinge.

Arhiepiscopul catolic, Raditch, îșĭ are reședința la Antivari.

Un alt demnitar, care merită să fie menționat este Slavo Ramadanovitz, mare mareșal al curțeĭ, director al ministeruluĭ afacerilor streine, secretar intim al Majestățeĭ Sale.

Pe urmă Lazăr Mjuschkovitz, îmbrăcat tot-deauna în costum național, un tip frumos de rasă. Se zice că e foarte bogat. E unul din ceĭ maĭ intimĭ prietenĭ aĭ luĭ Nicolae I.

El fu consul în Scuptari.

(Va urma)

BRETANIA CARE SE DUCE

In Bretania o mare parte din țăranĭ s'au tras spre oraș. Trebue să credem că cultul trecutuluĭ, din nenorocire, nu e prea înrădăcinat în inimele țăranilor pentru că chiar aceia carĭ rămân în țară voesc să'șĭ dea iluzia uneĭ existențe maĭ moderne părăsind vechile tradițiĭ și maĭ ales costumele pitoreștĭ.

Bretoniĭ poartă oribila bluză neagră completată cu vesta de 35 francĭ. Mulțĭ aŭ părăsit legendara *tok feltr*, pălărie de fetru cu borurĭ largĭ, cu panglice de catifea, pentru vulgara pălărie moale. Și dacă maĭ vreĭ să vezi țărani purtând costumul brodat, trebue să urcĭ în interior, la Scaer saŭ la Trinite. Aceștia păstrează „*bragubraz*“ (pantalonĭ cu bufant) albi, une ori colorațĭ, „*justin*“ (vesta) bogată în broderiĭ fine.

Uneorĭ aceste broderiĭ reprezintă un sfânt, dar această modă nu există de cât pe coasta oceanuluĭ.

Bătrâniĭ au rămas credincioșĭ costumelor originale. Eĭ păstrează încă obiceiul de a purta părul lung și fața rasă.

Tineriĭ, din nenorocire, uită maĭ repede, maĭ ales după ce au trecut la regiment. Mulțĭ se angajează vara cu munca în alte ținuturĭ și cum originalitatea costumelor lor atrage prea mult atenția și dă loc la glume, eĭ le părăsesc repede spre a se înbrăca ca toată lumea. Una din ilustrațiĭ reprezintă două costume de nouĭ căsătorițĭ, ajunse acum foarte rare. In împrejurimile Saint-Nazaruluĭ, pe coasta din Gueranda, se maĭ purtaŭ încă acum cât-va anĭ. Astă-zĭ nu cred să se maĭ găsească.

Costume originale vechĭ

Ca copil, țăranul breton s'a jucat în jurul bisericeĭ, în cimitir, printre morminte, el a văzut pe toate drumurile imagina sacrificiuluĭ și a durereĭ, crucĭ și calvare. Maĭ târziu, când moartea a intrat în casa sa și a răpit pe unul dintre aĭ săĭ, el s'a dedat cu totul dureriĭ și multă vreme Duminicile și zilele de sărbătoare s'a dus să îngenuchieze și să se roage pe mormintele iubite. El nu e din aceia carĭ caută să uite; el trăește cu morțiĭ tot atât cât și cu viiĭ.

Sărac fiind, are milă de ceĭ maĭ săracĭ ca el. Sdrențele cerșetoruluĭ nu'ĭ inspiră nicĭ desgust, nicĭ dispreț. El îl tratează ca egal; nu'l lasă la poarta sa, îl chiamă în casă și îl așează la masă cu toțĭ membriĭ familieĭ.

PARCUL NAȚIONAL ELVEȚIAN

Când în urma deselor călătoriĭ de explorație s'a descoperit, în anul 1871, existența admiraililor geiserĭ cu surse la Yelowstone și Misuri, guvernul Statelor-Unite s'a grăbit să voteze o lege prin care declara acea regiune „Parcul Național” protejând-o astfel contra vandalismuluĭ și mercantilismuluĭ.

Elveția a luat o inițiativă analogă. Având în vedere desvoltarea repede a turismuluĭ și progresele agricultureĭ și industrieĭ, a fondat o ligă pentru protecția natureĭ, al căreĭ prim act a fost crearea unuĭ parc național analog cu acela din Statele-Unite.

DIVERSE

O colecțiune bizară

Se știe că azĭ mulțĭ și mulțĭ amatorĭ se distrează strângând și clasând obiectele cele maĭ ciudate. Iată în această categorie un noŭ ecoŭ american.

Un milionar din Boston, bătrân de peste 83 anĭ, a avut în cursul lungeĭ sale existențe diferite boale; el a consultat numeroșĭ medicĭ și devenise sceptic. De regulă făcea toate rețetele prescrise, fără a le întrebuința de altfel. El avu ideia originală de a conserva cu îngrijire doctoriile, clasându-le după genul boaleĭ, carĭ eraŭ destinate pentru a-l ușura. Astfel, în vitrina stabilită într'adins, el putea arăta cu mândrie toată colecțiunea: 1900 sticle, flacoane, fiole diferite, 1375 cutiĭ de unsorĭ diferite, 870 cutiuțe de pilule de toate felurile etc.

Acest mucalit bătrân se pare a avea intențiunea de a lăsa colecțiunea sa Universitățeĭ din Boston, secția științelor medicale.

Gh. D.

BRAȚ DE FIER

MARE ROMAN DE AVENTURI

De LOUIS BOUSSENARD

— URMARE —

— Iată-l, zise comandantul, dându-i-l.

Braț de fier îl ia, 'l deschide și răsfoind prin el, scoate un strigăt de durere.

— Vă lipsește vre-un act ? întrebă comandantul.

— Nu un act oficial, dar o hârtie la care țineam maĭ mult ca la viață.

Privirea luĭ se întâlnește cu a Madianeĭ; ea l'a înțeles șĭ'ĭ zâmbește. Era vorba de cântecul din Namelles de pe care, în ziua dintâĭ a întâlnireĭ lor, el ĭĭ ceruse o copie și pe care

i-o dăduse, scrisă chiar de mâinile eĭ... cântecul acela care 'l înviorase în închisoare.

Eĭ se înțeleg; el nu maĭ insistă, dar adresându-se comandantuluĭ:

— In sfârșit, acum eștĭ stăpân pe revoltă?

— Absolut. Braviĭ meĭ oamenĭ au făcut totul spre a'ĭ aduce la cuminţenie.

— Dar despre fugarĭ aĭ vre-o știre?

— Da, și din cele maĭ bune. Poate că aĭ aflat că două sute dintre eĭ au fugit prin deschizătura luĭ Maroni?

— In adevăr.

— Eĭ au fost surprinșĭ de o navă a Statuluĭ, care cu o lovitură de tun i-a afundat adânc de tot.

— Vaĭ, nenorociţiĭ! Două sute de oamenĭ!

— Nu uita că acești mizerabilĭ sunt ceĭ maĭ răĭ dușmanĭ aĭ societăţiĭ.

— Nu uit, dar nu sunt maĭ puţin oamenĭ!

O tăcere. Comandantul reia puţin jenat:

— Inainte de toate trebue să ne gândim și preocupăm să ne de d-ta. de proectele d-tale... și sunt cu totul la dispoziţia d-tale.

— Iţĭ mulţumesc; nicĭ eu nu știŭ încă la care hotărire să mă opresc. Tatăl d-reĭ Saint-Clair m'a însărcinat săĭ conduc fica la Cayena.

— Dar, dragul meu, știĭ că mă supun orĭ-căreĭ hotărârĭ ce veĭ lua, întrerupse Madiana.

— Despre asta vom vorbi după ce mă voiŭ maĭ liniști; este afacere de câte-va zile; dar pentru asta nu'ţĭ sunt maĭ puţin recunoscător. comandante, și fiĭ încredinţat că poziţiunea d-tale nu va fi compromisă.

— Bine înţeles, afirmă și Madiana Ca și d Paul Germond, Madiana nu cunoaște ura sau răsbunarea.

In urma acestor cuvinte comandantul, înviorat, se retrage salutând până la pământ.

Superioara din Saint-Laurent asigură pe tineriĭ noștri că zilele urâte au trecut și că de aci înainte se pot bucura de fericirea pe care o merită.

Mustic și Fichalo, strâns legaţĭ de tânăra pereche, nu maĭ pot de bucurie.

După 48 de ore, Braţ de fier este pe picioare; putu părăsi spitalul și se reîntoarse în casa bravuluĭ François Mery, locuinţă sănătos clădită.

Madiana s'a reintors la superioara, dar dorește a petrece câte-va zile lângă logodnicul eĭ; este liniștea, speranţa și ceĭ douĭ tinerĭ se leagănă în dulcĭ visurĭ.

Mustic și Fichalo păzesc casa.

Toţĭ carĭ stau în jurul luĭ Braţ de fier sunt strânșĭ de o prietenie pe care nimic nu o poate rupe.

Genipa singur este îngrijat; el, indianul, nu se poate duce să se instaleze nicĭ în Cayenna, nicĭ în Paris.

Nicĭ ceĭ douĭ devotaţĭ bonișĭ Bachelico și Lomi, atașaţĭ ţăreĭ lor natale, nu ar putea trăi în ţara albilor.

De când a văzut indianul pe Braţ de fier i-a închinat o iubire adâncă, care se luptă în sufletul luĭ cu amorul pădurilor fără sfârșit și al văgăunilor misterioase.

Timpul trece și iată că Braţ de fier vorbește de apropiata luĭ plecare; îșĭ ia rămas bun de la comandant. Madiana abia așteaptă să ajungă la tatăl eĭ.

Suntem în ajunul plecăreĭ spre Cayenna. In grădiniţa caseĭ luĭ François Remy, — un buchet superb de plante tropicale și care se întinde până la ţărmul luĭ Maroni. Braţ de fier și Madiana schimbă între eĭ cuvinte duioase. Amândouĭ sunt adânc mișcaţĭ de priveliștea admirabilă ce se desfășoară înaintea lor și par'că le e inima mișcată de a părăsi această ţară minunată; vorbesc de Namelles, de acel oraș abia născut, unde și-au lăsat cea maĭ frumoasă amintire, cea maĭ dulce clipă când pentru prima oară privirile lor s'au întâlnit.

Merg încet pe marginea maluluĭ, legănaţĭ de murmurul fluviuluĭ care se rostogolește la picioarele lor în valurĭ repezĭ și liniștite.

Se înoptează încet, fără ca eĭ să simtă.

Mustic, care era lângă eĭ, înţelegând căĭ jenează, s'a eclipsat.

Vrea și el să facă singur pe visătorul.

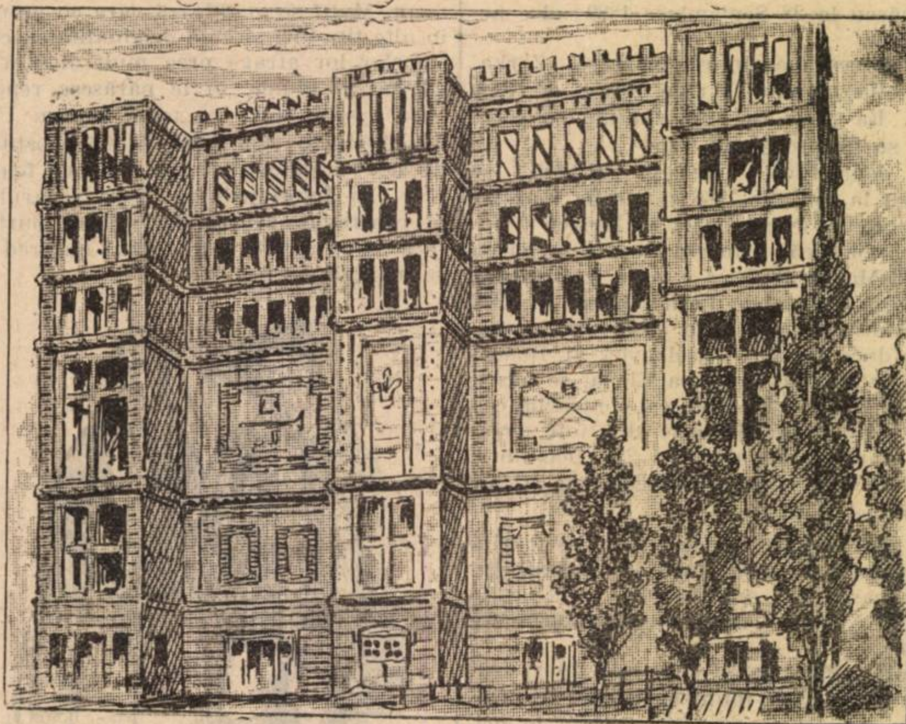

Fondatorul religieĭ luĭ Noë

S'a zis că în Statele-Unite se fondează câte o nouă religie pe lună. S'a exagerat poate. E adevărat însă că fondatoriĭ sectelor sunt numeroșĭ în această ţară. Dar nu toţĭ aŭ succesul faimosuluĭ Dowie care a isbutit să ajungă milionar speculând asupra credulităţeĭ naivilor.

El propuse atuncĭ să se clădească în vârful a numeroșĭ munţĭ vaste monumente unde sinistraţiĭ să se refugieze când se va revărsa potopul. Aceste masive construcţiĭ eraŭ așa întocmite ca să adăpostească sute de familiĭ.

Cât de neserios îĭ fu proectul, totușĭ fondatorul reuși să strângă o jumătate milion de leĭ, carĭ îĭ serviră în parte să ridice templul a căruĭ ilustraţie o publicăm aci.

Casă de adăpost în caz de potop.

Unul din ceĭ carĭ nu aŭ isbutit în întreprinderea lor a fost și acela care a încercat acum vreo treĭ anĭ să fondeze *religia luĭ Noë*. Teoria luĭ era că lumea este ameninţată pe curând de un noŭ potop și prin urmare „credincioșiĭ“ trebue să-șĭ ia măsurile de precauţiune spre a scăpa de catastrofa universală.

Dar într'o bună zi suscriptoriĭ rămaseră cu buzele umflate, căcĭ fondatorul religieĭ dispăru... uitând să-șĭ lase adresa.

Doru.

S'a înoptat de-a binele. De-odată Mustic tresare.

I se pare că aude paşi; se furişează după un trunchiŭ de banan şi, căscând ochiĭ, zăreşte nişte umbre misterioase.

Unul zice încet:

— Blestemată noapte, care se lasă aşa repede... aci era acum...

— Singur?

— Nu, ci cu blestemata aceea de fată care ne-a zăpăcit atât.

— Ştiĭ că dintr'o singură piatră am scoate două lovituri? Dabul ar fi foarte mulţumit dacă i-am aduce-o şi pe ea odată cu Braţ de fier.

Braţ de fier! Mustic a auzit bine. Ce-o maĭ fi acest nou complot? Dabul este Regele ocneĭ, duşmanul cel maĭ neînfrânat al luĭ Braţ de fier.

— Acum într'o clipă trebue să vestesc pe patronul meŭ, numaĭ să am vreme să ajung până la el.

Bietul băiat nu se dă înlăturĭ; işĭ părăseşte adăpostul şi aleargă în direcţia în spre care socoteşte că va întâlni pe tineriĭ logodnicĭ.

Dar mişcarea şi-a calculat-o răŭ. Duşmaniĭ l'au zărit. Unul din eĭ sare asupra luĭ; vrând să se dea înapoĭ se simte înhăţat de un altul care zice:

— Braţ de fier! L'am prins!

Vrea să strige, dar îşĭ aduce aminte că vocea luĭ fiind ascuţită, vor vedea hoţiĭ că nu e Braţ de fier. Inainte de toate vrea să'şĭ scape stăpânul. Ce-o fi să iasă, îşĭ zice el în gând.

Banditiĭ se înşeală crezând că au pus mâna pe Braţ de fier.

Mustic dă cu picioarele, se svârcoleşte, se smuceşte, vrând să dea hoţilor iluzia că el este Braţ de fier.

Se simte legat cobză şi vârât într'un fel de sac; asvârlit într'o luntre, aude un semnal în urma căruia o pornesc ca vântul pe suprafaţa apeĭ.

In momentul acesta un om aleargă pe ţărm şi recunoaşte forma uneĭ luntri care se depărtează.

Este Braţ de fier, care a auzit glasul luĭ Mustic şi care ghicind un pericol necunoscut, a alergat din tot sufletul. Nu a stat o clipă la îndoială.

Se asvârlă în apă şi se ia după barcă. Braţ de fier ajunge barca, se agaţă de ea; unul din lopătaşĭ a văzut umbra fantastică şi cu o mişcare instinctivă se asvârlă asupra luĭ Braţ de fier ca să'l lovească. Acesta îĭ smulge lopata dintre degete şi'l apucă de braţ, îl atrage cu aşa putere, în cât omul este smuls de pe bancă şi cade în apă.

Toate acestea s'au petrecut ca fulgerul de repede. Omul a căzut peste Braţ de fier şi este târât la fund.

Amândouĭ se bălăbănesc în apă. Braţ de fier îl ţine strâns.

Braţ de fier nu maĭ vede însă barca. A dispărut ducând cu ea pe Mustic.

Se decide a se întoarce la mal cu prada luĭ, din moment ce nu se maĭ vede nicĭ urmă de barcă.

Se aduc torţe aprinse, căcĭ Madiana care văzuse pericolul, strigase cât putuse după ajutor.

De odată Braţ de fier ridică în sus pe omul care 'l târâse după el în valurĭ.

— Paul! Dragul meu Paul! Scăpat! Ce s'a întâmplat?

Ajunge pe mal, dă drumul omuluĭ care pare mort, povesteşte scena petrecută şi spune că ceĭ din barcă nu au văzut nimic; cred că e un accident dispariţia vâslaşuluĭ lor.

De odată Fichalo se apleacă în spre mizerabil, care e pe jumătate înecat:

O, îl cunosc pe ăsta! E un ocnaş. Este Simonnet, unul din banda Regeluĭ Ocneĭ. A, pungaşul! Asta are să ne spue unde au dus pe Mustic...

— I-aĭ auzit bine glasul, aşa e?

— Da, da! Şi am alergat cât am putut, dar am ajuns prea târziu. Dar o să'l regăsim noĭ.

Două oamenĭ ridică corpul ocnaşuluĭ şi'l duc în casa luĭ François Remy.

— Trebue să scăpăm pe acest om! zise Braţ de fier.

Aduc doctorul de marină, care îl ascultă, îl examinează şi zice:

— Acest om este bolnav de inimă; nu maĭ are de cât o oră de trăit.

— Dar trebue să vorbească, cu toate astea! strigă Braţ de fier.

(Va urma).

NOUILE MARI PREMII OFERITE DE ZIARUL

„UNIVERSUL"

ABONAȚILOR SĂI, CU ÎNCEPERE DELA 22 MAI, 1911:

O NOUA VILA LA SINAIA

«*Vila Luigi*», construită anume pentru tragerea viitoare, pe strada I. C. Brătianu, în poziția cea maĭ splendidă din localitate

UN DORMITOR DE BRONZ

de mare valoare, cumpărat de la *Industria metalică «Marcus»*, Bulevardul Elisabeta, No. 8

O ELEGANTĂ GARNITURĂ DE MOBILĂ PENTRU SALONAȘ

din trestie exotică și malaca emailată, compusă din: O canapea, două fotoliurĭ, patru scaune și o masă, cumpărate de la cunoscutul magazin *Littmann*, strada Lipscanĭ, No. 3

UN DORMITOR DE LEMN FIN

construit în marea fabrică de mobile de lemn Marin V. Ganea, șoseaua Mihaĭ-Bravul, No. 37 și strada Șerbănică, No. 10.—Sucursala calea Victorieĭ, No. 107.

O GARNITURA DE TOALETA JAPONEZA

compusă din: **Un armuar cu oglindă**, cu despărțiturĭ pentru rufe și haine, îmbrăcat cu stofă japoneză. **Una toaletă cu marmură** și oglindă din bambu veritabil. **Una dormeză** tapisată cu stofă japoneză. **Un scrin** cu 7 cutiĭ lustruite și îmbrăcate cu stofă japoneză. **Un piedestal** de bambu cu vas japonez. **Una etajeră de perete** de bambu, îmbrăcată cu stofă japoneză și **Un scaun** tapisat tot cu stofă japoneză. Toate aceste obiecte sunt lucrate și executate în mod artistic de către renumita fabrică de mobile de bambu E. A. Pucher et Comp., Bulevardul Elisabeta, 15, cu sucursala calea Victorieĭ, 148.

JUMATATE GARNITURA MOBILA PENTRU INTRARE DE LEMN DE STEJAR

compusă din: **Una canapea, 4 scaune, 2 marchize, 2 taburele, una masă** cu geam de cristal. Toate îmbrăcate în pluș fin broșat, cumpărate de la marele magazin de mobile «Compania americană», str. Carol, 74, vis-à-vis de piața cu florĭ, lângă hotel Dacia

UNA SUFRAGERIE MODERNĂ DIN LEMN MASIV

compusă dintr'un bufet elegant, o masă patent de 18 persoane și 6 scaune tapisate, cumpărate de la cunoscuta «Expoziție Modernă» de mobile Gildener Rosenthal et Hascal, Bucureștĭ, str. Carol I, 64.

1 serviciu de ceaiu pentru 6 persoane, de alpaca veritabilă, imitând argintul oxidat.

1 ceasornic de masă cu o figură oxidată, așezat pe un postament aurit imitând bronzul.

1 pendula de perete «secesion» cu vitrourĭ, având mersul 15 zile, cumpărate de la marele magazin de ceasornice și bijuteriĭ en-gros și en-detail Frațiĭ A. et J. Rolier, Bucureștĭ, str. Smârdan, 35, etajul I-iu.

O mașină de scris „Erika", ultima perfecțiune, care scrie vizibil în două culorĭ, cumpărată de la Compania „Ideal". Depositul mașinelor de scris din Buc. Palatul Eforiei, representant Leonida Piokowsky.

O pendulă modernă, culoarea nuculuĭ și **un ceasornic** pentru biurou, frumos nichelat, cumpărate de la cunoscutul magazin „Ceasonicăria Colțeĭ, str. Colțeĭ, 31. **2 pelerine** de ploae, calitatea I, portative pe ambele părțĭ. **2 truse** de voiaj, piele de crocodil. **2 aparate de ras** „Juvenia", cumpărate de la „Compania generală", biurou de informațiunĭ, Bucureștĭ, strada Smârdan, 29, etajul I-iu.

1 mașină de cusut pentru familie, de mână, calitate superioară; cu capacul de nuc. **1 mașină de cusut** de picior pentru familie, cu suveică rotundă, de calitatea cea maĭ superioară, coase și brodează cu cea maĭ mare perfecțiune. Masa și capacul de nuc. Cumpărate de la marele magazin de mașinĭ de cusut „Compania anglo-americană", Bucureștĭ, str. Carol, 50, cu sucursale în Piteștĭ și Câmpina.

2 frumoase fructiere bronzate, cu sticle colorate, cumpărate de la cunoscutul magazin de bijuterie Th. Radivon, Bulev. Elisabeta, 8 bis. **Un gramofon mare**, perfecționat, remontabil în timpul mersuluĭ, cu diafragmă de concert și 6 cântece naționale.

Una vioară model Stradivarius, complectă cu arcuș, cutie și accesoriĭ. **Una harmonică** de mână, foarte sonoră, cu tonurĭ de oțel, burduful dublu impermeabil și colțurile îmbrăcate cu metal. **Una mandolină** de concert veritabilă, italiană, în lemn de palisandru și elegant ornată cu sidef, cumpărate de la cunoscutul magazin de muzică Jean Feder, calea Victorieĭ, 54.

Serviciu de bucătărie „Sirius email", compus din maĭ multe bucățĭ, cumpărate de la marele magazin A. Rechenberg et fiu, Bucureștĭ, str. Lipscanĭ, 15.

6 cămășĭ bărbăteștĭ de zi, de zefir sau albe, cu piepțĭ de olandă. **6 perechĭ** pantalonĭ (indispensabilĭ). **6 perechĭ** ciorapĭ fil d'Ecosse. **6 batiste** de olandă cu monograme. **1 pereche** jartiere de mătase. **1 pereche** bretele, idem, carĭ se vor confecționa după măsura câștigătoruluĭ de cunoscutul magazin de lingerie „La patru sezoane", calea Victorieĭ, pasagiul Macca vis-à-vis de poliție.

Două costume de haine (saco), după măsură și alegerea stofeĭ, carĭ se vor confecționa de cunoscuta croitorie Jaques Grimberg, str. Academieĭ, 25. **Una bucată** 19 metri pânză de inișor cu borangic, țesătură românească, cumpărată de la expoziția Caseĭ școalelor. **2 ceasoarnice** de aur pentru bărbat și două pentru damă; unul de argint rusesc pentru bărbat; **O brățară** de aur cu 3 diamante; **Un inel** de aur bărbătesc cu rubin; Idem unul cu safir; Idem altul cu 2 briliante și safir la mijloc; **2 ceasoarnice** de metal marca „Sonia"; **2 portfotografiĭ** de porțelan japonez, cu florĭ artistice lucrate în foc; **Un pince-nez** aur 14 karate; **Una pereche** ochelarĭ dublé; **2 lorgnioane** pentru damă; **12 benoclurĭ** de teatru, cumpărate de la Institutul de optică „Ocularium", Doamneĭ, 27, unicul institut pus sub direcțiunea științifică a d-luĭ Gheorghe D. Fischer, oculist. **Un frumos** premiu pentru grădină „Santicier", compus din un cocoș, 2 găinĭ și 12 puișorĭ; **Un curs** complect de limba franceză; idem unul de stenografie, idem unul de dactilografie, carĭ se vor preda de cunoscutul profesor Henry H. Duployen, strada Edgard Quinet, No. 5.

50 casete conținând fie-care cremă, pudră și săpun «Flora», făcute anume pentru abonațiĭ noștri.

Afară de acestea, toțĭ abonațiĭ maĭ primesc în mod gratuit «Universul Literar», iar la facerea abonamentuluĭ, un volum din interesanta scriere: **Memoriele regeluĭ Carol I.**

Anul XII.—No. 749 5 BANI IN TOATA ȚARA 5 Mercuri, 14 Septembrie 1911

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ȘI AL INTÂMPLĂRILOR DE PE MARE ȘI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI
Lei 2.60 pe an in toată țara

Redacția și Administrația
No. 11, – STRADA BREZOIANU, – No. 11

ZIARUL CĂLĂTORIILOR
Apare odată pe săptămână, Marțea

Rechinul grav rănit se sbătea. — (Vezi pag. 5368).

AMULETA LUI SIRAKIAWAR

Se revarsă de ziuă. Soarele răspândeşte pe mare o adevărată feerie de lumină. Cerul e limpede.

In depărtare se zăreşte o linie palidă care e insula Ceylan cu cocotierii săi, cu palmierii înalţi şi pădurile profunde. Maî aproape se văd nişte bărcî venind dinspre coastă. Sunt pescuitorii de perle.

Flotila a ajuns bancul. Lopătarii se odihnesc. Acum a venit rândul scufundătorilor.

Eî sunt gata împărţiţî în două echipe de câte 5 oamenî. La un semnal scufundătorii îşî străng nările cu mâna stângă şi se lasă să alunece în mare. In câteva secunde aŭ ajuns fundul.

De odată unul din oamenî strigă:

,,Un rechin, un rechin..."

O umbră negricioasă trece prin faţa corăbieî cu o iuţeală vertiginoasă.

Pescuitoriî obişnuiţî cu aceste atacurî, poartă totdeauna asupra lor un cuţit.

Unul din scufundătorî n'a apărut la suprafaţă. O luptă disperată se încinge între el şi rechin. Tot echipagiul e aplecat asupra valurilor şi priveşte cu groază scena.

Cu figura înspăimântată, cu mâinile crispate, nenorocitul face o săritură spre echipaj; toţî se precipită spre a-l prinde, dar o forţă brutală îl trage de picioare... El dispare lăsând roşie apa în jurul săŭ... S'a sfârşit...

Consternaţî, pescariî se privesc cu teroare şi vestea tristă se răspândeşte peste tot locul.

Oamenii nu maî îndrăsnesc să se coboare. De sigur că rechinul aşteaptă altă pradă în apropiere. Ar însemna să se expue la o moarte sigură. Şi cu toate acestea ar maî avea încă treî ore de pescuit.

Unul din oamenî, un atlet admirabil, cu ochî arzătorî, surâde dispreţuitor. Fără a zice o vorbă, îşî ia plasa şi frânghia şi dispare în adâncime, unde duşmanul aşteaptă ascuns printre lianele verzî.

Scufundătoriî murmură în admiraţie:

,,Luî Sirakiawar nu i-e frică de nimic. Sirakiawar are o amuletă..."

Sirakiawar scufundătorul se repauzează pe ţărm cu ochiî perduţî în zare. E ultimul seson de pescuire. El nu vrea să moară tânăr ca toţî pescuitoriî. Cu baniî câştigaţî în aceste şease săptămânî penibile, îşî va deschide un bazar în Kandy spre a vinde suvenirurî călătorilor.

Sirakiawar surâde. Luî nu-î e teamă de rechiniî carî aŭ mâncat un om azî dimineaţă. Amuleta sa îl protejează. El nu a esitat să întreprindă o călătorie lungă până la ruinele splendideî Anuradhapura. In templurî, a aprins din belşug iasomie, roze de Bengal şi o mulţime de alte florî al căror parfum plac zeilor.

Şi braihmaniî i-aŭ vândut atuncî amuleta care îl protejează.

*

A doua zi s'a găsit pe ţărm corpul luî Sirakiawar, având un cuţit implântat între umerî. El care brava cu atâta îndrăzneală rechiniî, a fost omorât mişeleşte de vre-unul din tovarăşiî săî. Asupra cadavruluî nu s'a maî găsit amuleta magică.

Poliţia a făcut cercetărî printre pescarî, dar nu a putut afla nimic.

*

De două zile aŭ maî pierit încă treî scufundătorî, afară de Sirakiawar. Pescuitoriî sunt la lucru. Unul din lopătarî scoase un strigăt, strigătul de groază: ,,Rechiniî, rechiniî..."

Lopătariî s'aŭ aruncat cu cuţite spre a ajuta dacă va fi posibil pe camaraziî lor.

Scufundătoriî se urcă repede, maî lipsesc douî din eî. In fine, se văd şi eî apărând la suprafaţă şi sunt aproape să abordeze. De odată unul din eî scoate un strigăt de durere şi se scufundă. Rechinul făcuse o nouă victimă. Celălalt tovarăş însă isbuteşte să râneascâ de moarte rechinul, iar ceî din barcă aruncă un nod în care îl prinde şi-l trage la ţărm unde îl spintecă imediat. Din pântecile rechinuluî eî scot cu piositate bucăţî din corpul tovarăşuluî lor.

Un obiect mic cade pe nisip din cutele stofeî. E o mică statuetă a zeuluî Ganesa. Toţî pescariî rămân înmărmuriţî uitându-se cu spaimă, căcî toţî aŭ înţeles că acest mic zeŭ e amuleta luî Sirakiawar.... amuleta furată de asasinul săŭ.

Şeful lor, foarte grav, zice: Brahma e drept. Acest om şi-a omorât fratele spre a-î fura bunul săŭ şi spre a fi protejat de zeî. Dar răul atrage răŭ şi amuleta sfântă s'a întors contra luî.

C. Arg.

GARDEROBA LUI GEORGE V

Garderoba regeluî George V e tot atât de imensă şi tot atât de îngrijită ca aceea a luî Eduard VII, dar ea e altfel organizată.

Eduard VII era un arbitru al eleganţeî; el conducea moda. George V o urmează cu sfinţenie. Eduard VII nu punea, se zice, de două orî acelaş costum; George V le uzează serios. El are pasiunea uniformelor.

Maî întâi îî place uniforma de marină; a marineî engleze şi a tuturor marinelor prietene. Il veţî vedea purtând pe rând faimoasa tunică roşie a Anglieî, pe urmă apărând în amiral german, danez, suedez, rus şi chiar japonez.

Singur Wilhelm II posedă un stoc atât de variat al costumelor de amiralı aî tuturor naţiunilor.

George V e colonel al maî multor regimente în ţările unde unchiî şi veriî săî sunt regî. Luî îî place de asemenea şi uniformele armatelor de uscat.

Posedă de asemenea costume de cavalerie vechî şi moderne, occidentale şi orientale. Dar ceea ce regele preferă maı mult ca orî-ce sunt costumele sale de vânătoare, pe carî le are în toate culorile şi din toate stofele.

Douî valeţî stau în permanenţă lângă garderoba regală, strângând şi restrângând costumele regeluî.

Un al treilea valet se ocupă cu încălţămintea suveranuluî, care e obiectul uneî îngrijirî particulare. Casa cea mare «Maison Saint-James Street» furnizează încălţămintea regeluî.

Sereno.

O REGATĂ LA ANTIPOZI

Maorişiî recunoscuţî ca giganţî datoresc superbul lor fisic sportuluî. Un colos înalt de douî metri nu-î impresionează de loc, de oarece astfel de atleţî sunt cu legiunile la eî.

Canotagiul e unul din sporturile lor de predilecţie şi eî se dedaŭ acestuî sport cu atât maî mult, cu cât ţara lor, Noua-Zelanda, e străbătută de o mulţime de râurî, şi are numeroase lacurî cu ape liniştite.

Maorişiî se servesc de maî multe felurî de îmbarcaţiunî. Maî întâiŭ ,,*Naëa*", mică pirogă făcută dintr'un trunchiŭ de arbore în care e scobit un singur loc şi în care nu încape de cât o singură persoană.

Un cap de pirogă

Instalat în această slabă îmbarcaţie, Maorişul îşî râde de valurile care se ridică cu furie şi isbesc stâncile şi de toate pericolele ce ar putea întâmpina. El e fericit şi când se află în barcă uită de tot.

Inainte de pacificarea ţăreî, triburile se luptaŭ între ele cu furie şi, fără să fie antropofagî în felul odios al Papuaşilor din Noua Guinee, maorişiî nu simţeaŭ nicî o repulsiune să mănânce carne omenească, maî ales când ea provenea de la un duşman căzut în luptă.

In acea epocă, care nu era maî veche de o jumătate de secol, maorişiî se serveaŭ de pirogî marî de războî în care încăpeaŭ până la patruzecî de vâslitorî, afară de vre-o douăzecî de luptătorî armaţî.

Triburile lor sunt reprezentate prin cluburĭ nautice. Şi aceste cluburĭ, cu toate că aŭ fost formate de vechiĭ sălbatecĭ, sunt puternice, de oarece două din aceste cluburĭ aŭ fost reprezentate la faimoasele regate ale luĭ Henley prin două „*matoharawas*" saŭ piroge de războiŭ, care, manevrate fiecare de vre-o cincĭsprezece maorişĭ robuştĭ, aruncară o notă neprevăzută şi pitorească în mulţimea elegantă, dar banală, reunită pe Tamisa de Sus.

Veniţĭ dela capătul celalt al lumeĭ spre a câştiga laurĭ nauticĭ, iată un frumos record la activul pretinşilor sălbatecĭ din Antipozĭ.

Doru

MAURICE MONTÉGUT

METEMPSYCOSĂ

In sfârşit, piramida era deschisă. In spre Nil şi spre Răsărit sta căscată o enormă, o întunecoasă deschizătură, şi în dosul eĭ se afla o sală răspândind mirosurĭ de pioniţă, o sală găsită d'odată, după şaizecĭ de secole. Acesta era drumul mormintelor şi poate şi al tezauruluĭ.

După un ordin, lucrătoriĭ se opriră la acest prag sfânt; fără grije, mulţumiţĭ de câştigul zileĭ, lăsând târnăcoapele şi uneltele răspândite, eĭ se odihneaŭ la umbra gigantuluĭ de piatră, o umbră violetă şi rece, ce se proiecta pe faţa cea galbenă a tristuluĭ deşert.

Directorul cercetărilor, anunţat în grabă, sosi numaĭ de cât urmat de câţĭva invitaţĭ aĭ diferitelor ambasade. Ca un om obişnuit cu astfel de aventurĭ, lăsă întâietatea exploraţiuniĭ la doĭ domnĭ şi uneĭ tinere femeĭ, foarte îndrăsneţĭ: d. şi d-na Claret, englezi şi Jean Mombur, un francez.

Inaintea întunecoaseĭ deschizăturĭ, tânăra femee se opri un minut:

— Vino Regino! zise Claret, fiĭ curagioasă; acest lucru e o raritate.

Şi trecu el cel dintâiŭ; Regina şi după aceea Jean intrară şi eĭ; înaintea şi în urma lor, nişte lucrătorĭ purtaŭ torţe de răşină carĭ, cu flacăra lor vopseaŭ în roş zidul de piatră.

— Inainte!

Sala era largă de patru metri. După vr'o treĭzecĭ de paşĭ. Mombur se puse în fruntea tutulor cu o torţă în mână.

De odată un fior îĭ trecu prin tot corpul şi, ca apucat de o grije neaşteptată, murmură:

— Mi se pare c'am maĭ trecut p'aicĭ.

Claret, care-l auzise, începu să râză şi zise:

— Foarte nostim în adevăr! Franceziĭ sunt totdeauna nostimĭ.

Mombur nu răspunse; privea numaĭ cu nişte ochĭ holbaţĭ, în care se vedea întipărită spaima şi murmură încet:

— Eŭ cunosc astea... da... le cunosc...

O răspântie boltită, se bifurca, s'afla în faţa lor.

— La dreapta saŭ la stânga? întrebă Regina.

— La dreapta, strigă Mombur; mi-aduc aminte: La dreapta... spre tezaur.

La aceste vorbe, purtătoriĭ de torţe şi exploratoriĭ rămaseră cu gura căscată.

Un lucrător exclamă:

— Domnul e nebun!

— Nebun! strigă Mombur... Nebunĭ sunteţĭ voĭ... Da, gândiţĭ orice veţĭ voi, eŭ am fost p'aicĭ... Când? Enigmă... Poate sunt şease miĭ de anĭ d'atuncĭ... cine ştie destinul oamenilor! Şi iată, veţĭ vedea. Opriţĭ acĭ!

Toţĭ s'opriră adânc mişcaţĭ: vocea tânăruluĭ om răsuna din pricina zidurilor şi luă o autoritate fantastică în această misterioasă tăcere. El reîncepu:

— Opriţĭ acĭ! Priviţĭ, pe nisipul fin. urme de paşĭ, urme lăsate de morţiĭ de acum miĭ de anĭ. Noĭ am călcat pe cele dintâiŭ, fără de a le vedea... Priviţĭ pe acestea... un picior larg, pe care unul maĭ mic îl urmează... la oarecare distanţă: mi-aduc aminte... da, mi-aduc aminte. Ş'acuma comparaţĭ!

Zicând acestea, francezul puse gheata sa cea galbenă, în urma pasuluĭ lăsat de vechea sandală egipteană. In adevăr se aseamănă în toate punctele. Şi el strigă mereŭ:

— Aceasta e urma piciorulu meŭ!

Un mic fior scutură pe englez şi pe soţia sa... purtătoriĭ de torţe, oamenĭ puţinĭ simţitorĭ, începură să se turbure.

Dela unul din eĭ, Mombur smuci o torţă şi cu un pas repede, porni spre 'ntunecoasele adâncimĭ. Nu se'ncurca, părea că merge pe un drum străbătut de sute de orĭ, întocmaĭ ca un ţăran care merge pe drumul târguluĭ! Jean Mombur înainta mereŭ.

— P'aicĭ! P'aicĭ: Veţĭ vedea! Şi vom găsi cadavrul! Mĭ-aduc aminte!

Şi cu toţĭ, d'abea respirând, urmaŭ nebunatica luĭ cursă. La intrarea uneĭ camere întunecoase s'opri ca apucat de groază, trăgându-se înapoĭ, ca un asasin în ora confrutaţiuneĭ.

Cu mâna ridicată, sub lunga sa torţă, care'l colora în roş, de sus până jos, cu ochiĭ rătăciţĭ, explica:

— Claret! doamnă!... vedeţĭ, sufletele noastre aŭ acelaş destin. Dacă eŭ francez, dintr'un capriciŭ, precum am crezut, m'am întors în Egipt, n'a fost de cât o fatalitate anterioară, care mă cheamă, poruncitoare, comandând. Ţările pe carĭ dorim să le cunoaştem, sunt ţările în carĭ am trăit alte existenţe şi această dorinţă nu e de cât nebunia unuĭ suflet rătăcitor, metamorfozat. Iată aci e camera... camera crimeĭ şi eŭ vă spun, că aci e un lucru îngrozitor.

INTERIORUL UNUI YURT

In climatele temperate, locuinţele variază ca aspect şi dispoziţiune după gustul popoarelor, dar în ţările prea calde saŭ prea friguroase, temperatura cere anume amenajamente adesea bizare.

In Siberia, traficanţiĭ de blănurĭ şi cu blănurĭ proaspete provenind din vânătorĭ recente şi cu toate că frigul le conservă, mirosul care domneşte în locuinţă e insuportabil.

La aceste emanaţiĭ de blănurĭ se uneşte şi acela al uneĭ bucătăriĭ care n'ar escita apetitul unuĭ occidental.

Eĭ întreţin încontinuŭ focul în mijlocul camereĭ, dar ca şi în colibele Es-

Interiorul unuĭ yurt

vânătoriĭ, carĭ locuesc în yurturĭ rudimentare şi perdute în stepe, aŭ să lupte contra zăpezilor. Spre a nu fi blocaţĭ de zăpezĭ, se suprimă uşile şi ferestrele. Nu se face de cât o deschizătură în acoperiş.

Mobilierul e sumar: un pat grosolan pe care sunt aruncate pieĭ de animale. De altfel, întreg yurtul e plin

chimoşilor, fumul nu ese tot ci rămâne o parte în interior, aşa că te sufocĭ şi nu vezĭ nimic.

Pe măsură ce coborĭ spre Tibet întâlneştĭ yurturĭ maĭ confortabile şi maĭ luxoase, acoperite cu stofe bogate de mătase de un efect din cele maĭ pitoreştĭ.

Intră. Cu o mişcare a torţeĭ împrăştie întunerecul şi îndată scoase un strigăt de spaimă şi de triumf.

Toţĭ, foarte palizĭ, priveaŭ. Şi cu toţĭ văzură, asvârlit lângă zid, un cadavru uscat şi îngălbenit, cu toate astea conservat de putreziciune prin uscăciunea pământuluĭ şi a zidului de piatră, — un cadavru trântit şi cu craniul despicat.

Era un bătrân egiptean, într'o roche pestriţată; împrejurul luĭ se aflaŭ vase şi micĭ statuĭ de aur, toate neatinse... Totul avea şease miĭ de anĭ vechime şi cu toate acestea, proba uneĭ crime, întrucâtva preistorică, se vedea 'ndată.

Mombur aiura:

— Eŭ l'am omorât... eŭ!

Apoĭ începu să râză...

— Vă maĭ îndoiţĭ? Privitĭ albeaţa ziduluĭ acestuia, această pată de sânge, înstelată, semănând cu un mare păiangin, cu picioarele desfăcute! E urma mâiniĭ roşiĭ a asasinuluĭ... vremea a'negrit-o... şi privitĭ... iată-mĭ mâna... se potriveşte perfect... aceasta-ĭ mâna mea. acestea's degetele mele; cine nu-ĭ convins?

— Atuncĭ, zice Claret, zăpăcit şi el, de ce l'aĭ omorât?

— De ce? de ce? murmură Mombur, căutând cu mare greutate, să'şĭ aducă aminte... de ce? Nu spre a fura... Totul este neatins: n'am luat nimic! De ce? staĭ niţel... ştiŭ! Pentru că iubeam pe soţia luĭ! Totul este la fel în sărmana noastră lume... Da, pentru că iubeam pe soţia luĭ, precum iubesc...

— Domnule Mombur, întrerupse deodată Regina, mult maĭ palidă de cât el, ne înspăimânţĭ. Renunţă, te rog, la acest lucru... nebunesc!...

Şi murmurând încet adăogă:

— Era să zică totul.

Claret s'aplecase spre cadavru şi-l examină.

— E urât? întrebă Mombur în batjocură.

— Urât, în orĭce caz, răspunse englezul flegmatic. Dar iată un papyrus, poate e vr'un document preţios.

— In acest sul îngălbenit, răspunse francezul cu o voce sigură, veţĭ vedea. Invăţaţiĭ vor citi că el se numea Gambrys, soţia luĭ Thaïa şi c'avea un amic cu numele de Zechotes.

— Să eşim, să plecăm! strigă Regina. Destul pentru azĭ!

Se'ntorc spre deschizătură, spre lumină. La soare Mombur tremura, palid:

— Sunt un asasin, repeta el.

Claret, înviorat de marea lumină, dădu din umerĭ şi răspunse:

— In orĭce caz, e prescripţiune!

•

Opt zile maĭ târziŭ, faimosul document descifrat cu greutate, afirma că cadavrul găsit în piramidă, era un oarecare Gambrys, care avea de soţie pe o femee anume Thaïa şi un amic credincios Zechotes; toţĭ treĭ trăiaŭ în timpul uĭ Ramses XXXVII, patru miĭ de anĭ, a. Chr.

Jean Mombur, urmărit neîncetat de vedeniĭ, se îmbarcă în grabă şi plecă în Franţa.

— Bine c'am scăpat, zise Claret, privind pe soţia sa... Nu-ĭ nimic; cu toate astea e răŭ să aĭ atâta memorie, şi francezıĭ sunt foarte nostimĭ în adevăr!

D. D. Tomescu-Putna.

TIMBRELE DIN LUME

George V şi «Societatea regală»

Regele George V a făcut un dar colecţiuneĭ «Societăţeĭ Regale Philatelice» din Londra. Este vorba de două planşe în aramă, originale, pe carĭ au fost imprimate vechile mărcĭ «Port-Paid» din Mauriciu. Aceste planşe prezintă, indiscutabil, un mare interes şi sunt de o valoare foarte mare. Ele au fost găsite de curând într'unul din biurourile guvernământuluĭ, la Port-Louis. Sir Cavendish Boyle, care era guvernatorul insuleĭ, le aduse în Anglia şi le prezentă regeluĭ, care la rândul săŭ le făcu cadou societăţeĭ regale filatelice. Fiecare din aceste planşe conţine 12 impresiunĭ de desenurĭ, carĭ sunt întretăiate de liniĭ spre a preveni reimpresiunea.

Nouile mărcĭ în Statele Unite

Ca consecinţă a observaţiunilor făcute la oficiul poştal central de către «Asociaţiunea naţională a amploiaţilor din biurourile poştale» în vederea necesităţeĭ culorilor diferite pentru fiecare valoare de marcă, se prepară o serie nouă, care va cuprinde 11 valorĭ, cu o nuanţă distinctă pentru fiecare valoare.

Pe cele dintâĭ 6 valorĭ va figura portretul luĭ Washington, iar pe celalte 5 portretul luĭ Franklin.

C. Velluda.

O PERECHE INDRĂSNEAŢĂ

Imbrăcat soldăţeşte, cu puşca la umăr, micul ştrengar din ilustraţie are aerul de a zice santinelei din faţa sa:

Cel maĭ mic soldat din lume

«Nu face aşa pe grozavul, căcĭ şi eŭ pot face de gardă»!

De sigur, pentru etatea sa, micuţul nu e lipsit de îndrăsneală; dar cu mult maĭ interesant e cazul miceĭ călătoare din ilustraţia a doua.

Fica unuĭ miner francez emigrat în Honolulu, mica Ema Ewelyn, în etate de şease anĭ, avu durerea să piardă pe tatăl săŭ.

Cea maĭ mică călătoare

Şi tânăra mamă, doborâtă de nenorocire, muri şi ea în curând.

Un unchiŭ al fetiţeĭ expedie atuncĭ consululuĭ Englitereĭ preţul drumuluĭ, rugându'l să vegheze la îmbarcarea miceĭ Ema.

Ea sosi la Cardif fără nicĭ un neajuns după o călătorie de 49 zile.

UN TRUC AL COWBOY-LOR

Intr'un ziar din Melburn, la rubrica «Tribunalele» ,se putea citi o anecdotă care arăta stratagemele întrebuinţate de cowboy australienĭ spre a îmblânzi caiĭ sălbaticĭ.

Reprezentantul uneĭ societăţĭ protectoare a animalelor, se preumbla într'o zi în împrejurimile acestuĭ oraş, când văzu douĭ oamenĭ ocupaţĭ să îmblânzească un cal sălbatec.

La un moment dat, când unul din eĭ aşeza şeaua pe cal, celalt prinse capul caluluĭ în mâinĭ şi îl muşcă sdravăn de ureche, de unde sângele începu să curgă şiroae.

In loc să protesteze în contra acesteĭ torturĭ, calul se linişti numaĭ de cât şi se lăsă să i se pue şeaua şi hăţurile.

Reprezentantul societăţeĭ pentru protecţia animalelor protestă cu indignare contra acestuĭ tratament barbar, cum îl numea el. Dar ceĭ douĭ cowboy... îl trimiseră să se plimbe.

Citaţi în faţa tribunalului din Melburn, cowboyi arătară că acesta e un procedeŭ curent printre îmblânzitorii de caĭ. Surprinşi de muşcătură, caiĭ se daŭ învinşi şi se supun la orĭ-ce.

Orĭ cât de ingenios ar fi trucul, n'a avut trecere în faţa magistraţilor australieni, carĭ aŭ condamnat pe ceĭ doui cowboy la o amendă de cincĭ-zecĭ leĭ.

Blaz.

REGATUL MUNTENEGRULUĬ

— Urmare —

Inapoindu-se în patrie fu numit ministru de finanţe, pe urmă ministru al afacerilor streine şi în fine, prim-ministru. Cu toate acestea dimisionă şi se mulţumi cu funcţia de preşedinte al consiliuluĭ Statuluĭ, funcţiune ce ocupă până în 1908. Fiind relativ tânăr, e foarte sigur că se va ocupa iar cu politica.

Primul ministru actual e dr. Tomanovicĭ, care e preşedintele miniştrilor şi ministru al afacerilor streine şi al justiţieĭ.

E puţin timp de când Mitar Martinovicĭ dimisionă ca ministru de războĭ.

D. Duşan Vokaticĭ a fost ministru de finanţe după ce a fost ministru al lucrărilor publice. Acum e preşedinte al Curţeĭ de conturĭ.

Ministrul de finanţe actual se numeşte Th. Yergovicĭ.

Ministrul instrucţieĭ publice şi al cultelor, Petru Vutoşkovicĭ, studie maĭ întâĭ teologia, pe urmă fisica, la Kiew. Reîntors la Cetinge fu numit director al liceuluĭ, pe urmă al seminaruluĭ. In 1910 fu numit ministru.

Preşedintele curţeĭ de apel din Cetinge este d. Labud Gojnitz. El şi-a făcut studiile în Belgrad. Fu numit succesiv preşedintele Scupcineĭ şi ministru al justiţieĭ sub vechiul cabinet. E un jurisconsult de merit.

Viitorul

Muntenegrul se depopulează din ce în ce, şi faptul e aşa de sigur că, cu ocazia unuĭ recensământ general stabilit în 1910, când principatul se transformă în regat, s'a decis să nu se publice rezultatul, care ar fi arătat foarte eloquent pericolul.

Unele oraşe prosperează, dar la ţară, o mulţime de case părăsite arată destul că mizeria a silit pe locuitorĭ să emigreze.

Ast-fel miĭ de muntenegrenĭ se expatriază în fie-care an spre a-şĭ încerca norocul în altă parte. Mulţĭ se stabilesc în America saŭ în Austria.

Ceĭ carĭ se întorc în patria lor povestesc concetăţenilor lor, cum în streinătate viaţa e maĭ bună, unde mănâncĭ când ţi-e foame şi de unde te întorcĭ aproape bogat.

Aceste povestirĭ influenţează mult asupra tineretuluĭ care emigrează în masă.

Ar trebuĭ multe modificărĭ şi multe îmbunătăţirĭ făcute spre a îndemna populaţia să rămâe pe loc şi să muncească.

Cea maĭ mică deplasare, orĭ ce expediere de marfă costă astăzĭ foarte scump în această ţară fără resurse, şi dacă guvernul ar lua măsurĭ să scadă tarifurile, lucrul acesta ar fi primit cu multă căldură de populaţia întreagă.

Am maĭ spus că igiena lasă mult de dorit în Muntenegru. Ar fi de ajuns dacă s'ar fonda la Cetinge o şcoală de medicină, unde s'ar forma doctorĭ care să ştie să vindece maĭ ales, malaria, tuberculoza şi sifilisul.

Moaşele, de asemenea, ar trebui să aibă o instrucţie specială maĭ solidă şi să urmeze cursurĭ întro şcoală specială.

Toate aceste ar cere, de sigur, lungĭ sforţărĭ şi ar îngreuia bugetul, dar fără sacrificiĭ nu se poate face nimic.

Cu ajutorul unor digurĭ şi cu maşine hidraulice puţin costisitoare, s'ar regula terenul şi ar fi udat cu apă din lac atuncĭ când ar lipsi ploaia; s'ar transforma astfel împrejurimile laculuĭ Scutari în câmpiĭ fertile care ar da recolte bogate.

Ridicarea industrieĭ s'ar putea face cu puţine cheltuelĭ. Lâna produsă în mare cantitate în această ţară ar putea fi întrebuinţată economic în ţesăturĭ şi pentru îmbrăcămintea trupelor.

Dacă un industriaş s'ar decide să se stabilească în Muntenegru şi să creeze o fabrică de ţesut şi tors, ar putea fi sigur că ar realiza frumoase beneficiĭ. De asemenea s'ar face bune afacerĭ cu manufactura încălţăminteĭ, cu o fabrică de ciment şi care ar contribui, furnizând regulat lucru la numeroşĭ lucrătorĭ, să scadă puţin mizeria.

Sfârşim prin a spune că Muntenegrul va fi totdeauna un Stat care se va menţine milităreşte prin arme, dar care va suferi financiarmente ca regat civilizat.

— SFÂRŞIT —

ALPHONSE DAUDET

STELELE

— Povestirea unuĭ păstor provensal —

Pe timpul când păşteam oile pe Luberon, rămâneam săptămânĭ întregĭ acolo, singur cu câinele meŭ Labri şi cu oile mele, fără a vedea suflet de om. Din când în când trecea pe acolo pustnicul de la muntele „de l'Ure" pentru a căuta erburĭ; maĭ vedeam şi faţa înegrită a vre-unuĭ cărbunar din Piemont; dar aceştia eraŭ oamenĭ simpli pe carĭ singurătatea iĭ obicĭnuise la tăcere, carĭ perduseră gustul de a vorbi şi nu ştiaŭ nimic din ce se punea jos prin sate şi oraşe. Mă simţeam dar cu adevărat fericit când din două în două săptămânĭ auziam sunând clopoţeiĭ catâruluĭ care urca dealul aducându-mĭ provisiile pentru 15 zile, şi vedeam apărând faţa deşteaptă a micuĭ argat, saŭ bonetul roş al bătrâneĭ tuşe Norade. Atuncĭ îmĭ povesteaŭ ce se maĭ întâmplase în ţară, botezurile, nunţile; dar maĭ mult mă interesa să aflu cum îĭ mergea domnişoareĭ noastre, Stephanette, fica stăpânilor meĭ, cea maĭ frumoasă fată din împrejurimĭ, cale de zece ceasurĭ. Fără a-mĭ da aerul că mă preocupă mult, mă interesam dacă merge dese orĭ la serbărĭ, la petrecerĭ, dacă se adunaŭ mereŭ alţĭ flăcăĭ în jurul eĭ. Şi dacă m'ar întreba cineva ce-mĭ păsa mie, păstoruluĭ din munţĭ, de toate astea, i-aş răspunde că aveam douăzecĭ de anĭ şi că această Stephanette era tot ce văzusem maĭ frumos în viaţa mea.

Insă într'o Duminecă, când aşteptam proviziile, acestea sosiră foarte târziŭ. Dimineaţa îmĭ ziceam: trebue să fie de vină liturghia; apoĭ spre ameazĭ veni o vijelie mare şi cugetam că catârul nu putea pleca din cauza drumuluĭ răŭ. In fine către ora treĭ, când se lumină cerul, şi munţiĭ scăldaţĭ de ploae străluceaŭ la razele soareluĭ, auziĭ printre sgomotul picăturilor căzând de pe frunze şi murmurul pâraelor umflate, clopoţeiĭ catâruluĭ carĭ sunaŭ atât de voios, ca clopotele într'o zi de Paştĭ. Dar nu era nicĭ micul argat nicĭ bătrâna Norade. Era... ia ghicĭţĭ, copiĭ, cine era! Domnişoara noastră, domnişoara noastră în persoană, şezând dreaptă între panerele de nuele, cu obrajiĭ rumeniţĭ de aerul de munte răcorit de ploae.

Argatul era bolnav, tuşa Norade plecase în concediŭ pentru a-şĭ vedea copiiĭ. Toate acestea mi le spunea frumoasa Stephanette pe când se dădea jos de pe catâr; asemenea că întârziase atâta din pricină că rătăcise drumul. Insă văzând-o aşa de frumos gătită de Duminecă, cu panglicele înflorate, cu haina lucioasă, cu dantelele eĭ, aĭ fi crezut maĭ degrabă că întârziase la joc decât că căutase drumul prin tufişurĭ. Ah! drăguţa fiinţă! Nu-mĭ puteam sătura ochiĭ privind-o. Apoĭ nicĭ n'o văzusem vre-o dată aşa de aproape. Câte odată iarna, după ce turmele coborâseră la vale, şi mă întorceam seara la curte pentru a lua cina, trecea repede prin sală fără a vorbi cu servitoriĭ, totdeauna gătită şi cam mândră... Şi acum ea se afla în faţa mea, numaĭ în faţa mea; aceasta oare nu era de ajuns ca să-ţĭ pierzĭ capul?

După ce scoase proviziile din panere, Stephanette începu să privească curioasă în jurul eĭ. Işĭ sumese puţin frumoasa haină de Duminecă pentru a nu o murdări şi intră în parc. Apoĭ voi să vadă colţul unde dormeam, culcuşul de pae acoperit cu pielea de oaie, mantaua mea cea mare cu glugă, pusă în cuĭ, toiagul meŭ, puşca mea. Toate astea iĭ făceaŭ plăcere.

„Aşa dar aci trăeştĭ tu, bietul meŭ păstor? Mult trebue să te plictiseştĭ, fiind totdeauna aşa singur! Ce facĭ tu aci? La ce te gândeştĭ?.."

Imĭ venea să răspund: „La d-ta stăpână", şi n'aş fi minţit; dar încurcătura mea era atât de mare încât nu puteam scoate măcar un cuvânt. Mi se pare chiar că dânsa observase aceasta şi

iĭ cam făcea plăcere să-mĭ mărească încurcătura prin alte întrebărĭ:

„Și iubita ta, păstorule, vine ca din când în când să te vadă?... Sigur că aceasta trebue să fie capra de aur saŭ chiar zâna „Esterelle" care planează numaĭ pe vârful munților"...

Și când spunea acestea ea singură avea înfățișarea zîneĭ Esterelle, cu surîsul eĭ gingaș pe față cătând în sus, cu graba eĭ de a pleca.

„Rămâĭ cu bine, păstorule".

„Cu Dumnezeŭ, stăpână".

Și plecă luând cu dânsa panerele goale.

(Va urma). **Max D. K.**

VIAȚA RURALĂ IN CANADA

——

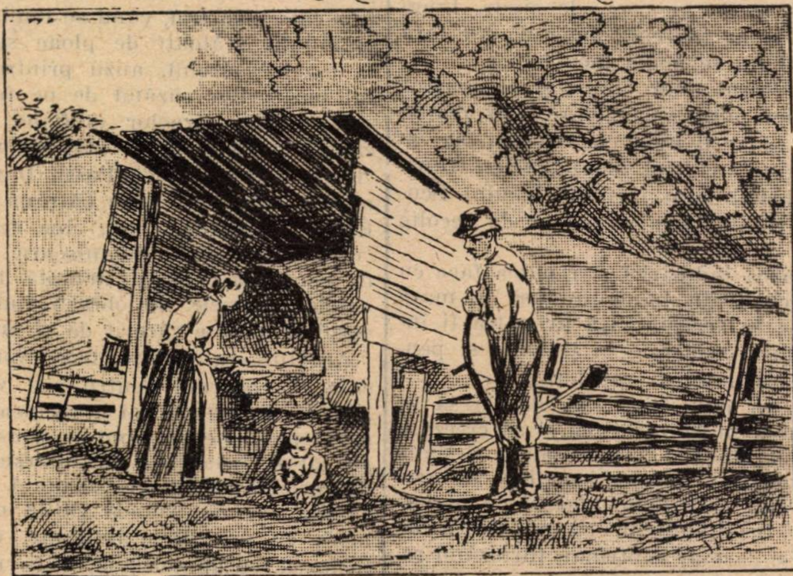
Francezii sunt ceĭ dintâĭ carĭ au desvoltat în Canada resursele agricole ale acesteĭ coloniĭ pierdute și după ce au fecundat pământul cu sudoarea lor, l'au udat spre a'l apăra și cu sângele lor.

Acești îndrăsneți pionierĭ au lăsat pe acest pământ numele eroicelor sforțărĭ de a respinge pe năvălitorĭ, precum și tradițiile de tot fe'ul, maĭ ales în viața rurală. Cultivatoriĭ canadienĭ de astăzĭ pentru totd'auna închise orĭ-căreĭ culturĭ.

Canada posedă de asemenea pădurĭ imense. Părțile agricole sunt imensele întinderĭ de la Vest, Manitoba și toate districtele carĭ se întind până la poalele munților Stâncoșĭ și lacul Atabasca.

Astfel că Argentina, Manitoba, e pentru cereale un viitor grânar al lumeĭ, unde solul e așa de roditor încât în anume locurĭ se poate scoate grâŭ timp de patruzecĭ de anĭ fără ajutorul îngrășăm'nteĭ.

Fertilita'ea soluluĭ permite co'onilor

O vatră improvizată de primiĭ colonĭ francezĭ

sunt, în cea maĭ mare parte, descendenții colonilor francezĭ de altădată.

Dar atuncĭ viața era grea, resursele puțin abondente, instrumentele de cultură rudimentare. Astăzĭ țăraniĭ canadienĭ trăesc liniștițĭ și agricultura, care s'a desvoltat foarte mult, a făcut să nască din acest pământ fertil bogății marĭ.

Dacă Canada trece drept o țară în adevăr agricolă, trebue observat însă că nu e în întregime. La Nord există imense teritoriĭ nefertile și înghețate, localitățĭ de vânătoare și pescuit carĭ vor rămâne moderni, carĭ au avut debuturĭ grele, să trăiască fericițĭ și în belșug pe pământurile lor.

La Manitoba mulțĭ din aceștĭ colonĭ sunt francezĭ și satele au numirĭ franceze.

Producțiunilor agricole, carĭ sunt numeroase și variate, trebue adăogate, printre bogățiile naturale ale Canadeĭ, produsele vânătoareĭ și pescuituluĭ. Pescuitul maĭ ales formează și hrana de căpetenie a canadienilor. Produsele anuale ale pescuituluĭ trec de un miliard de leĭ anual. **Vetor**

BRAȚ DE FIER

MARE ROMAN DE AVENTURI

De LOUIS BOUSSENARD

— URMARE —

Omul stă tot nemișcat, cu ochiĭ închișĭ. Abia răsuflă.

Doctorul îĭ face ințepăturĭ și un fior îĭ zgudue tot corpul.

De odată deschide ochiĭ; zăpăcit, privește în jurul luĭ și văzând pe Braț de fier:

— Braț de fier!.. nu este cu putință. Este o arătare!.. așa a spus și Dabul. Noĭ îl vom prinde... i'l vom duce și el îl va ucide... după ce îl va chinui.

— Omule, îĭ zice Braț de fier cu gravitate, tu veĭ muri; tu veĭ isprăvi după câte-va momente o viață de crime și infamiĭ; în această clipă supremă, nu te căeștĭ?

— Să mă căesc? Frumoase fraze! După 20 de anĭ de ocnă, 20 de anĭ de suferință și mizeriĭ! Să mă căesc că nu te-am prins, da, că nu te-am strâns de gât cu mâinele mele, Braț de fier, pe tine care mă vârĭ din nou în ocna din care m'a scos Regele ocneĭ! Blestemat să fiĭ! Blestemat!

Pe buze i se ivise spumă.

Madiana, cu vorbe blânde, îl roagă să'șĭ răscumpere o viață urâtă prin o mărturisire, de a scăpa pe Mustic... ca să nu fie chinuit prea tare în momentul când își va da sufletul.

Superioara intră pe ușe; dreaptă, se duce la patul luĭ, îl privește și începe o rugăciune.

El a căzut pe spate, cu ochiĭ marĭ căscațĭ și țintițĭ asupra aceleĭ vedeniĭ de bunătate care se pleacă spre el.

Ea vorbește:

— Simonnet, am aflat că tu, în tovărășie cu alțĭ treĭ ocnașĭ, aĭ maĭ săvârșit o faptă rea... ascultă-mă! Adu-ți aminte, când aĭ venit tu aicĭ, eraĭ foarte vinovat, dar maĭ cu seamă eraĭ și nenorocit și aĭ cerut a'mĭ vorbi și mi-aĭ povestit viața ta, căderea ta și cum dintr'o situație onorabilă, stimată, aĭ alunecat până la furt, până la falsurĭ și în sfârșit la asasinat! Te-am încurajat, te-am mângâiat atuncĭ și mergând până la sfârșit cu mărturisirile tale, mi-aĭ încredințat o misiune: lăsaĭ acolo, pe pământul Franțeĭ, un copil aproape orfan, de vreme ce mama sa era moartă de disperare, și m'aĭ rugat a veghia asupra luĭ, a'ĭ găsi protectorĭ, de a'l scăpa în fine și de a'l face un om cinstit. Adevărat e, Simonnet?

Omul își plecă ochiĭ fără să vorbească.

— In mocirla ocneĭ, tu, sărman condamnat, aĭ căzut din ce în ce, dar cu toate acestea în sufletul tăŭ este o licărire care nu s'a stins... și la fie-care șease lunĭ veneam, ținându-mĭ făgăduiala, să-țĭ vorbesc de copilul tăŭ, să-țĭ spun că în cariera preoțească pe care a urmat'o duce o viață cinstită și fără pată... cu toată nepăsarea cu care voiaĭ să te înfășorĭ. Simonnet, îțĭ vedeam lacrămile în ochĭ. Lacrămĭ de bucurie, de regret de a nu putea strâge în brațe pe copilul tăŭ.

Ocnașul făcu o mișcare violentă:

— Tacĭ, horcăi el, nu-mĭ maĭ vorbi de fiul meu!

— Vreau să-țĭ vorbesc, suflet nenorocit! Pentru că în numele luĭ îțĭ cer eu să fiĭ bun, generos, să fiĭ uman. Tu aĭ participat la răpirea unuĭ

copil, unuĭ tânăr de vârsta fiuluĭ tău și tu științĭ îngrozitoarea soartă ce'l așteaptă. Gândește-te la acela care e acolo și peste care poate cădea răspunderea uneĭ crime. Tot se plătește! De milă pentru acela pe care 'l iubeștĭ, vorbește! Vorbește și ajută pe aceștĭ domnĭ cinstițĭ a scăpa un inocent...

— Nu, nu! mormăi ocnașul.

— Și eu atuncĭ voiu scrie fiuluĭ tău și'ĭ voiu spune că într'o clipă de bunătate ți-aĭ răscumpărat toate greșelile, și sufletul tău se va curăți. Și dacă Dumnezeu te va chema la el, îțĭ va pronunța numele cu' respect, cu amor. Spune Simonnet, nu ar fi asta o bucurie pentru tine, de a ști că fiul tău te binecuvintează?

Abia sfârșise aceste cuvinte superioara, când Simonnet se ridică pe patul luĭ și cu un strigăt dureros, cu fața luminată și ochiĭ strălucitorĭ, zice:

— Da, da, maică, aĭ găsit cuvintele carĭ au deschis inima mea! Să fiu bun, să fiu binecuvântat! Mi se pare că acest gând mă reînviază... Nu maĭ eștĭ banditul, ocnașul, nu maĭ eștĭ de cât un tată care vrea să fie iubit de copilul luĭ.

— O, avea voiŭ putere? Dacă e vre-un doctor p'aci, să'mĭ dea putere ca să vorbesc.

Doctorul se apropie și'ĭ dă o doctorie ca să'l maĭ împuternicească.

Simonnet bea dintr'o singură înghițitură.

— La rândul d-voastră ascultați-mă. Da, Regele ocneĭ m'a trimis aci... cu Mal-Crepi, Camoufle și La Grifaille pentru a fura pe Braț de fier. Intunericul. ne-a făcut să greșim... și am luat în locul luĭ pe Moustic...

— Unde trebuia să'l ducețĭ?

In insula Nasson, unde este poposit lagărul ocnașilor...

— Cum, se înfundă în adâncimile Guyaneĭ?

— Da, da, departe, foarte departe, pentru a cuceri aur... mult aur...

Mizerabilul pare că visează, atât e de transfigurat când vorbește.

— Pentru a prăda pe Saint-Clair, strigă Braț de fier.

— Pentru a amenința viața tatăluĭ meŭ.

Madiana cade in genunchĭ, cu brațele întinse în spre muribund:

— O, te implor! Vorbește! Vorbește! Ca să mă pot cel puțin duce și eŭ să mor lângă el.

Simonnet aude această voce dulce; un zâmbet i se vede pe buze.

— Să fiĭ bun! Să fiĭ bun! repetă el. Da, vreaŭ să vorbesc... căcĭ nu știțĭ încă tot...

Sunt un falsificator... am maĭ făcut un ultim fals...

— Un fals?

— Da, în urma ordinuluĭ dat de Rege; am scris o scrisoare... o scrisoare falsă...

Respirația îĭ lipsește. Se simte că numaĭ voința maĭ ține pe acest om în viață.

— O scrisoare? întrebă superioara. Cuĭ aĭ adresat-o?

— Tatăluĭ Madianeĭ... d-luĭ de Saint-Clair... pentru a'l atrage într'o cursă.

— Dar în numele căruĭ a fost scrisă această scrisoare? Ca d. de Saint-Clair să aibă încredere, cine a iscălit'o?

— Am copiat scriitura fie-si și am iscălit'o cu numele eĭ.

Madiana scoate un strigăt de indignare și de durere.

— A, îțĭ e groază de mine? maĭ răsuflă nenorocitul. Da, așa am făcut. Vă cer ertare. Vețĭ găsi în portofoliŭ copia scrisoreĭ și hartia pe care am scris falșul meu...

Nu maĭ poate vorbi acum. Il apucă spasmurile.

Sora se apropie de el zi'ĭ zice:

— Mulțumesc, Simonnet. Aĭ făcut o faptă de om bun și leal. In numele fiuluĭ d-tale, te binecuvintez și te îmbrățișez.

Ocnașul mișcă d'n buze. Ar vrea să'ĭ dea sărutul pentru fiul luĭ, dar nu maĭ are putere; cu fața bucuroasă, cade pe spate și moare.

. . . .

Portofoliul mortuluĭ a fost căutat și găsit. Conține hârtiĭ fără însemnătate; mâinele Madianeĭ însă a dat de copia cântecului pe care o dăduse ea luĭ Braț de fier, acolo, la Namelles, și în acelaș plic scrisoarea adresată d-luĭ de Saint-Clair.

Asemănarea este uimitoare; este un cap de operă și de îndemânare criminală.

Braț de fier citește această scrisoare cu glas tare:

«Scumpe tată, iartă-mă, dar nu maĭ pot sta multă vreme despărțită de d-ta. Logodnicul meŭ, d. Paul Germond, a fost iar obiectul nouilor încercărĭ criminale și chiar luĭ îĭ este teamă de pericolele carĭ mă amenință. Vrea să mă aducă în mâinile d-tale și eŭ îĭ aprob hotărîrea.

«De vreme ce încă nu poțĭ veni d-ta la mine, tată scump, viŭ eŭ la d-ta; azĭ chiar plec pentru Maroni de sus; dar cum nu știm exact unde te găseștĭ d-ta și cum se prea poate să nu găsim nicĭ o călăuză, vino d-ta înaintea noastră. Te vom aștepta la «Sans-Espoir», înainte de Namelless. O, tată, ce fericită voiŭ fi să-țĭ cad în brațe și să te sărut! Și cât aĭ să iubeștĭ de mult pe apărătorul, pe logodnicul meŭ! In curând, iubitul meŭ tată. A d-tale fică *Madiana*».

— Mizerabiliĭ! strigă Braț de fier. Planul lor este infernal. Să atragă pe d. de Saint-Clair într'o cursă, să'l măcelărească și să'l prădeze. Dar eŭ maĭ sunt aci și opera lor infamă nu se va săvârși! Jur că voiŭ găsi pe Mustic, Madiana! Jur că voiŭ scăpa pe tatăl d-tale. Peste o oră plec.

— Plecĭ! strigă Madiana. Și crezĭ că am să te las singur în această expediție unde îțĭ este viața în joc? Plec și eŭ cu d-ta...

— Madiana!

— Departe de d-ta, în grije și durere, aș muri. Și nu vreĭ să mor!

— Scumpa mea logodnică!

— Da, a d-tale pe viață și pe moarte! Spune că consimțĭ să te însoțesc!

— Aĭ dreptate. Unițĭ în viață ca și în moarte. Vom pleca împreună.

— Eĭ, dar eŭ? strigă plângând Fichalo, unde mă lăsațĭ? Trebue să'mĭ caut și eŭ tovarășul meŭ, pe Mustic, căcĭ altfel mă înec; fără el nu maĭ trăesc nicĭ eŭ.

Braț de fier se adresează apoĭ luĭ Genipa, care a asistat nepăsător la toate aceste scene.

— Părerea ta, Genipa? îl întreabă el.

— Unde merge Braț de fier, merge și Genipa. Vâslașiĭ noștri ne așteaptă. Bonis, Bachelico și Louis sunt la ordinele mele. Când vreĭ să plecăm, dă-mĭ numaĭ semnalul și suntem gata.

— O, oamenĭ bunĭ! zice Braț de fier strângându'ĭ mâna. Cine nu ar fi cu încredere avându-vă pe voĭ? Acum în voia soarteĭ și cu Dumnezeŭ înainte!

III

Sărmanul Mustic se sbate legat în cușca luĭ și se frământă atâta că isbutește a se desprinde și o ia la fugă cât îl țin picioarele.

Mustic aleargă ca un nebun, nu știe încotro, dar fuge, fuge mereŭ înainte!

Ajunge la malul uneĭ ape, dă de o luntre și ușor îĭ este a sări înăuntru; apucă lopețile și începu să vâsleze, lăsându-se la întâmplare încotro îl va duce apa.

Bandițiĭ, prinzând de veste că Mustic a fugit, descarcă mereŭ focurĭ în urma luĭ; luntrea însă e departe. Mustic, pitit în fundul eĭ, nicĭ nu maĭ mișcă. Luntrea este jucăria putereĭ colosale a curentuluĭ care, maĭ repede ca un glonte de pușcă, se rostogolește în spre vre-o ciocnire apropiată.

Dar ce poate bietul copilaș? S'a ridicat în genunchĭ și privește îngrozit înfiorătorul defileŭ al țărmuluĭ, care aleargă cu o repezeală ametitoare.

Este pierdut, nu maĭ vâslează și deja a început a da peste stâncĭ negre carĭ par că lovesc în pântecile luntreĭ.

(Va urma).

ABONAMENT
LA
ZIARUL CALATORIILOR
Pentru un an leĭ 2,60 în toată țara

CĂTRE CITITORI

— —

Anunțăm pe cititoriĭ noștri că vom publica orĭ-ce articole interesante pri vitoare la călătoriĭ saŭ vânătorĭ, în țară saŭ străinătate, ce ne vor fi tri mese.

Articolele, scrise pe o singură parte a hârtieĭ, în scrisorĭ francate, vor fi adresate direcțiuneĭ **«Ziaruluĭ Călătoriilor»**, *strada Brezoianu, 11, Bucureștĭ.*

Anul XII.—No. 750 | 5 BANI IN TOATA ȚARA 5 | Mercuri, 21 Septembrie 1911

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ȘI AL INTÂMPLĂRILOR DE PE MARE ȘI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI
Lei 2.60 pe an în toată țara

Redacția și Administrația
No. 11, — STRADA BREZOIANU, — No. 11

ZIARUL CĂLĂTORIILOR
Apare odată pe săptămână, Marțea

IN PADUREA INCENDIATA. — (Vezi pag. 5376).

In pădurea incendiată

Era într'o zi arzătoare de Iulie. Doborât de căldură, mă culcasem pe marginea unui isvor şi beam cu sete din apa rece ca ghiaţa. Această apă bine făcătoare isvora din masivul Eypress Hils, în apropiere de Maple Creek.

Zării în depărtare pe D. Quick, consilier municipal în Maple Creek, care se îndrepta spre mine. După salutările obişnuite, se aşeză în apropiere de isvor şi rămase gânditor.

Privindu-l, observa-i că amândouĭ lobii urechilor îi lipseau şi că mâinile cum şi figura purtau urme de arsuri grave.

— Vara aceasta îmi aminteşte pe aceea din 1885, zise D. Quick.

— O vară prea călduroasă?

— Aşa de călduroasă că pământul era aproape copt!... Iată urechile mele... o amintire!"

Curiositatea îmi fu escitată prin aceste cuvinte enigmatice.

„Ce amintire?

— Iţi voi povesti imediat.

. . . .

Vara anului 1885 a cauzat ruina multor cultivatori. Incendiile isbucneau pe neaşteptate devastând tot în drumul lor, dela Manitoba, până la Munţii Stâncoşi.

Cultivatorii din înprejurimi trăiau într'o teroare continuă de a'şi vedea fermele arse şi de a fi siliţi să părăsească ţinuturile, de oarece după astfel de incendii pământul nu mai poate fi cultivat doui sau trei ani.

Să lupte contra focului ar fi fost o copilărie. Ce putea face cineva contra unei linii de flacări lungi de mai mulţi kilometri care înainta cu o iuţeală de 30 până la 50 mile pe oră?

Cu toate acestea lucrările agricole îşi urmară cursul şi într'o dimineaţă plecai şi eu întovărăşit de alţi doui cultivatori, Lawrence şi Parks, spre a tăia pini nu departe de acest isvor. In două zile ne umplurăm căruţele.

De odată începu să bată un vânt de la Nord-Vest şi în curând ne văzurăm înconjuraţi de fum.

Numai cei cari au fost martori la vre-un incendiu în pădure îşi pot da seama de teroarea ce simţirăm.

Lawrence strigă:

Să deshămăm caii!

Sărirăm pe cai cu gândul ca printr'o fugă nebună să trecem prin mijlocul flacărilor ucigătoare. Dar caii nu se mişcară ca şi când ar fi avut în faţă un zid de piatră.

Calul lui Parks însă, porni într'un galop nebun târând cu el pe sărmanul meu prieten. Era ultima oară când trebuia să-l mai văd pe bietul Parks.

Lawrence descălecă şi alergă la căruţă de unde luă o pătură groasă în care se înfăşură şi se culcă jos cu faţa la pământ. Era o nebunie ce făcea, dar nu la el mă gândeam eu în acel moment.

„Ce să fac? Pielea după faţă şi mâini mi se uscase teribil. Respiraţia mi se făcuse grea şi ameţeala ce simţeam îmi anunţa sfârşitul meu apropiat.

„De odată îmi veni o idee, o idee căreia îi datoresc viaţa. Pe jumătate orbit de fum, alergai în direcţia acestui isvor, în vreme ce focul mă dogorea teribil. Atunci mi-au ars lobii urechilor. Dar ce importa lucrul acesta când era vorba să scap de cel mai oribil supliciu ce 'şi poate imagina cine-va?

Părul mi se arsese tot şi pielea craniului plesnea. Ce supliciu infernal! Cu toată durerea fisică, alergam spre isvor cu speranţa că voi fi salvat.

Ajunsei! Dintr'o săritură fui în apă şi servindu-mă de o cană veche ce se afla pe o stâncă îmi răcorii capul.

„Ah! apa aceasta rece care îmi răcorea focul din corp! Ce voluptate nespusă să simţi această răcoare!

Intrat în apă până în brâu, turnam lichidul binefăcător pe gât, pe umeri, în vreme ce incendiul făcea ravagii în jurul meu. Stătui în apă până când focul mistui tot din jurul meu şi când pericolul trecu, eşii şi eu.

Cum am avut puterea să merg pe jos până la casa maiorului Shercliffe, comandantul Poliţiei districtului, la o depărtare de opt-spre-zece mile de acolo? Nu ştiu nici eu. Cu toate acestea, mai mult mort de cât viu, ajunsei în Maple Creeck. După cum vezi, părul mi-a crescut la loc dar urechile mi-au rămas mutilate şi pe faţă mai am urme din rănile teribile.

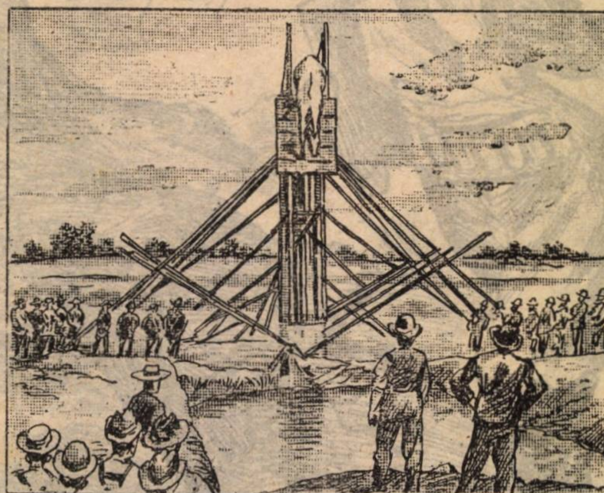
— Şi ce s'a făcut Parks? întrebai eu, foarte mişcat, de această emoţionantă povestire?

— Au fost găsite mai târziu urmele sărmanului meu tovarăş. Nu mai rămăsese din el de cât oasele oribil calcinate.

C. Arg.

CALUL CUFUNDĂTOR

Calul a cărui ilustraţie o dăm aci se numeşte Bob Withe. Fotografia îl arată în momentul când e gata de a se arunca de pe o trambulină înclinată într'un lac.

Calul Bob Withe

Şi Bob Withe se gândeşte. La ce oare? Se gândeşte la respectabilul salt de nouă metri înălţime, pe care îl va face în vid? Se gândeşte la răceala apei care îi va inţepeni muşchii şi-i va lustrui părul? Poate se gândeşte chiar, în orgoliul său de acrobat, la aplauzele cari îi vor saluta agilitatea şi îndemânarea.

Cu minunatul său salt de 9 metri, Bob Withe este, incontestabil, regele cailor cufundători. Adăogăm că Bob Withe este un animal foarte iubit de stăpânul său, profesorul Carrens. La un singur semn al acestuia din urmă, Bob Withe se avântă voios de pe platformă.

Bazinul în care dispare pentru un moment este de 5 metri adânc, de 9 m. lung şi de 6 m. lat.

Fl.

ALPHONSE DAUDET

STELELE

[— Urmare şi sfârşit —

Când dispăru coborând drumul repede, mi se păru că pietrele cari se rostogoleau sub copitele catârului, îmi cădeau una câte una pe inimă.

O mai auzeam mult timp, şi până la sfârşitul zilei şedeam ca în somn şi nu îndrăzneam să mă mişc de frică să nu-mi alung visul. Spre seară, când fundul văilor începeau a se albăstri şi când oile se înghesuiau, behăind, unele într'altele pentru a se întoarce în parc, auzeam că cineva mă chema de jos şi în curând văzui pe domnişoara noastră apărând iarăşi, dar nu râzând ca înainte ci tremurând de frig şi de frică şi cu hainele udate. Coborând găsise Sorga umflată de ploae şi cât pe aci era să se înnece voind a trece cu tot dinadinsul. Lucrul cel mai rău era că la ora aceasta a nopţii nu mai era posibilă o întoarcere la curte, căci singură, domnişoara nu putea găsi drumul prin pădure, şi eu nu-mi puteam părăsi turma. Gândul de a petrece noaptea în munţi o chinuia mult, mai ales din cauza grijei ce vor avea pentru dânsa cei de acasă. Eu căutam s'o liniştesc pe cât mi-era cu putinţă:

„In Iulie nopţile sunt scurte, stăpână. E numai o clipă rea".

Şi aprinsei repede un foc mare, pentru a-i usca picioarele şi haina ei udă de valurile Sorgei. Apoi îi adusei lapte şi brânză; dar biata mititică nici nu se gândea să se încălzească sau să mănânce, şi când văzui că lacrimi mari îi umpleau ochii, eram cât pe aci să plâng şi eu.

Intretimp noaptea se lăsase cu totul.

IN PADUREA INCENDIATA — (Vezi pag. 5376).

Pe culmea munţilor se mai vedea o ultimă rază, o urmă de lumină, acolo unde apusese soarele. Voiam ca domnişoara noastră să se culce în parc. Intinseĭ dar peste paele proaspete o piele nouă. Iĭ spuseĭ noapte bună şi mă aşezaĭ afară înaintea uşeĭ... D-zeŭ mi-e martor că cu tot focul iubireĭ ce-mĭ cuprinsese inima, nu-mĭ veni nicĭ un gând răŭ; dar eram mândru, foarte mândru, la gândul că într'un colţ al parculuĭ, aproape de turmă care o privea curioasă, se odihnea sub paza mea, fica stăpânilor meĭ,—ca o vită şi dânsa, însă maĭ albă şi maĭ scumpă ca celelalte toate. Nicĭ odată nu-mĭ păruse cerul aşa de profund şi stelele, aşa de strălucitoare... De odată se deschise poarta parculuĭ şi frumoasa Stephanette eşi. Nu putea să doarmă. Animalele se mişcaŭ saŭ behăiaŭ visând. Ea voia maĭ bine să stea lângă foc. Văzând aceasta iĭ puseĭ peste umeri pielea de capră, aţâţaĭ focul şi aşa rămaserăm unul lângă altul fără a vorbi. Dacă aţĭ petrecut vre-odată noaptea sub cerul liber, atuncea ştiţĭ că pe când dormiţĭ, se trezeşte în linişte singurătăţiĭ o lume misterioasă. Atuncĭ isvoarele cântă maĭ tare şi peste mlaştinĭ se aprind flacărĭ micĭ. Toate spiritele munţilor umblă nesupărate, şi sunete, aproape imperceptibile, străbat aerul, ca şi cum s'ar auzi crescând crăcile arborilor şi răsărind iarba. Ziua este viaţa fiinţelor, dar noaptea este viaţa lucrurilor. Cine nu e deprins cu aceasta se teme... şi domnişoara noastră se înfioră, şi la cel maĭ mic sgomot se lipi de mine.

O dată se ridică spre noĭ un strigăt lung melancolic, care porni din mlaştina ce strălucea jos în vale. In aceeaş clipă trecu peste noĭ o frumoasă stea, ca şi cum s'ar fi luminat acea tânguire ce auzisem.

„Ce e aceasta?" mă întrebă încet Stephanette.

„Un suflet care se înalţă spre paradis,- stăpână". Şi îmĭ făcuĭ cruce.

Şi dânsa se închină, ridică speriată capul şi îmĭ zise:

„Va să zică, tot e adevărat păstorule, că voĭ sunteţĭ vrăjitorĭ?"

„Ferească cerul, stăpână. Dar noĭ aci sus trăim maĭ aproape de stele, şi de acea ştim maĭ bine de cât oamenii din vale ce se petrece acolo".

Tot maĭ privea în sus, cu capul rezămat în mâinĭ şi învelită în pielea de capră ca o mică păstoriţă din cer:

„Ce multe stele sunt aci! Ce frumos e! In toată viaţa mea n'am văzut atâtea. Ştiĭ tu, păstorule, cum se numesc?"

„De sigur, stăpână... Aci drept deasupra noastră, este „calea Sf. Iacob" (calea laptelui). Ea trece drept din Franţa în Spania. Sf. Iacob din Galiţia a făcut-o pentru a indica drumul cel drept luĭ Carol cel mare, viteazul, pe când el porni războiŭ contra Sarazinilor. Maĭ încolo vedeţĭ „carul sufletelor" (ursa mare) cu cele patru roate luminoase. Cele treĭ stele dinainte sunt vitele ce trag carul, şi cea maĭ mică de tot este cărăuşul. Vezĭ de jur împrejur această ploae de stele? Acestea sunt sufletele ce bunul D-zeŭ nu vrea să le ia lângă dânsul.... Puţin maĭ jos sunt „treĭ regĭ" (Orion). Eĭ ne servesc nouă păstorilor de ceas. N'am de cât să-ĭ privesc şi ştiŭ imediat că miezul nopţiĭ a trecut. Incă puţin maĭ jos, mereŭ spre miază-zi, luceşte „Ioan din Milan", făclia printre stele (Sirius). Despre această stea păstoriĭ îşĭ spun următoarea poveste: Intr'o noapte „Ioan din Milan" fusese invitat, împreună cu ceĭ „treĭ regĭ" şi cu „Cloşca" (Pleiadele) la nunta uneĭ stele prietene. „Cloşca", se zice, neputând să maĭ aştepte, porni singură şi apucă pe cer drept în sus. O vezĭ, e colo sus, în mijlocul ceruluĭ. Ceĭ „treĭ regĭ" iĭ tăiară drumul maĭ la vale şi o ajunseră iară; dar leneşul de „Ioan din Milan", care dormise prea mult, rămase în urmă de tot, şi furios, aruncă toiagul după dânşiĭ spre a-ĭ opri. De aceia ceĭ „treĭ regĭ" se maĭ numesc şi „toiagul luĭ Ioan din Milan"... Dar cea maĭ frumoasă din stele, stăpână, este steaua noastră „steaua păstoruluĭ" care ne luminează în zorĭ de zi când pornim cu turma, asemenea şi seara când ne întoarcem. O maĭ numim şi „Magelone", „frumoasa Magelone" care se tot ţine după „Petru din Provanţa" (Saturn) şi se mărită cu el din şeapte în şeapte anĭ".

„Cum! Şi stelele se mărită, păstorule?"

„Fireşte, stăpână".

Şi cum încercaĭ a-ĭ explica aceste căsătoriĭ simţiĭ ceva fraged şi dulce lăsându-se încet pe umărul meŭ. Era căpşorul eĭ, îngreunat de somn, ce se rezema de umărul meŭ, mototolindu-şĭ panglicele, dantelele şi păru-ĭ buclat. Aşa rămase dânsa fără a se mişca, până ce albiră stelele, stinse de ziua ce se ridica. Şi eŭ priviĭ adormita, cam turburat în fundul sufletuluĭ, dar păzit cu sfinţenie de noaptea senină, care în totdeauna deşteptase în mine numaĭ cugetărĭ bune.

In jurul nostru stelele îşĭ urmaŭ calea, tăcute şi cuminţĭ ca o turmă mare, şi pentru câteva clipe îmĭ închipuiĭ că una din aceste stele, cea maĭ frumoasă şi strălucitoare, îşĭ perduse calea şi venise la mine spre a-se lăsa pe umărul meŭ să doarmă....

Max D. K.

Cel maĭ greŭ elefant

Nu este interesant prin talentul săŭ de echilibrist pachidermul reprezentat aci?

La ceĭ vechĭ luptele de gladiatorĭ eraŭ totdeauna precedate de o reprezentaţie de elefanţĭ.

S'aŭ văzut elefanţĭ jucându-se cu bile, elefanţĭ carĭ mergeaŭ foarte bine pe bicicletă. Alţiĭ se dedeaŭ afund într'un basin. Elefanţiĭ dansatorĭ sunt numerile obicinuite ale diferitelor circurĭ.

A deztupa o sticlă, a lua monede, sunt exerciţiĭ pe carĭ le execută cu uşurinţă elefanţiĭ.

Elefantul a căruĭ ilustraţie o publicăm aci, şi care stă în echilibru pe picioarele de dinainte, are o particularitate: este, precum se pare, cel maĭ greŭ elefant din lume. Şi când ne gândim că elefanţiĭ carĭ ne sunt arătaţĭ prin circurĭ, aŭ, de ordinar, 5000 până la 9000 kgr., ne întrebăm ce greutate va fi având acest rege al pachidermelor.

Fluieraş

SPORTURILE LA NIAGARA

Umblătoriĭ pe frânghie

In 1856 Blondin, celebrul umblător pe sârmă, întinse o frângie de la un mal la altul, la aproape o mie de metri deasupra cascadeĭ Niagareĭ, şi trecu pe ea. Lungimea frânghieĭ era de 1200 picioare. Patru anĭ maĭ târziŭ, dădu o nouă reprezentaţie foarte aproape de podul suspendat. Miile de spectatorĭ se îngheşuiaŭ pe marginile prăpastieĭ. Un prinţ chiar făcu călătoria spre a asista la aceste minunĭ. Blondin, având o tigae în spate, s'a oprit la mijlocul fringhieĭ, a spart nişte ouă, a aprins focul şi a preparat o omletă pe care a mâncat-o.

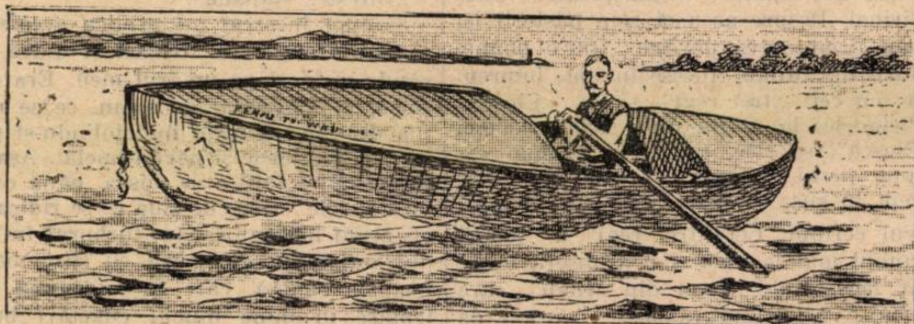
Exemplul luĭ Blondin aţâţă pe alţĭ echilibrişti. In 1876, Maria Spelterina pretinse a proba că îndrăzneala nu este numaĭ a bărbaţilor. Ea de asemenea trecu Niagara cu o graţie care încântă mulţimea.

Săritoriĭ

După umblătoriĭ pe frânghie, fu rândul săritorilor. In anul 1878 unul numit Peer anunţă că va sări de pe podul suspendat al Niagareĭ în apă. Fu conidérat în general ca nebun. Dar Peer avea un secret pentru a nu se învârti şi căzu drept ca un I, în apa furioasă unde se afundă la o adâncime de 50 metri, cu zgomotul uneĭ lovitură de puşcă. Eşi apoĭ la suprafaţă rănit uşor.

Curenții de apă și eroii lor

Apa pe care o varsă neîncetat cele două cataracte, atinge în canalul său stâncos o adâncime înfiorătoare: 190 picioare. Se poate ghici ce vârtejurĭ și ce curențĭ se produc aci. La treĭ mile aproape de podul suspendat apa aceasta se

Flack cu barca luĭ

Navigatorul Graham

transformă în adevărate furtunĭ gigantice. Navigatoriĭ voiră și eĭ să se întreacă cu săritoriĭ și umblătoriĭ pe sârmă.

Faimosul navigator englez Matheu Webb pieri în mijlocul acestor curențĭ.

Unul numit Flack construi o barcă insubmersibilă, capabilă, gândea el, de a înfrunta vârtejurile. Dar nenorocitul se răsturnă și se afundă sub ochiĭ uneĭ imense mulțimĭ, unde se găsea soția și copilul său.

Un dogar din Filadelfia, D. Graham, fu maĭ fericit. El imagină un butoĭ care rămânea totdeauna vertical. Corpul luĭ era aci astfel închis într'un fel de plasă care îl apăra de ciocnirile violente și astfel traversă de patru orĭ curențiĭ.

Gr. Halzett și Miss Sadie îl imitară fără accident. John L. Soules riscă aventura, prevăzut cu o centură de plută, dar fu rănit serios.

Dar lista acelora care se numesc „Eroiĭ Niagareĭ" este lungă.

Tr. Popescu.

NOTE MONOGRAFICE

SCHIȚE ȘI IMPRESIUNI DIN DOBROGEA

Fiind mutat cu serviciul din Bucureștĭ în Dobrogea, am pornit la 10 Octombrie 190.., spre Constanța.

Câmpia Bărăganuluĭ, maĭ cu seamă dela Brăneștĭ până la Feteștĭ, este cu totul monotonă. Gara Ciulnița are un aspect maĭ frumos, restul însă plictisește și obosește pe călător.

De la Feteștĭ, odată cu monotonia, dispare și oboseala și călătorul doritor de priveliștĭ nouĭ, poate admira cu mândrie mărețul și ingeniosul pod „Carol I" de peste Dunăre.

De la Constanța, cu o trăsură, după un drum de 6 ore am ajuns la destinație, comuna Cogealac, situată la marginea de 46 kilometri departe de Constanța, și la 46 kilometri departe ede Constanța, și la 74 kilometri la miază zi de orașul Tulcea.

Șoseaua ce unește orașele Constanța cu Tulcea, este una din cele maĭ bune șosele, trasă aproape în linie dreaptă, tăind deacurmezișul dealurile și văile ce se deschid către Marea Neagră.

Pe acea șosea, afară de satele Anadolchioi (4 kil.) unde se află renumita fântână cu apă rece, de unde se alimenta întregul oraș Constanța cu apă de băut, se maĭ află satul Canara, (12 kilom.) renumit pentru carierele de piatră de var, și maĭ cu seamă peatra de construcțiĭ, și de unde pleacă o linie ferată pentru transportul acestor materiale până la Constanța. De aci până la satul Tariverdi, pendinte de Cogealac, nu se maĭ află niciĭ un sat, astfel că locuințe omeneștĭ nu maĭ sunt de cât cantoanele șoseleĭ. De aceea nicĭ nu prea este umblată această șosea, decât de căruțele cu povară, și în timpul zileĭ, cele maĭ ușoare preferind a se abate spre dreapta șoseleĭ (spre mare) unde, deși drumurĭ naturale, sunt preferate, având două sate, Culelia și Cicraci.

Clima Dobrogeĭ. — Dobrogea se deosebește întru câtva de câmpia dunăreană, din care ar trebui să facă parte ca situațiune, prin clima, terenul, producția, dar maĭ ales prin populația sa.

Ca climă, din cauza Măreĭ Negre, primăvara și toamna sunt maĭ târziĭ în Dobrogea, căcĭ pe când în Muntenia, primăvara pomiĭ sunt înfloritĭ, aceiașĭ pomĭ sunt înmuguritĭ în Dobrogea; iar toamna, când în Muntenia pomiĭ se scutură de frunze galbene aceiașĭ pomĭ sunt încă verzĭ în Dobrogea.

Vânturile bat continuŭ în Dobrogea; când într'o zi este liniște completă, această liniște este prevestirea furtuneĭ.

Terenul. — Terenul Dobrogeĭ este aproape în general stâncos și consistent, spre deosebire de cel din Muntenia, care este negru și moale (sfărâmicios).

Deasupra stâncilor de piatră de diferite compozițiunĭ, se află un strat de pământ arabil de diferite grosimĭ. În unele părțĭ așa de subțire, că creștetele stâncilor 'es deasupra pământuluĭ ca niște dințĭ ascuțițĭ. Aceste terenurĭ nu sunt de cultură, neputând fi arate, ci servă numaĭ pentru pășune.

Pe văĭ, pe unde pământul arabil are o grosime maĭ mare, este însă așa de bătut (consistent) în cât bordeiele sunt nu numaĭ fără acoperișurĭ, dar și scobite ca niște galeriĭ fără sprijin de cât la gură: chiar puțurile sunt fără ghizdurĭ, având la suprafața pământuluĭ 4 lemne groase, împrejurul gureĭ, pe care se reazimă ghizdurile exterioare.

Astfel construcția unuĭ puț ne cerând cheltuială mare, se găsește aproape în curtea fiecăruĭ sătean (vorbesc de centrul Dobrogeĭ).

Producția Dobrogeĭ. — Dobrogea produce toate plantele și cerealele ce se cultivă în țară, cu deosebire orz de foarte bună calitate și în multă cantitate.

Asemenea se cultivă și ovăz, maĭ ales pentru caĭ.

Paele de orz și de ovăz sunt întrebuințate ca nutreț, căcĭ fânul e puțin.

Altă plantă bănoasă pentru cultivatorĭ este inul, care se cultivă în special pentru sămânță, în partea de răsărit, maĭ ales pe malul măreĭ, unde cu greŭ ar crește alte plante.

Numaĭ din sămânța recoltată, se scoate în aniĭ bunĭ 200—400 leĭ la hectar câștig, căcĭ se vinde cu preț bun, 3—4 leĭ dublul decalitru (15—20 leĭ hectolitrul).

Paele de in nu sunt întrebuințate de cât la foc.

Sămânța de in, parte se exportează prin Constanța; iar parte se macină și se face uleĭ pentru mâncare.

Uleiul se fabrică astfel:

După ce s'a măcinat inul, făina este pusă într'un cilindru de fier, pe care după ce'l închide, îl învârtește de câteva orĭ, deasupra foculuĭ, până se înfierbântă bine, apoĭ este deșertat pe o bucată de pânză de cânepă, cu care este înfășurat bine, pus apoĭ într'o cutie de scândurĭ; deasupra legătureĭ de făină de inse pune o bucată de lemn de forma cutieĭ, dar maĭ înalt de cât ea care să apese. Apoĭ cutia este băgată sub un lemn gros, de un diametru de 40—50 c.m., care are un cap fix; cellalt cap se poate ridica saŭ coborî. Prin greutatea sa pe de o parte, iar pe de alta prin scoborârea forțată de un stâlp ghi-

ventat ce trece prin acel buștean gros, apasă puternic asupra lemnuluĭ din cutia cu făină de in, făcând să iasă cât maĭ mult uleĭ, care este strâns în vase și pus la păstrare saŭ vândut.

Turtele de făină de in, rămase de la tescuit, sunt parte întrebuințate la facerea foculuĭ, vânzându-se câte 25 banĭ bucata de 2—3 kgr., (se vindea și în Bucureștĭ într'un timp, dar foarte scump; revenea la 3—5 kgr. tot pentru aprins focul) saŭ eraŭ exportate în Anglia, unde după ce le maĭ scotea încă odată uleĭ, prin mijloace maĭ perfecționate, le întrebuințaŭ apoĭ la îngrășatul vitelor.

Spuseĭ că pe malul Măreĭ Negre nu prea reușesc alte plante. Cele carĭ cresc bine, cresc maĭ cu seamă în aniĭ ploioșĭ, când însă începe să bată vântul dela mare, dacă bate 2—3 zile continuŭ, cultura din apropierea măreĭ se usucă aproape complet; numaĭ inul resistă.

Grâŭ se cultivă maĭ mult de cel de primăvară. Se seceră cu secerătorĭ mecanice; dar se treeră maĭ mult cu caiĭ carĭ târăsc după eĭ rostogolind o peatră cu șanțurĭ și ridicăturĭ longitudinale.

Paele de grâŭ sunt întrebuințate la ars ca și cele de in.

Cultura porumbuluĭ se deosibește de cea din țară, făcându-se astfel:

Aratul se face cu un plug cu două brazde, tras de 2—3 caĭ, însă superficial, 6—8 c.m., adâncime, și pe urma pluguluĭ merge un om, orĭ chiar un copil, aruncând în șanțul făcut de plug, la fiecare pas, câte un grăunte. Șanțul este astupat la a doua tragere a pluguluĭ, astfel că între 2 șirurĭ de porumb sunt 2 brazde, saŭ distanța de 40 cm.

In loc de prășilă, se rariteazâ, și dacă dă Dumnezeu ploĭ la timp, se face destul; dacă nu, este înlocuit cu orz, pentru hrana vitelor.

Coceniĭ rămașĭ după culesul porumbuluĭ, nu se taie, spre păstrare, ca aicĭ în Muntenia, ci se lasă pe câmp să fie mâncațĭ de vite chiar și când a dat zăpada.

Locul cultivat un an cu porumb, este mult căutat anul următor pentru grâu de primăvară.

Ca poame n'am văzut cultivându-se de cât caise și migdale, carĭ, când sunt verzĭ, se aseamănă cu caisele. Cred însă că s'ar putea cultiva cu mult folos toate poamele din Muntenia și Moldova, maĭ cu seamă în locurile adăpostite.

Am auzit, ba chiar am citit că la Isaccea niște turcĭ ar fi cultivând bumbac.

Dobrogea, cu clima maritimă pe care o are, dacă n'ar fi vînturile aspre de la miază-noapte-răsărit, ar produce, ca și Italia și Franța, lămâĭ, portocale, măsline, bumbac, etc.

Spre a împedica aceste vânturĭ, s'ar putea face dealungul Nistruluĭ și al țărmuluĭ Măreĭ Negre, dealurĭ artificiale, carĭ în urmă să fie plantate cu copacĭ, ca stejar, brad, etc. Lucrul n'ar fi cu neputință; ar cere însă cheltuelĭ marĭ.

(Va urma) **Mihail Butan.**

IL VOR AVEA IN SFÂRȘIT!

Turnul Eiffel cu ceĭ 300 de metri aĭ luĭ supărau pe americanĭ care nu se puteau împăca cu ideia că cel maĭ înalt monument din lume nu se înalță pe pământul lor.

Peste opt-spre-zece lunĭ nu vor maĭ avea cuvânt să se plângă, de oare-ce vor poseda un sky-seraper al căruĭ vârf v'a atinge 400 metri înălțime!

Actualmente, casa cea maĭ înaltă din lume e Woolwort Bulding, care are 45 etaje și atinge inălțimea de 250 metri.

Imobilul gigantic, al căruĭ plan e făcut de un arhitect din New-York va avea o sută de etaje și inălțimea de 400 metri.

Va păstra multă vreme recordul?

Sereno

TIMBRELE DIN LUME

Mărcile continentale și intrebuințarea lor

Sub denumirea de «mărcĭ continentale»— scrie «La revue postale»—sunt desemnate în comerț mărcile maĭ comune carĭ se găsesc pe piață și carĭ sunt strânse în general de către societățile de binefacerĭ și vândute cu kilogramul.

In frunte vine «L'Armée du Salut» care adună anual 50.000 kilg. de mărcĭ, prin intermediariĭ societățeĭ sale. Ea este urmată de aproape de către tapițeriĭ belgienĭ și francezĭ carĭ adun aproape tot atât. Vin în fine misiunĭ de la Bâle, Reichsfechtschule, etc. Sunt maĭ bine de 600 societățĭ, congregațiunĭ și misiunĭ în Europa, carĭ adun mărcile postale, pentru ași crea un venit.

Maĭ ales misiunea din Bâle, care e una din cele maĭ principale, a început a strânge mărcĭ, pentru a le revinde în fine la negustorĭ, creindușĭ astfel un venit destul de însemnat. In 1868, în toate congresele de misiunĭ, se ruga publicul de a se da mărcile vechĭ, și astfel cantitățĭ însemnate de mărcĭ vechĭ elvețiene aŭ părăsit țara lor natală.

Dar ce se fac cu toate aceste mărcĭ? Cu cât se vinde kilo?

Iată răspunsul pe care mi l'a dat un negustor de mărcĭ, care se ocupa numaĭ cu această parte:

Un kilg. de mărcĭ cu hârtia de desupt conține 12—15 miĭ de bucățĭ, după cum are sau nu hârtie maĭ multă. Dacă mărcile sunt fără hârtie pe dos, mia de mărcĭ cântărește cam 32 de grame, ceea ce reprezintă 30.000 de mărcĭ la kilg. Mărcile ruseștĭ nu cântăresc nicĭ chiar 28 gr. mia.

Prețul kilogramuluĭ variază după compoziția mărcilor; așa, mărcile ordinare franceze, germane, belgiene, austriace și engleze valorează între 50—75 banĭ kilg., apoĭ italienele, spaniolele, ruseștile 100—150 kilg. Celelalte țărĭ, exceptând Statele-Unite, variază între 1.50—3.00 fr. kilogramul. Mărcile se vând cu mia și suta.

Odată eșite mărcile din mâna colecționarilor, ele ajung la un negustor care le aleg după diferitele felurĭ și țărĭ. După calitate, le fac apoĭ: pachete de mărcĭ diferite sau pachete de mărcĭ amestecate, pe care le vând în comision prin diferite magazine, ca: librăriĭ, papetăriĭ, regiĭ etc.

Un băiat, puțin experimentat, poate alege cam $1^1/_2$ mărcĭ pe zi și spăla cam 10.000 bucățĭ. Aceasta este o muncă destul de grea și plictisitoare.

In afară de comerț, mărcile se maĭ întrebuințează: în tapiserie, artă în care japoneziĭ sunt excelențĭ, pentru a face tablourĭ. Specialitatea uneĭ case din Berlin e pentru a garnisi cupele, chiar și pentru a acoperi un costum de bal mascat.

C. Velluda.

Ultimile mărcĭ apărute

Australia conf. O nouă marcă de 1 d. reprezintând portretul regeluĭ George al Anglieĭ într'un oval format de o bandă pe care stă scris sus: Australia, jos: Postage. Sub bandă stă scrisă valoarea în litere: «One penny», iar de o parte și de alta într'un ecuson așezat în colțurĭ, valoarea în cifre 1 d. Deasupra ecusonuluĭ din stânga e un cangur în 2 picioare iar în dreapta un struț. Sus, sunt 6 ecusoane cu armurele provinciilor confederate ale Australieĭ.

Bahamas tip 1911. Figură în spre stânga; 6 p. brun dințată 14.

Congo Belgian Taxă de plată. Marcă din 1910 (bilignă) cu aceeașĭ suprastampilă. 1 franc carmin și negru.

Cuba Tip 1911.—2 c. carmin. 5 c. albastru.

Gilbert și *Elice* (insule) $^1/_2$ d. verde; 1 d. roșu; 2 d. cenușiŭ $2^1/_2$ d. albastru. Aceste mărcĭ sunt chiar de la început foarte scumpe.

Grenada Tip 1911.—15. negru pe verde.

Guineia spaniolă Mărcĭ din 1909 suprastampilate: Guinea 1911; 1. 2. 5. 10 și 20 centime.

Mozambic. Mărcĭ din 1898—903 cu suprastampila «Republica» în roșu.

Nicaragua Mărcĭ fiscale suprastampilate: 10 c. pe 50 c., 10 c. pe 5 p., 15 c. pe 10 p., 15 c. pe 25 p., 15 c. pe 50 5. Mărcĭ poștale suprastampilate: 10 c. pe 1 p.

Nigeria de Nord Tip 1911.—3 p. violet pe galben, 5 p. carmin și verde pe galben.

(Va urma). **A. Busuioceanu.**

Primim din partea a numeroșĭ cititorĭ filateliștĭ propunerea să deschidem în ziarul nostru o rubrică a **anunțurilor filatelice**. *O vom face aceasta cu începere dela numărul viitor. Costul unuĭ cuvânt va fi de 5 banĭ.*

NEGUȚĂTORII DE MUȘTE

Preumblându-mă într'o zi pe cheurile Londreĭ, curiositatea îmĭ fu atrasă de niște sacĭ ce se descărcau dintr'un vapor și carĭ, de și erau destul de voluminoșĭ, păreau foarte ușorĭ.

Căutaĭ să mă informez.

— Sunt muște, sir, îmĭ explică un bătrân matelot.

— Muște? și ce face cu ele, Dumnezeul meu?

— Le întrebuințează la creșterea păsărilor.

Marinarul îmĭ explică maĭ pe larg. Voiajase chiar el pe fluviul cel mare al Amazoanelor, unde brazilieniĭ se serveau de plase marĭ de gaz spre a prinde mi-

lioanele de muşte ce sburau deasupra apeĭ. In urmă le uscau la soare, după ce mureau şi le puneau în sacĭ.

Mexicul exportă de asemenea.

Anglia cumpără maĭ mult de cincĭ tone de muşte pe an

Muştele servesc şi la prinderea peştilor.

In Brazilia, exportaţia lor, ameninţă cu foametea peştiĭ din fluviul Amazone. Guvernul a interzis de treĭ anĭ exportaţia muştelor. Ast-fel că preţul care, în 1905, era încă de cincĭ-zecĭ de banĭ livra, s'a urcat brusc la 1,75.

Această industrie, puţin banală, întrebuinţează un număr mare de vânătorĭ şi acest meşteşug e foarte lucrativ. S'ar putea zice maĭ bine *a fost*, de oare-ce acest comerţ extraordinar suferă o criză care îl ameninţă să dispară. Higieniştiĭ din Anglia susţin că toate aceste cadavre micĭ de insecte, nefiind supuse niciĭ uneĭ preparaţiĭ microbicide, constitue un pericol serios pentru sănătatea publică. Aşa că eĭ au declarat un războiu înverşunat contra comerţuluĭ de muşte. Societatea de igienă şi salubritate e foarte puternică în ţara regeluĭ George al V-lea.

Velor

TIPURI DIN RUSIA

Vânzător de ghiaţă — Lăcătuş, ambulant — Grec, vânzător de bureţĭ

BRAŢ DE FIER

MARE ROMAN DE AVENTURI

De LOUIS BOUSSENARD

— URMARE —

O isbitură mare; luntrea se loveşte de un obstacol şi începe apoĭ a se învârti în loc.

Ca într'o convulsiune supremă, luntrea se prăvăleşte peste o ridicătură neagră care ese din valurĭ şi ciocnirea este aşa de tare încât sărmanul Mustic este asvârlit deasupra borduluĭ şi cade pe ceva tare care ĭ pricinueşte durerĭ la şale.

Ameţit, abia răsuflă, apoĭ închide ochiĭ şi adoarme un somn greŭ. Când se deşteaptă, e lumină mare. Este ziuă; din fericire pentru el, a căzut la picioarele unuĭ pom mare, ale căruĭ frunze i-a apărat capul de soarele arzător şi ucigător.

Unde se află? Acĭ e întrebarea. Intr'o pădure imensă. Se pipăe şi se simte teafăr. Dar îĭ este foame. Mustic intră în pădurea cea deasă cu gândul de a găsi ceva fructe.

In sfârşit găseşte banane, le gustă cu băgare de seamă, căcĭ se teme să nu fie cum-va prea acre vre-unele din ele.

Timpul însă trece, trece iute şi el înaintează cu urechia întinsă de teamă să nu întâlnească ceva şerpĭ în drum, sau alte fiare sălbatice.

Un epure trece pe la picioarele luĭ; bietul Mustic nu'ĭ place să facă răŭ, dar când ţi e foame, nu te maĭ gândeştĭ. Se caută prin buzunare şi maĭ găseşte puţin tutun şi câte-va beţişoare de chibriturĭ. Cu ele aprinde un foc la care îşĭ frige epuraşul din care se îndoapă ca un lup.

Se lasă noaptea; Mustic se cocoţă într'un pom şi pe una din crăcile cele maĭ stufoase îşĭ face un pat în care doarme până la ziuă.

A doua zi găseşte un cuib cu ouă. Dejunul e gata! Cine a zis că în pădurĭ seculare nu trăeştĭ bine?

Dacă Mustic nu ar fi nerăbdător de a vedea fiinţe omeneştĭ, de a auzi glasurĭ carĭ să'ĭ răspundă, s'ar obişnui cu acest regim, dar totul are un sfârşit. In dimineaţa asta Mustic visează că e rege. Când însă se deşteaptă şi priveşte la picioarele pomuluĭ, scoate un ţipăt îngrozitor.

Un tigru mare sta jos, răcâind scoarţa pomuluĭ cu unghiile luĭ şi cu botul deschis.

Mustic nu e fricos, dar orĭ şi cum!

Fiara sălbatică cum a zărit băiatul începe a scoate răcnete turbate şi a nu'şĭ lăsa prada din ochĭ.

Situaţia se prelungeşte. Mustic găseşte nişte florĭ cu ţepe, în carĭ se zgârie şi atuncĭ îĭ vine ideia de a ataca animalul cu acele ţepe; de odată zăreşte că florile acelea aŭ şi fructe cu ţepe şi începe imediat bombardarea. Animalul, agasat, furios, ne-ştiind de unde 'ĭ vine acel atac, fuge în pădure, urmat de bombardarea luĭ Mustic.

Acum, văzând că fiara s'a depărtat, ar vrea şi el să'şĭ părăsească ascunzătorea.

De odată aude un sgomot ciudat care vine din partea opusă pe unde apucase tigrul.

Se iveşte un cap de cămilă care se strecoară printre frunze, îşĭ lungeşte capul şi pare că inspectează drumul încotro s'o ia.

Lângă acest cap maĭ apar şi altele; toate aŭ ochiĭ speriaţĭ şi ingrijaţĭ.

Mustic nu face nicĭ o mişcare, ca să nu le sperie.

Este o ceată de şease animale superbe, cu gâtul lor de girafe şi cu cozile căzând stufoase.

Probabil vre-o patrulă în recunoştere.

Drumul este liber? Acĭ este toată chestiunea. Şi, încet, se apropie de pomul pe care stă Mustic agăţat. Luĭ îĭ plac grozav; de acestea nu'ĭ este frică. S'ar da el frumuşel jos ca să le mângâie; de odată haiŭ!

Craca se frânge şi bietul băiat cade din observatorul luĭ, — cade pe ceva moale; se agaţă cu amândouă mâinele, degetele îĭ intră par'că în puf şi se prinde cu disperare.

Se află pe spatele uneĭ cămile, una din cele maĭ înalte, pe care o şi încălică.

Animalul se scutură, scuipă, dar Mustic nu'ĭ dă drumul.

Iĭ vine in gând o idee genială: începe a striga la ea tare, a'ĭ da cu picioarele; bestia atuncĭ o ia la fugă prin pădure, gonind ca turbată, urmată şi de celelalte cămile în ceată.

Mustic, la început ameţit, redevine stăpân pe el.

Aï zice, văzându'l, că e un jokeŭ de circ pe spatele unuï ponney în goană.

Goana este nebună; ea e maï mult provocată de un tigru care este pe urma lor.

Mustic şi cămilele aleargă ca nebuniï să scape de urmărirea tigruluï.

De odată se aude o detunătură de puşcă; tigrul cade culcat la pământ şi eï se opresc uimiţi, căcï se văd înconjuraţi de maï mulţï oamenï de toate culorile. Sunt negri, roşiï, chiar şi albï, cu pălăriï marï şi armaţï din cap până în picioare.

Uimirea luï Mustic e şi maï mare când se întoarce şi dă cu ochiï de un bărbat bătrân, cu barba cenuşie, care 'ï strigă:

— Eï, mititelule, nu'ţï fie teamă, tigrul este mort şi tu aï scăpat!

. . . .

Câte-va ceasurï după acestea Mustic sta lungit pe un pat de campanie; cât a stat el leşinat, nu'şï dă seama. Cu ochiï închişï, din prudenţă sau curiositate, el ascultă ce se zice în jurul luï:

— Cine să fie acest băeţandru care a eşit din pădure? întreabă un oare-care din eï.

— Dar numaï el singur ne poate spune, d-le de Saint-Clair.

— Saint-Clair! Pe cine chiamă Saint-Clair? întreabă Mustic sărind în sus.

Un tip superb, un bărbat de vre-o 50 de anï, înalt, voinic, cu ochiï frumoşï şi marï, cu faţa simpatică, îï răspunde:

— Eŭ mă numesc Saint-Clair! Numele meŭ îţï este cunoscut?

— Dar, d-le, atuncï d-ta eştï tatăl d-şoareï Madiana.

— Madiana! Scumpa mea copilă! Ce însemnează asta? Vorbeşte, copilul meŭ; tu cine eştï?

— A, numele meŭ nu'ţï va spune nimic. Eŭ sunt Mustic, micul Mustic de la asistenţa publică. Dar poate ca cunoştï pe Braţ de fier.

— Braţ de fier! Da, este porecla unuï adevărat eroŭ, care mi-a scăpat fata şi pe care îl stimez mult.

— Este stăpânul meŭ, d-le Saint-Clair, şeful şi Dumnezeul meŭ şi vă voiŭ spune că dacă sunt aci, este ca să'l scap pe d-luï; pentru că, vezï d-ta, Regele ocneï este un pungaş mare. Maï întâï a trântit la închisoare pe Braţ de fier, apoï i a dat otravă şi pe urmă...

— Ascultă, mititelule, îï zice d. Saint-Clair, vorbeşte maï desluşit ca să te pricep...

— A, iartă-mă, d-le Saint-Clair, aş vorbi eŭ, dar, uite, simt că mă pierd, fiind-că nu maï mă ţin picioarele... mi-e foame... şi nu pot să maï scot o vorbă...

D. Saint-Clair porunceşte atuncï de se aduce de mâncare luï Mustic; acesta mănâncă cu atâta poftă că d-luï Saint-Clair îï este teamă să nu se îmbolnăvească.

După ce 'şï potoleşte foamea, începe a istorisi tot şi în câte-va cuvinte spune peripeţiile prin carï aŭ trecut cu toţiï, peripeţiï pe carï Saint-Clair le cunoştea din scrisoarea ce primise de la Madiana şi în care 'ï spunea că, plecată sub protecţia luï Paul Germond pentru Saint Laurent ca să vie la Cayenna... apoï de acolo a maï primit o singură scrisoare, care l'a surprins mult, căcï Madiana îï anunţa plecarea pentru Sans-Espoir, unde avea să se întâlnească cu tatăl eï.

Mustic îl priveşte uimit, apoï îl întrerupe:

— Dar nu e asta! Nu e asta de loc! Eŭ, vezï d-ta, sunt ca şi de-al familieï şi ştiŭ ce se petrece. D-ra Madiana nu ţi-a scris asta...

— Ce vreï să zicï?

— Cea din urmă scrisoare a citit o în faţa mea; în ea vă spunea prin ce trecuse Braţ de fier... otrava, închisoarea...

— Dar pe aceea nu am primit-o. Numaï una am primit. Uite, dragul meŭ, poate cunoştï şi tu scrisul fiiceï mele.

Şi scoţând din portofoliŭ o scrisoare, i-o arată.

— Da, aşa e, e scrisul d-reï, dar cu toate astea nu a scris o dânsa, sunt sigur. A, este falsă! strigă de odată Mustic.

— Falsă?

— Da. Uite, Germond este scris la sfârşit cu un *t*. Vezï dar că falsificatorul a scris Germond cu un *t*. Eŭ cred că nimenï nu ştie maï bine ca d-ra Madiana cum se iscăleşte fidanţatul d-eï, numele acesta cu care se va mândri atât.

— Aşa e, aï dreptate! Dar cine e mizerabilul? Care i-a fost planul?

— Nu maï căuta, este unul şi acelaşï: care a voit să ucidă pe Braţ de fier.

— Dar cine este acest infam?

— Cine să fie? Un ocnaş fugit; se zice că a fost condamnat la moarte pentru furt şi asasinat, dar nu vrea să-şi spue adevăratul luï nume. Se zice că aparţine uneï familiï bune; de aceea, în loc să fie trimes la Saint-Laurent, a fost dus la Cayenna, unde i se trimetea şi banï. Mult n'a stat el acolo, căcï a fugit; câte-va lunï maï apoï se vede că a auzit de succesele d-tale şi că Mitaraca conţine maï multe milioane.

— Asta e aşa, micule.

— Atuncï mizerabiluluï i-a venit în gând să cucerească milioanele d-tale. Şi dacă a furat pe Madiana, este ca să te facă pe d-ta să turbezï, ca să'ţï vânză libertatea şi viaţa feteï d-tale... şi mă gândesc că atuncï când a voit să fure şi pe Braţ de fier, voia să întrebuinţeze acelaş renghiŭ, pentru a'ţï vinde libertatea logodnicului ficeï d-tale.

— Aşa trebue să fie. Acum rămâne să vedem la ce plan să mă opresc.

Apoï ducându-se la o uşe a cortuluï, chemă:

— De Tresmes, vino un moment încoa, te rog!

Personagiul astfel chemat sosi.

— Ascultă-mă, zise Saint-Clair, după amănuntele carï mi le dă acest tânăr întâlnit ca prin minune, am fost atras într'o cursă; este aproape cert că la Sans-Espoir vom cădea în in mijlocul unuï grup de bandiţï, de asasinï, carï ne pândesc; dar pe de altă parte mă tem ca mina să nu fie ameninţată şi că aceiaşï bandiţï să nu o atace...

— Câţï sunt? întreabă de Tresmes.

— Vre-o sută saŭ 250, crema ocnaşilor şi comandaţï de Regele ocneï.

De odată Mustic rămâne cu gura căscată, cu ochiï holbaţï asupra tovarăşuluï luï Saint Clair.

Este un tânăr de vre-o 30 de anï, cu trăsăturï fine, deşi ars de soare; o mustaţă neagră îï acoperă buzele; are un aer foarte distins şi se ghiceşte numaï de cât că origina luï trebue să fie foarte aristocratică.

Nimenï n'a observat mişcarea luï Mustic şi Pierre de Tresmes răspunde luï Saint-Clair:

— Dă-mï maï multă desluşire. Ca să hazardez şi eŭ un sfat, am nevoe să fiŭ în curentul situaţieï.

— Aï dreptate.

In câte-va cuvinte Saint-Clair îï povesteşte toată aventura şi arătându-ï scrisoarea apocrifă, îï anunţă şi logodna fie-seï cu un inginer, Paul Germond, zis Braţ de fier, şi urmărirea înverşunată al căror obiect sunt ceï doï tinerï.

Adânc interesat de vorbele luï Saint-Clair, de Tresmes cugetă câte-va clipe, apoï zice:

— Mă tem ca mizerabilul care a urzit această maşinaţie să nu se fi mărginit numaï aci.

Nu este probabil că a jucat un dublu joc, şi în acelaşï timp când vă scria, o altă scrisoare nu maï puţin mincinoasă pleca, adresată d-reï Madiana, chemând-o în acelaş loc.

— Da, da, aï dreptate. Cu asemenea bandiţï te temï de orï-ce.

— Dacă 'mï daţï voe să vă spun şi eŭ ceva, întrerupse Mustic, ideia d-luï îmï pare bună; fără îndoială, aŭ voit să răspească pe Braţ de fier ca d-ra Madiana să rămână singură, fără apărare...

(Va urm).

Prinderea luĭ Pantelimon

Câțĭ detectivĭ, jandarmĭ, agențĭ
Şi potere organizate,
N'aŭ străbătut în lung şi'n lat
Pădurĭ oraşe, sate ?!..

Şi se întreabă o lume 'ntreagă,
De la colibă pân la tron
Unde să fie, unde s'ascunde,
Pantelimon, Pantelimon ?

De vrețĭ a'l prinde,—să mă credețĭ
Că lucrul este prea uşor,
La ce minune nu poțĭ ajunge
Prin nebunaticul „Amor" ?

Trimetețĭ fete drăgălaşe,
In mici rochițe — pantalon,
Cu pudra „Flora" fin pudrate,...
Şi or prinde pe Pantelimon.

Căcĭ orĭ şi cât ar fi de mare,
Acest bandit, tâlhar, haiduc,
In fața cremeĭ, pudreĭ „Flora",
O să ajungă sub papuc!.. —

CAROL SCROB

CĂTRE CITITORI

Anunțăm pe cititoriĭ noştri că vom publica orĭ-ce articole interesante privitoare la călătoriĭ saŭ vânătorĭ, în țară saŭ străinătate, ce ne vor fi trimese.

Articolele, scrise pe o singură parte a hârtieĭ, în scrisorĭ francate, vor fi adresate direcțiuneĭ **«Ziaruluĭ Călătoriilor»**, *strada Brezoianu,* **11**, *Bucureştĭ.*

Anul XII.—No. 751 5 BANI IN TOATA ȚARA 5 Mercuri, 28 Septembrie 1911

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ŞI AL INTÂMPLĂRILOR DE PE MARE ŞI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI
Leĭ 2.60 pe an în toată țara

Redacția și Administrația
No. 11, — STRADA BREZOIANU, — No. 11

ZIARUL CĂLĂTORIILOR
Apare odată pe săptămână, Marțea

Luptă desperată cu un struț. — (Vezĭ pag. 5384).

Lupta desperată cu un struţ

William Charles Beil, un tânăr american de douăzecĭ şi doĭ de anĭ, pariase pe 25.000 de dolarĭ că va face înconjurul lumeĭ pe jos. Intr'o bună zi, la 4 Iulie 1905, plecă din Cape-Town, fără nicĭ un gologan în buzunar, luându-şĭ angajamentul să nu se împrumute cu nimic în timpul călătorieĭ sale.

Intâmplarea pe care o vom povesti aci s'a produs după nouăspreze zile de la plecarea sa, la 200 mile de De-Aaar, în drum spre Port-Said.

Iată, de altminterĭ, povestirea sa:

„Era într'un după prânz. Străbăteam o câmpie vastă pe teritoriul Karoo. De dimineaţă mersesem pe o căldură ucigătoare şi doritor să petrec o noapte maĭ bună ca aceea pe care o avusesem cu o zi înainte, mă hotărâĭ să poposesc în satul cel maĭ apropiat.

Inaintam cu greutate. Văzuĭ un grup numeros de păsărĭ marĭ şi îmĭ dăduĭ seama că mă găseam pe pământul uneĭ ferme de struţĭ.

Nu dăduĭ atenţie acestuĭ lucru şi îmĭ continuaĭ drumul cu hotărâre şi cu un pas regulat de somnambul, căcĭ căldura mă doborâse.

Deodată însă îmĭ dăduĭ seama că cineva mă urmărea. Mă opriĭ şi priviĭ în urma mea. O pasăre gigantică sărea cu nişte picioare enorme şi se apropia de mine aşa de repede că o frică ciudată mă cuprinse, o frică ce mă hotărî, cu toată oboseala mea, să o iau la fugă, din toate puterile.

Şi pe când alergam, îmĭ reamintiĭ de vorbele unuĭ crescător de struţĭ care îmĭ spusese odată că aceste păsărĭ sunt uneorĭcu totul periculoase.

Totuşĭ îmĭ continuaĭ drumul schimbând direcţiunea însă.

Priviĭ înapoĭ. Era un struţ foarte înalt, cu un gât lung şi cu un corp mare. Era la vreo câţiva metri de mine. Cât aĭ clipi, îmĭ asvârli un picior în spinare şi mă rostogoliĭ la pământ, înmărmurit de spaimă. Imĭ veni atuncĭ o inspiraţie. Dacă mă voiu ridica, mi-am zis, struţul o să-mĭ zdrobească capul cu picioarele luĭ de carĭ se servea întocmaĭ ca un boxor de braţe. Rămăseĭ întins la pământ şi monstrul furios de inacţiunea mea, încercă să mă strivească sub picioarele luĭ groase, tarĭ şi grele pe când aripile băteau puternic ridicând un nor de praf.

Crezuĭ cu sunt pierdut. Ştiam că nu pot să sper nicĭ un ajutor omenesc şi că sfârşitul meu nu era de cât o chestiune de câteva minute.

Instinctul conservăreĭ, cu toate acestea, mă determină să mă lipesc cât maĭ mult de pământ pe când struţul se suise pe mine încercând să-mĭ zdrobească coastele.

Apoĭ o revoltă se produse în mine gândindu-mă la soarta care îmĭ rezervase o moarte aşa de stupidă... Atuncĭ mă ridicaĭ în picioare, băgaĭ repede mâna în buzunar şi îmĭ scoseĭ pumnalul pe care îl purtam totdeauna cu mine. Apărându-mĭ faţa cu cotul stâng, pe când struţul încerca din noŭ să mă atace mă repeziĭ la el şi-ĭ dăduĭ o lovitură de pumnal drept sub cap.

Dar mulţumesc luĭ Dumnezeu că lovitura mea a nimerit bine. Altfel aşĭ fi fost cu desăvârşire strivit. Strânseĭ de gât apoĭ cu mâna enorma pasăre. Eram stăpânul situaţieĭ. Deodată însă simţiĭ că mă loveşte cu aripile un alt struţ care venise în ajutorul duşmanuluĭ meu. Incepuĭ atuncĭ să lovesc în disperare cu pumnalul şi în noul meu adversar. Reuşiĭ astfel să-l rănesc grav. Un val de sânge mă isbi. Incurajat, reîncepuĭ să-l lovesc până când, încolţit, simţi nevoia să facă o săritură înapoĭ.

Sfârşit de forţe struţul, îl văzuĭ bălăbănindu-se ca un om beat, apoĭ învârtindu-se, bătând uşor din aripĭ şi căzând în cele din urmă la pământ. Murise.

Celălalt struţ o luă atuncĭ la fugă.

C. Arg.

Urmărit de un tigru

Intr'o seară debarcarăm în satul Nieuwenkuis. Satul propriu zis este păzit contra tigrilor carĭ sunt stăpâniĭ colonilor malaezĭ.

Furăm primiţĭ cu multă plăcere la colonul Mijuheer. Pe terasa locuinţeĭ luĭ petrecurăm o seară foarte plăcută.

„Vă fură adesea oamenĭ tigriĭ?" întrebaĭ eŭ pe gazdă.

— Nu, vin de treĭ saŭ patru orĭ în 10 anĭ.

— Dar sunt mulţĭ la număr?

— Sunt numeroşĭ, şi o excursiune nu este de recomandant chiar pe la margine.

Maĭ rămaserăm câtva timp pentru a bea cafeaua la lumina lămpilor albastre care aruncaŭ în noapte o lumină lunguiaţă şi apoĭ merserăm să ne culcăm.

Mă sculaĭ a doua zi în timp ce gazda era la câmp. După ce luaĭ o ceaşcă cu ceaĭ începuĭ a hoinări împrejurul caseĭ.

Stătuĭ la gândurĭ dacă să fac o plimbare prin împrejurimĭ saŭ să clasez nişte note, când atenţia îmĭ fu atrasă de o bicicletă de sub un şopron.

Recunoscuĭ una din acele celebre mărcĭ americane. Or, de când îmĭ rupsesem bicicleta într'o escursiune lângă Malaca nu maĭ încălecasem pe nicĭ una. Sunt un biciclist pasionat.

La vederea excelenteĭ maşinĭ fuseĭ cuprins de o dorinţă de a încăleca spre a mă plimba puţin. Inaintea locuinţeĭ era un drum bun început de vechiĭ malaezĭ devoraţĭ de tigri şi sfârşit de colonia neerlandeză. Plecaĭ cu o viteză de curse. Dorinţa mea deveni iresistibilă şi, sigur că voiŭ fi scuzat de amabila noastră gazdă, mă depărtaĭ peste câmpul de orez şi cafea.

Cincĭ saŭ şase klm. mă separaŭ de pădure; fură trecuţĭ în câteva minute. Mă găsiĭ înaintea unuĭ ocean de verdeaţă. Rămăseĭ, pe drept, fermecat.

Pentru a gusta maĭ bine priveliştea frumoasă, mă dăduĭ jos de pe maşină şi mă aşezaĭ pe o piatră de granit aşezată acolo ca o insulă în mijlocul verdeţeĭ înconjurată pe icĭ şi colo de stufişurĭ.

In timp ce stam astfel, crăcile trosnіră, un tigru mare şi sprinten tot de odată, îşĭ deschise drum până la marginea uneĭ ape. Inima parcă mi se opri. La 30 de paşĭ de mine bestia monstruoasă, regele carnivorelor ţâşni din penumbră. Un moment, eleganta siluetă, capul tigruluĭ cu ochiĭ de aur, rămase imobilă.

Ascuns de treĭ marĭ frunze de palmier nu îndrăsniĭ a face nicĭ o mişcare. Spre a-mĭ lua bicicleta trebuia să merg până la drum. Asta nu era posibil fără a atrage atenţia fiareĭ care din două săriturĭ m'ar fi ajuns.

Cum puteam să fac ca în intervalul acestor două săriturĭ să încalec maşina şi să plec? Apoĭ chiar dacă reuşam, nu eram scăpat dacă bestia se decidea a se lua după mine.

O bicicletă parcurge maĭ iute o leghe de cât un tigru, dar poate învinge ea primele formidabile săriturĭ? Eram fără nicĭ o armă, fără chiar revolverul pe care-l port în toate împrejurările.

Speranţa mea era că monstrul, ghiftuit de diferite victime, nu venise la lac de cât pentru a-şĭ potoli setea.

Urmărit de un tigru

O clipă el păru că voeşte să se retragă şi se reîntoarse către pădure cu o extremă lenevie. Apoĭ, la sgomotul uneĭ păsărĭ în frunziş, el întoarse gâtul cu vivacitate, o lumină de fosfor trecu prin privirea sa. Dar nu văzu nimic; auzeam cum îmĭ bate nu numaĭ inima dar chiar şi creerul.

In fine bestia îşĭ reluă drumul. Se întoarse din noŭ spre lac, făcu un pas către mal. Acest pas nu-l apropie de mine. Făcuĭ şi eŭ un pas, apoĭ un altul şi apucaĭ bicicleta.

Cu toată emoţia, mişcările mele eraŭ sigure şi agile. Din două împinsăturĭ obţinuĭ mare viteză. La o a patra, distanţa era redusă la câţiva paşĭ; la a şaptea tigrul îmĭ atinse pneumatica.

In acele secunde vertiginoase avuĭ inspiraţia de a merge oblic către un arbore care se găsea la marginea drumuluĭ, şi scăpaĭ pentru că urmăritorul esită, arborele interzicându-ĭ o săritură completă saŭ forţându-l a se reîntoarce.

Cu toate că viteza mea atingea maximul, eŭ nu aveam nicĭ o speranţă. Simţeam foarte bine că una saŭ două săriturĭ ale adversaruluĭ vor închide defi-

Ca mâncare însă, după cum sunt obișnuițĭ destul de frugalĭ, hrana de căpetenie este mămăliga; iar ca îmbrăcăminte, pieĭ de oĭ, din care îșĭ fac sarica, pantaloniĭ și căciula, iar ca încălțăminte aŭ opincĭ.

Având o astfel de îmbrăcăminte, eĭ dorm pe câmp nu numaĭ vara, ci adese orĭ și iarna.

Din laptele oilor fac brânză albă, brânză de burduf și cașcaval.

Cașcavalul era exportat până și în Smirna. Bulgariĭ aŭ însă un mod special de a păstra brânza albă. Eĭ nu o pun la putinĭ în saramură, ci o sară, o usucă la soare și o pun în burdufe, întocmite dintr'o piele de oaie cu lâna tunsă, și cusută bine cu lâna înăuntru. Astfel o păstrează la locurĭ răcoroase până în momentul consumăreĭ saŭ desfacereĭ.

Gustul e aproape acelaș ca la cea de putină; are însă un miros nu tocmaĭ plăcut.

Bulgariĭ întrebuințează carnea de oaie și ca conserve, însă nu făcută pastramă, ci o ferb în cazane până pică carnea de pe oase, și se face zeama cleioasă, scot oasele, apoĭ o pun în oale marĭ de pământ, unde se încheagă ca piftia, și le țin la răcoare până vara când o întrebuințează, tăind-o în bucățĭ.

Lâna înainte de vreme era exportată maĭ ales fabricelor din Brașov. Astăzĭ însă, aproape în întregime, este consumată în țară.

Caiĭ. — Alte animale, carĭ fac fala Dobrogeĭ, sunt caiĭ.

Eĭ se deosebesc atât prin rasa lor, cât și prin stăpâniĭ saŭ proprietariĭ lor, carĭ îĭ dresează.

Așa, de exemplu, turciĭ și bulgariĭ aŭ caiĭ ceĭ maĭ renumițĭ ca iuțeală. Aceasta din cauza că animalele lor nu sunt puse la muncĭ grele, ci întrebuințate aproape numaĭ la curse (voesc să zic la curse iuțĭ, dar cu greutățĭ micĭ), iar pentru muncile grele, eĭ întrebuințează boĭ. Nemțiĭ, din contră, toate muncile și grele și ușoare și-le fac cu caiĭ; din această cauză rar se va găsi la eĭ un cal iute.

Vacile. — In al treilea rând ca importanță economică pentru dobrogenĭ, vin boiĭ și vacile. Boiĭ sunt întrebuințațĭ la muncĭ de către românĭ, bulgarĭ și turcĭ.

Boiĭ ceĭ maĭ frumoșĭ îĭ aŭ bulgariĭ, din cauză că eĭ nu mulg vacile, ci tot laptele îl suge vițelul, care împreună cu hrana vegetală ce poate mânca după vârstă, contribue a-l crește repede și puternic. La rare ocaziunĭ, și mare nevoe mulge câte puțin lapte de vacă.

Nemțiĭ aŭ vacĭ; eĭ însă tae de timpuriu vițelul de sex bărbătesc, iar pe cel de sex femeiesc îl înțarcă cât de mic cu putință, și îl învață la mâncare, pentru a avea numaĭ pentru sine laptele întreg al vacilor, din care prepară unt de foarte bună calitate, care constitue principalul lor aliment, mâncându-l maĭ ales proaspăt pe pâine.

Cauza frumusețeĭ și buneĭ calitățĭ a vitelor dobrogene nu stă atât în specialitatea raselor, saŭ în marea îngrijire, cât în abundența hraneĭ ce o aŭ.

Abundența nutrețuluĭ este așa de mare, în cât toamna nicĭ nu se tae coceniĭ de porumb.

Fânul însă este foarte rar și scump în centrul Dobrogeĭ.

(Va urma). **Mihail Butan.**

UN MIC CAP DE OPERA

Indigeniĭ din Extremul-Orient sunt câte odată artiștĭ minunațĭ. Răbdarea lor este de invidiat. Lunĭ întregĭ și adesea anĭ eĭ sapă cu dălțĭ subțirĭ o placă de metal saŭ de lemn tare și nu o părăsesc de cât după ce o transformă într'o minunată capo d'operă. Nuca de cocos o sculptează după fanteziile lor. Lustruită, ia o culoare mare de o strălucire perfectă. Fructul este comestibil. Cocotierul este sursa inepuisabilă de uleiŭ și de unt care formează baza bucătărieĭ indigene. Trunchiul arboreluĭ este utilizat ca lemn de cherestea. Frunzele luĭ servesc a face evantae, pălăriĭ, vase de orez. Cu ele se învelesc și casele. Cocotierul este considerat ca un veritabil binefăcător.

Cupa pe care o reprezentăm aci sculptată de un bătrân artist din Ceylan povestește toată această istorie a binefăcătoruluĭ cocotier; culegerea fructelor, fabricațiunea uleiuluĭ, aceea a vinuluĭ și a alcooluluĭ. Artistul a sculptat treĭ asemenea cupe. Două dintre ele au figura

Un obiect de artă

la expoziția universală de la 1889 la Paris. A treia, care aparține unuĭ amator, este aceea pe care o arătăm aci.

Tr. Pop.

BRAȚ DE FIER

MARE ROMAN DE AVENTURI

De LOUIS BOUSSENARD

— URMARE —

— Adevărat!

— Atuncĭ, părăsită, nebună, nu ar fi stat la îndoială și ar fi plecat în căutarea tatăluĭ săŭ. Și așa tot trebue să fi plecat.

— Tot este logic și se leagă! zise Saint-Clair. Trebue să alerg înaintea feteĭ mele.

— In acelaș timp, zise Tresmes, trebue să ne închipuim că mina este atacată. Uite ce vă propun eŭ: Noĭ avem aci 20 de oamenĭ signrĭ; aide săĭ împărțim: zece cu d-ta, zece cu mine; eŭ mă întorc într'o clipă la mină ca să organizez apărarea.

— Aĭ dreptate, dragul meŭ. Nu maĭ e de stat pe gândurĭ. Singure hotărîrile repezĭ pot scăpa situația.

Ceĭ doĭ bărbațĭ se întrețin câtăva vreme, schimbându-șĭ părerile și combinând mișcările.

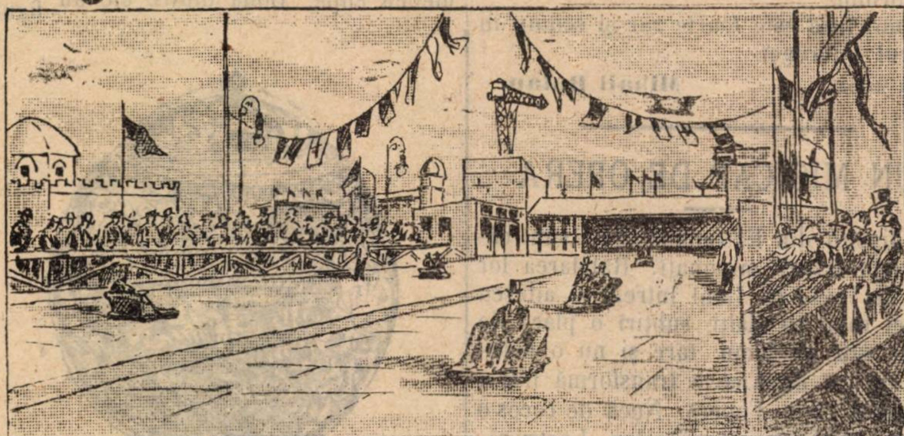
Pierre de Tresmes era *alter ego* al luĭ de Saint-Clair; pe când tatăl Madianeĭ făcea cercetărĭ pe la poalele munților Tumuc-Humac, cercetărĭ zadarnice poate și carĭ durau de multă vreme, acolo întâlnise pe de Tresmes.

Acesta zicea că vine din Cayenna, unde fusese trimis de minister cu niște depeșĭ confidențiale pentru guvernorul Guyaneĭ franceze, și de atuncĭ era deja un an. După ce'șĭ îndeplinise misiunea, fie că fusese ispitit de povestirile exploratorilor carĭ deșteptase în el amorul țărilor necunoscute, fie că se supunea unuĭ sentiment dureros,—și Sain-Clair credea maĭ mult în această ipoteză ca în orĭ-care alta, — care 'l ținea departe de patria luĭ, de Tresmes se îndreptase în spre Guyana de sus, unde aceștĭ doĭ oamenĭ se întâlniră și o simpatie reciprocă și imediată îĭ strânse.

Saint-Clair ghicea că noul luĭ prieten era chinuit de un secret dureros, dar în zadar încercase a'l face săĭ destăinuiască acel secret pentru a'l ajuta săĭ îndure. De Tresmes îl rugase să nu maĭ insiste: acel secret, zicea el, nu era al luĭ... din durere însă tată-săŭ fusese ucis. Cât despre el, căuta uitarea în muncă și liniștea morală.

Saint-Clair îĭ mărturisise și el visurile, speranțele luĭ; îĭ povestise încercările, ilusiile sfărâmate și neîncetat renăscânde. De Tresmes îĭ îmbrățișase speranțele. El era inginer,

O NOUĂ INVENȚIE

O invenție interesantă

Această nouă atracție de invenție americană consistă dintr'o pistă mare de table de oțel cu un mecanism interior care le face să onduleze, ceea ce are ca efect să facă să alunece micile vehicule în care se instalează amatorii conducându-le cu mâna.

făcuse școala de mine și științța luĭ era prețioasă.

Ceĭ doui cercetătorĭ eraŭ împreună abia de două lunĭ, când descoperiră mina atât de mult așteptată, pe lângă care Saint-Clair trecuse de atâtea orĭ fără s'o fi ghicit.

După o lună de lucru, mina era de o bogăție enormă. In puțin timp Saint-Clair strânse personalul necesar, negri, indienĭ, europenĭ chiar, carĭ până aci duceau o viață destrăbălată și svânturatică. Aceștĭ douĭ oamenĭ, prin energia lor, prin bunătatea și priceperea lor, fură în stare a cuceri și a smeri acest mic popor prin creația uneĭ întreprinderĭ de prim ordin și stabili un fel de contract de asociație între lucrătorĭ și eĭ, așa că cu toțiĭ aveau încredere de a-șĭ asigura o mică avere.

De Tresmes muncea cu entusiasm. Prietenia care lega pe aceștĭ douĭ bărbațĭ era dintre acelea pe care nimic nu o poate sdrobi; tânărul împărtășea toate grijile tatăluĭ Madianeĭ și când Saint-Clair primi la Mitaraca pseudo-mesagiul de la tânăra fată, de Tresmes insistase pe lângă Saint-Clair săʼl ia și pe el.

Amândouĭ se gândeau de altfel că mina nu se găsea în nicĭ un pericol: personalul era sigur, Saint-Clair încheiase pacte de bună amiciție cu triburile indiene din împrejurimĭ.

Blândețea și bunătatea luĭ Saint-Clair făcuse din toțĭ prietenĭ.

Lăsând mina sub supravegherea unuĭ contramaestru martinic voinic, credincios și devotat, ceĭ douĭ prietenĭ plecaseră în spre mina Sans-Espoir cu o escortă de vre-o 20 de oamenĭ.

Acum li se părea că adevăratul pericol era acolo și temându-se ca nu cumva Madiana să fie atrasă în vre-o cursă, nu maĭ stătură o clipă la îndoială.

Trebuia să alerge acolo unde viața copiluluĭ era amenințată. De Tresmes se însărcină cu cealaltă lucrare, și dacă Regele ocneĭ și cu ceata luĭ de tâlharĭ ar îndrăsni să atace, găsea el cu cine vorbi.

Mustic asistase la toate înțelegerile astea definitive fără a se amesteca.

El era prea preocupat; își ținea tot timpul ochiĭ țintă la de Tresmes, analizându-ĭ toate trăsăturile, studiându-ĭ glasul.

— Aideți, pe șeĭ! porunci Saint-Clair. Prietene scump, să ne îmbrățișem; mi se pare că asta este una din ultimele noastre încercărĭ... când Regele ocneĭ ne atacă și când va vedea și el cu cine are de aface.

De Tresmes se asvârlă pe cal, îĭ întinde mâna, plesnește cu limba și ca săgeata o pornește cu oameniĭ luĭ în spre direcția mineĭ.

Saint-Clair își adună și el mica trupă și în câte-va clipe toțĭ sunt gata de plecare.

— Dar eu, d-le, cum rămân? întreabă Mustic.

— Tu, dragul meu, eștĭ liber, răspunde Saint-Clair, râzând.

— Cum liber? Să intru iar în pădure să mă apuc la goană după tigri? De ce nu mă ieĭ și pe mine?

— Eŭ nu ți-am spus că nu te iaŭ; vreĭ să mergĭ și tu la Sans-Espoir?

— Vreau să regăsesc pe Braț de fier și pe d-ra Madiana.

— Atuncĭ, aide cu mine. Știĭ să mergĭ călare?

— Și pe măgar... pe tigru, pe cămilă, pe tot ceʼĭ vrea.

— Bine, atuncĭ, repede, ia unul din caĭ. Dar ce aĭ? De ce staĭ la gândurĭ?

— Iartă-mă, zice el. Este că înainte de a pleca, așĭ avea să-țĭ spun ceva.

— Aide, vorbește, cine te împedică?

— Vezĭ că lucrul... este foarte... foarte delicat. De mult cunoștĭ d-ta pe acest domn pe care ʼl numeștĭ de Tresmes?

— Cum dracu de ʼmĭ facĭ asemenea întrebare? Se înțelege; aproape de un an și maĭ bine, de când nu m'a părăsit nicĭ o zi?

— Nicĭ o zi?

— Dacă ʼțĭ spun! Dar la dracu, pentru ce această întrebare?

— D-ta eștĭ așa de sigur de el, că nu maĭ cutez a spune nimic.

— Nu cutezĭ? Ce? Aide, nu maĭ face așa pe tâmpitul, că apoĭ încep să mă îndoesc de tine!

— A, te rog, asta să n'o facĭ!

— Atuncĭ, deslușește-te.

— Uite ce este, d-le, poțĭ să zicĭ și să crezĭ ceʼĭ vrea, dar d-l de Tresmes al d-tale este capul tăiat al omuluĭ fără nume... al Regeluĭ ocneĭ.

— Eștĭ nebun!

— Nu sunt nebun de loc! Am ochĭ agerĭ și văd foarte limpede; după cum îțĭ spun: aceiașĭ înfățișare, aceiaș privire, d. de Tresmes este Regele ocneĭ sau asemănarea luĭ cu el e perfectă. Nu mă crezĭ, d-le?

— Bine, dar tu nu aĭ nicĭ un interes să mă înșelĭ; o să vorbim de de asta maĭ târziŭ. Acum să ne gândim numaĭ la Madiana... Heĭ, gata pe caĭ!

Caiĭ o porniră în goană.

Cu toate acestea cuvintele luĭ Mustic făcură pe Saint-Clair foarte gânditor. Bine înțeles avusese în totdauna încredere în de Tresmes, dar un instinct secret îĭ șoptea că era gata a lumina misterul care apăsa asupra prietenuluĭ luĭ, pe care fatalitatea avea săʼl urmărească din noŭ.

V

— Heĭ, sărmane Tom Canon, rânjește cine-va, acum nu maĭ facĭ pe sprintenul! Aĭ ciungit? Cine te-a adus în acest hal?

— Asta nu te privește, răspunde Tom Canon, care era ciung de o mână și abia putea strânge paharele goale carĭ serviseră cu băutură la masă pe vre-o câțĭ-va derbedeĭ.

— Altădată eraĭ acolo, la Saint-Laurent, și aveaĭ un pumn... și altădată când aĭ culcat la pământ vre-o douĭ...

— Se poate!

Oameniĭ beau; fețe murdare, privirĭ false.

— Și de ce aĭ venit de te-aĭ instalat aci?

— Asta pot să v'o spun. Eram acolo la Nameless și am văzut pe Jack că face avere, atuncĭ când mi-am frânt brațul; am vrut să-mĭ încerc și eu norocul fundând o cârciumă, un fel de tavernă.

S'a răspândit svonul că la mina Sans-Espoir, unde atâția au suferit și au murit fără să descopere ceva, alțiĭ maĭ fericițĭ începeau a recolta aur, nu mult, dar orĭ și cum era de încercat!

Și am venit de m'am instalat aci, nu pentru a căuta aur, ci pentru a face in mic aceea ce jupânul Jack a făcut în mare la Nameless.

— Veĭ fi având și tu Cazino și cântărețe?

— Voĭ face ce 'mĭ va fi cu putință... și vedețĭ că nu fac răŭ, căcĭ sunt deja vre-o 20 de prospectorĭ la lucru și chiar și voĭ, ce venițĭ să facețĭ aci? Pe tine, Grifaille te cunosc de acolo, de asta îmĭ știĭ și tu numele; dar numaĭ privindu-vă pe toțĭ ghicesc că sunteţĭ fugițĭ de acolo și venițĭ să facețĭ avere aci.

— He, he, bătrâne Tom, îțĭ poțĭ pregăti pivnița, căcĭ așteptăm aci amicĭ!

— Amicĭ din aceiașĭ butie? întrebă Tom cam codindu-se.

— Râzĭ tu, dar aceĭ pe carĭ 'ĭ așteptăm noĭ aci sunt oamenĭ cu șic, din lumea mare...

— Carĭ vin să exploreze mina?

— Tocmaĭ; mina sau capitalurile, noĭ avem brațe. O să vezĭ tu, peste două lunĭ, aci va fi un oraș. Tu aĭ să vinzĭ ce 'țĭ va plăcea și veĭ muri în pielea unuĭ milionar.

Tom Canon ridică din umerĭ; adevărat că venise să se stabilească la Sans-Espoir ca să'șĭ câștige viața, dar nu cerea milionul, căcĭ în el murise tâlharul de altădată. Din ziua când, învins de Braț de fier care 'ĭ frânse brațul, fusese îngrijit și luat de Madiana, avu groază de el, o revoluție se operase în această bestie.

Nu maĭ putea trăi în Nameless, unde toțĭ îl luau în bătae de joc, îl provocau, îl insultau. Venise de se instalase aci în Sans-Espoir, unde socotea că va găsi liniște, căcĭ toțĭ carĭ veneau cu iluzia de a descoperi secretul vecheĭ mine, părăseau ideia, întâmpinând atâtea piedicĭ.

Acum însă Tom era înspăimântat de atâta clientelă care sosea și maĭ ales de aceĭa carĭ 'ĭ vesteaŭ bande infame carĭ nu visau de cât pradă și crime!

Cârciuma pe care și-o construise cuprindea două mese marĭ și nu era luminată de cât de o lanternă plină de fum și agățată într'un stâlp.

Vântul începu să sufle din ce în ce maĭ tare; nu ploua încă, dar se auzeau tunete în depărtare și cerul se lumina din când în când prin fulgere. Ocnașiĭ se potoliră o clipă, cuprinșĭ de o grije misterioasă.

Se auzi o detunătură grozavă, sguduind pământul. Ușa se deschise ca desprinsă de o mână nevăzută și un om apăru.

Regele ocneĭ!

— Sus, bețivilor! strigă el. Toțĭ afară! a sunat ceasul și să nu uitațĭ ce v'am poruncit.

— Și sbor creeriĭ celuĭ dintâĭ care nu se va supune! strigă vocea ascuțită a luĭ Mal-Crepi.

Tâlhariĭ toțĭ se ridicaseră la glasul șefuluĭ lor și uitând groaza care îĭ înlemnise cu un minut înainte, o porniră cu toțiĭ afară.

Tom Canon nu se mișca, dar ghicea că o crimă înfiorătoare se pregătea. Ce putea face el?

La lumina fulgeruluĭ văzuse afară o trupă de vre-o 50 de oamenĭ ale căror sulițĭ licăreau în sus. Recunoscu glasul omuluĭ fără nume... Regele ocneĭ! și știa că pe unde trece acest bandit lasă în urmă-ĭ sânge.

Se uită afară. Toată trupa dispăruse: se ascunsese în pădurea din jurul cârciumeĭ.

In potriva cuĭ oare se îndrepta această trupă?

— D-le cârciumar, eștĭ o canalie? Și cum acesta nu răspundea, surprins celalt reluă repede:

— Aci sunt bandițĭ carĭ vor să asasineze oamenĭ cinstițĭ. D-ta eștĭ sau nu complice?

— Eŭ nu vreau să omor pe nimenĭ, răspunse acesta zăpăcit.

In vremea asta lumina de la lanternă căzu pe fața miculuĭ nostru.

— Mustic! strigă Tom.

— Mă recunoștĭ? Dar tu cine dracu eștĭ? A, Tom Canon!

— Da, eŭ; dar spune-mĭ ce aĭ venit să facĭ aci? Fugĭ, pleacă! In curând are să fie o curată măcelărie aci.

— Imĭ închipuiam! Atuncĭ tâlharĭĭ sunt aci?

— Da, sunt ocnașĭ fugițĭ, sub comanda Regeluĭ ocneĭ.

— A, bine am făcut de am luat o eŭ înainte!

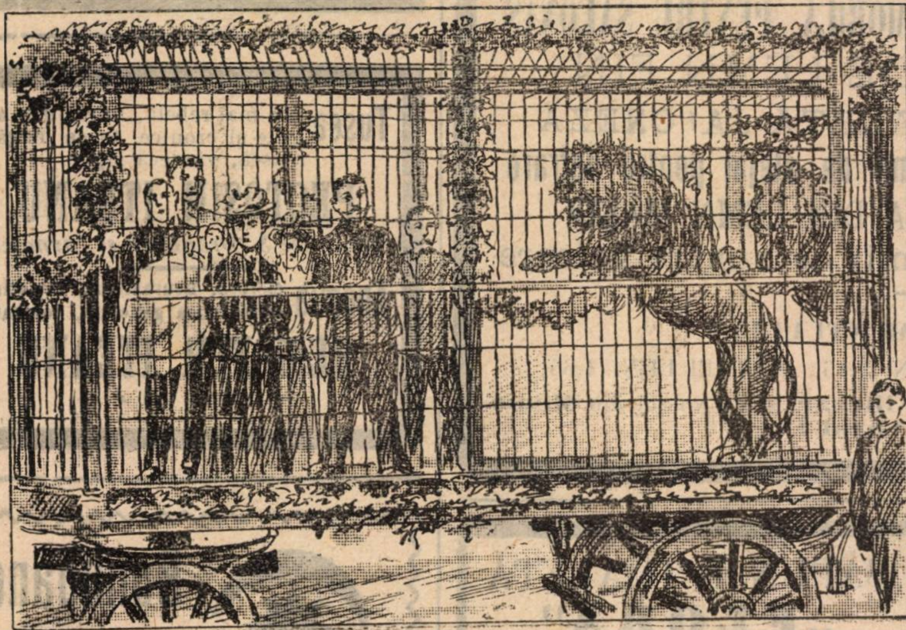
— Inaintea cuĭ?

— Ar fi prea lung ca să'țĭ explic pentru ce și cum. Spune-mĭ, tu cunoștĭ pe Madiana?

Va urma

Un botez într'o cușcă cu leĭ

Curioasa ceremonie ce reprezintă ilustrația noastră a avut loc la Capetown. Cușca fiarelor fusese, pentru împrejurare, ornată cu florĭ și luminată cu electricitate. La dreapta grupeĭ de asistențĭ sunt îmblânzitoriĭ — tatăl copiluluĭ și ajutorul săŭ—carĭ păzesc pe ceĭ doĭ leĭ intrigațĭ de acest spectacol. Mama, nașa și o amică șed; la stânga preotul ține copilul în brațe; înapoia lor nașul.

Un botez într'o cușcă cu leĭ

Botezul a avut loc chiar pe pista circuluĭ și affluența spectatorilor a fost enormă.

Fluieraș.

POȘTA REDACȚIEI

C. Vel.—Unde e anunțul?

Tr. Pop.—Scrițĭ pe o singură parte a hârtieĭ și pe sferturĭ de coală. Dațĭ maĭ multă atenție traducerilor.

Bl.—S'a primit; în numărul viitor.

Gh. Din. (Iași). — Cealaltă informație nu s'a pus, fiindcă nu știm dacă este exactă.

Anul XII.—No. 752 5 BANI IN TOATA ȚARA 5 Mercuri, 5 Octombrie 1911

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ȘI AL INTÂMPLĂRILOR DE PE MARE ȘI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI
Leĭ 2.60 pe an în toată țara

Redacția și Administrația
No. 11, – STRADA BREZOIANU, – No. 11

ZIARUL CĂLĂTORIILOR
Apare odată pe săptămână, Marțea

UN SALVATOR INVOLUNTAR. — (Vezĭ pag. 5392).

UN SALVATOR INVOLUNTAR

Un anume dr. Felipe Llano este proprietar în Brazilia. Are numeroase hacienda şi ocupaţia luĭ principală este exploatarea acestor întinse proprietăţĭ. Din când în când însă, d-rul Llano se îndeletniceşte cu recoltarea a numeroase florĭ rare, cu reproducerea a diverşĭ fluturĭ şi cu vânătoarea de păsărĭ-muscă extraordinare carĭ îĭ aduc un venit anual frumos.

Vânătoarea de păsarĭ-muscă era acum câţiva anĭ foarte lucrativă. De când însă cu moda pălăriilor gigantice pe carĭ le vedem acuma, acest comerţ a scăzut simţitor. Totuşĭ vânătoarea de pasărĭ-muscă continuă, ele având şi acum un preţ bunicel pe piaţă.

Pasărea-muscă se vânează în diferite felurĭ. Când se vânează cu puşca, încărcătura de plumb a cartuşuluĭ este înlocuită cu o încărcătură de nisip foarte mărunt care nu pătrunde în corpul pasăreĭ, dar care numaĭ o ameţeşte trântind-o la pământ.

In timpul uneĭ vânătorĭ de acestea s'a întâmplat aventura de care vom vorbi.

Doctorul era armat cu o puşcă de calibru mic şi servitoriĭ de carĭ era însoţit n'aveaŭ în mânĭ de cât bastoane.

De alt-fel nu avea de ce să se teamă. Locurile pe acolo eraŭ în mare siguranţă şi apoĭ la ora când se făcea vânătoarea de păsărĭ-muscă fiarele dormeaŭ departe în ascunzişurile lor.

Şi doctorul Llano mergea fără să se neliniştească de ceva, afară doară de lipsa luĭ de îndemânare în ziua aceea. In adevăr, fiind un excelent vânător, se mira cum până atuncĭ nu isbutise să vâneze măcar o singură pasăre.

De odată însă, pe când se gândea că norocul de astă-dată îşĭ bate joc de el, văzu sărind o umbră mare, auzi o respiraţie greoaie, un mormăit surd. Rămase pe loc nemişcat, împietrit: în faţa luĭ era un jaguar. Fiara nu se mişca. Numaĭ coada i se agita în aer cu o balansare alternativă.

Ce voia această fiară şi ce căuta pe vremea asta?

Llano nu-şĭ puse întrebările astea; se gândi numaĭ că fiara iritată se va arunca hotărât asupra luĭ. Şi el avea o armă încărcată cu nisip!....

Să fugă, ar fi fost nefolositor, căcĭ numaĭ din două mişcărĭ bestia i-ar fi căzut în spinare.

Dar jaguarul nu maĭ pierdu vreme,—se aruncă asupra omuluĭ.

Instinctiv acesta întinse arma luĭ neputincioasă, descărcă două focurĭ, se aplecă spre a-şĭ primi lovitura şi aşteptă să fie sfâşiat de dinţiĭ fiareĭ.

Dar în loc de aceasta, el văzu pe jaguar făcând o săritură în lăturĭ, se învârti, maĭ sări odată şi căzu în urmă mort la pământ.

După ce trecu prima emoţie, constatând că maĭ traeşte, Llano se apropie de victima sa şi o privi cu uimire: în craniu jaguarul avea o gaură în care aĭ fi putut să bagĭ un deget.

Tocmaĭ a doua zi putu să afle doctorul adevărul.

Llano avea în serviciul săŭ un om care îĭ executa comandele cu desăvârşire pe dos. Dacă îĭ zicea să-ĭ aducă ghetele, el îĭ aducea apă, dacă îĭ spunea să-l lase să doarmă, din contră îl scula cu noaptea în cap.

Acelaş lucru îl făcuse servitorul şi cu încărcarea armeĭ în ajun de a pleca stăpânul săŭ la vânătoare. Inlocuise nisipul din puşcă cu gloanţe.

Şi în chipul ăsta avu noroc doctorul să scape cu viaţă.

E bine câte odată să aĭ şi servitorĭ neascultătorĭ!

C. Arg.

DE LA FLORENŢA LA VENEŢIA

Cel maĭ plăcut drum!... Străbate: acum lunca, închisă între munţĭ, a douĭ afluenţĭ aĭ Arnoluĭ: după o oră, la o înălţime de peste 1000 metri, încalecă şi sparge spinările Apeninilor; după două ore se aşterne pe şesul larg al Paduluĭ şi în sfârşit după alte treĭ se avântă între valurile măriĭ.

Una după alta, se alungă gările mărunte pe sub poalele dealurilor şi, cu ele, se afundă îndărăt, în zare, vile şi gospodăriĭ răsleţe, — clădirĭ albe şi maĭ sprintene decât cele din sud... Lunca se tot duce înapoĭ; Florenţa s'a dus de mult... Fug straturile îngrijite ale viilor şi ogoarelor îmbelşugate ale aceteĭ văĭ.

In dreapta, munţiĭ par a se înălţa pe nesimţite; se adună şi mărunţeiĭ din stânga sub poalele răcoroase, gospodăriĭ fără număr acĭ risipite, aci îngrămădite în sate. La Pistoja strâmtorează albia râuluĭ Ambrone.

De aicĭ maşinile, gâfâind tot maĭ apăsat şi aruncând în toate părţile aburiĭ răsuflăriĭ lor calde, se îndeamnă agale spre culmile apenine... Ne ţinem în preajma apeĭ, pe ale căreĭ malurĭ covoare de verdeaţă se aştern din loc în loc. Spinările dealurilor se tot adună — şi pe cât scad cele ce rămân în urmă pe atât creştem noĭ chemând sub ochĭ depărtările. Alergăm pe deasupra Italieĭ— cu toate că străbatem maĭ mult pe sub pământ.... O mândrie creşte în suflet la orice înălţime. Infrăţiţĭ cu crestele carĭ se urnesc greoaie din necunoscute adâncurĭ, le privim şi noĭ din înălţime. Ca pe o pânză de cinematograf fug, pe o parte şi pe alta, crestele pleşuve, văĭ joase şi tăcute, din al căror adânc serios abia se arată pentru o clipă zăriĭ singuraticele case albe. Şuvoaie iuţĭ, spumate, îşĭ bat nepăsătoare calea lor târându-se pe lespezĭ de piatră şi frângându-se apoĭ în adâncurĭ.

Aproape de gara Pracchia, intrăm în albia râuluĭ Reno şi, de aicĭ, începe pe nesimţite coborâşul spre îndepărtatul şes al Paduluĭ. Pe pragurile coastelor se încolăceşte o mândră şosea legată în piatră toată; adesea se doseşte în neştire orĭ se pierde în umbra pădurilor de castanĭ.

Culmile coboară tot maĭ micĭ şi, în adăposturĭ de coaste, se ivesc sate sfioase. Via şi grâul chiar, ostenesc până aicĭ. Printre spinările goale, pietroase, ale dealurilor orĭ pe sub pădurĭ sărace trenul coboară cu pază panta tot maĭ iute pe albia apeĭ sglobiĭ. Pe o frunte de stâncĭ, de desuptul căreia se caţără via pe panta prăpăstioasă, străjuie turnul gotic al uneĭ bisericĭ. Apoĭ dealurile fug iute înlăturĭ şi de vale, Reno se aşterne la drum tacticos pe şesul care se deschide tot maĭ larg. Lăsăm Bologna, — cuibul celeĭ maĭ vechĭ universităţĭ — învăluită în raza bogată a soareluĭ, zăcând la poarta munţilor, ce fug mereŭ pierzând conture, până se schimbă într'un brâŭ cenuşiu.

Pe şesul neted, jos, umed şi fără zare se ţese, printre sălciĭ şi pomĭ roditorĭ, viţa căţărându-se îndrăzneaţă închizând zarea şi acoperind locul.

Reno, care de mult rătăceşte, acum ne taie drumul luând-o spre Adriatica maĭ galben şi maĭ posomorât de cât în munte. Apoĭ livezile şi viile umbroase ne daŭ roată... Străbatem o luncă groasă prin a căreĭ iarbă mătăsoasă mişună comoară de florĭ primăvăratice. Lăsăm Ferrara... Incepe să duduie adânc sub roate; trecem peste undele turburĭ-gălbuĭ ale fluviuluĭ Po, cam o treime de Dunăre... Aproape o jumătate de oră, până la staţia Polesella, linia ferată se ţine în preajma albieĭ.

Intreg acest şes, care nu de multă vreme eraŭ numaĭ mlaştinĭ, prin canalurile numeroase carĭ îl străbat azĭ, a fost prefăcut într'o adevărată grădină. Rămâne Rargo pe Adigele — canalizat şi el —cu malurile-ĭ coborâte în umbra umedă a sălciilor. Apoĭ maĭ departe la Monselice ca o minune răsar, în mijlocul şesuluĭ, înalte culmĭ conice, cenuşiĭ şi sărace; pe un vârf străjuesc ruinele unuĭ castel, la care conduce, pe muche, un drum mărginit de copacĭ rarĭ; iar jos, la poale, se alătură mărimiĭ sate sfioase orĭ albe locuinţe singuratice.

Incheiem şirul oraşelor înfloritoare de pe această linie cu Padova; trenul coteşte spre răsărit unde zarea coboară mereŭ până ce deodată se lasă pe pânza albastră fără marginĭ a apelor...

Intr'un huruit asurzitor certat de bătăile puternice uscate la capetele şinelor, trenul se repede în mare —pe o limbă de pământ îngustă ca şi el — lunecând fluşturatec pe luciul liniilor înconjurate de apă....

Pe o altă linie taie pânza apeĭ vagoanele unuĭ tramvaĭ electric ce vine din Veneţia, iar stâlpiĭ de telegraf orĭ ţăruşĭ hotărnicind căile bărcilor, măsoară largurile albastre.

Clădirĭ mucigăite, triste, se ivesc acoperind zările de apă..

Intrăm în Veneţia.

«Românul». **Romulus Cioflec**

CAFEAUA

Planta aceasta e un arbust frumos care atinge înălţimea de 6 până la 12 metri. Trunchiul săŭ drept, plin de ramurĭ, se acoperă de foĭ de un verde frumos lucitor. Florile sale sunt albe, cu miros plăcut, dulce, ca acela al iasomieĭ.

Cafeaua e sămânța planteĭ. Ideia întrebuințăreĭ sale, care cere numeroase operațiunĭ succesive, nu a răsărit de odată în mintea omuluĭ.

In insula Sumatra, indigeniĭ care o cultivă, n'aŭ nicĭ idee de adevărata eĭ întrebuințare.

Locurile unde cafeaua se găsește în stare sălbatecă sunt Sudanul și Africa Equatorială, de la Senegal până la golful Guineeĭ, și maĭ ales în Abisinia, Africa orientală și Kafa, de unde i-a și venit numele.

Arabiĭ carĭ aŭ adus în țara lor din Abisinia planta cafeleĭ, nu'șĭ dădeaŭ seama de folosul ce puteaŭ trage din aceastä prețioasă plantă. Un păstor din Arabia observă că caprele sale sunt de o vioiciune extraordinară când mâncaŭ frunze de cafea.

Din Arabia cafeaua a trecut în Persia, și aci se crede că a fost inventată băutura neagră, reconfortantă.

Cafeaua trecu în Egipt spre începutul secoluluĭ al XVI-a. După o sută de anĭ își făcu apariția în Europa.

Pentru prima oară se bău cafea la Veneția în 1615 și în Marsilia în 1654. Călătorul Thévenot o aduse în Paris la 1657.

Ambasadorul turc Soliman Aga, făcu ca această băutură să fie la modă în Paris sub numele de cafea Moka, pentru că se exporta din portul Moka. O livră de cafea prăjită costa 120 leĭ! Până în 1710 Marsilia avu monopolul comerțuluĭ săŭ.

Primele cafenele aŭ fost deschise la Paris de armeanul Pascal în cartierul Saint-Germain. Mediciĭ denunțaŭ cafeaua ca o băutură periculoasă. D-na de Sevigné declara că „e o modă care va trece“.

Dar cafeaua îșĭ avu partisaniĭ eĭ entusiaștĭ care o susținură.

Maĭ târziŭ s'a recunoscut valoarea sa și proprietățile diferite ale infusiuneĭ sale. Atuncĭ, toate popoarele din Europa voiră să introducă cultura cafeleĭ în țările lor.

Olandeziĭ fură ceĭ dintâĭ carĭ încercară cultura cafeleĭ și reușiră cu succes.

Cafeaua se cultivă astăzĭ în toate părțile globuluĭ între 32 gr. latitudine de nord (Madera) și 22 gr. latitudine de sud (Burbon). Cultura sa cere o temperatură potrivită de 20—22 gr. centigrade și îĭ convine regiunile muntoase 1 a o altitudine destul de mare. In Iava, unde se produce cafea maĭ multă ca în orĭ ce parte, poalele munților sunt ocupate cu cocotierĭ, bananierĭ, orezierĭ, plante de zahăr și plante de cafea.

Arborele de cafea

Cafeaua e un excitant al sistemuluĭ nervos și al sistemuluĭ muscular, redând mișcările maĭ viĭ și ideile maĭ clare, de aceea e căutată de scriitorĭ, de savanțĭ și de artiștĭ, dar acțiunea sa poate provoca și insomniĭ, neliniște, halucinațiunĭ, convulsiunĭ, ca stricnina, al căreĭ antidot e, dealt-fel, cafeina. Acțiunea cafeineĭ poate merge până la *delirum tremens* când e luată în cantitate mare.

In dose potrivite, cafeaua e recomandată contra durerilor de cap, frigurilor intermitente.

Ea accelerează respirația, coboară temperatura la uniĭ și o ridică la alțiĭ.

Doru.

Origina vânătoareĭ și a pescuituluĭ

Vânătoarea este tot așa de veche ca și omenirea pentru că a fost forța lucrurilor. Omul, de la aparițiunea sa, a trebuit să se apere contra animalelor feroce și să atace pe acelea destinate hraneĭ sale.

Mijloacele sale de atac și apărare eraŭ foarte restrânse și rudimentare: o măciucă de lemne, o suliță țapănă, o simplă piatră ascuțită. Imperfecțiunea acestor arme, omul o suplinea în destul prin iuteala, puterea, prezența de spirit și curajul săŭ.

Grație mareĭ legĭ a progresuluĭ, grație uneĭ evoluțiunĭ lente dar perzistente, el și-a îmbunătățit puțin câte puțin pozițiunea. Prin silința inteligențeĭ sale, cele treĭ arme primitive s'aŭ transformat succesiv. Chiar la sfârșitul epocelor geologice, la finele paleoliticuluĭ, găsim lancea, săgeata, arponul, spada.

Neoliticul ne aduce securea cu coadă și arcul cu săgețĭ. Veacul bronzuluĭ perfecționează aproape toate armele.

Studiind moravurile sălbaticilor actualĭ și raționând prin analogie, suntem conduși să admitem că vânătoarea cu capcane și cu gropĭ, trebue să se fi practicat pe o scară întinsă de la originea omuluĭ. In rezumat originele și invențiunile primitive ale vânătoareĭ nu sunt opera civilizațiunilor istorice.

Acelaș lucru se poate zice și despre pescuit. Omul fosil, după d. de Mortillet, a fost pescar către finele caternaruluĭ. Pescuitul, foarte obicinuit la finele caternaruluĭ săŭ paleolitic, s'a dezvoltat în epoca neolitică și maĭ cu seamă în veacul bronzuluĭ. Ca instrument special, nu găsim în epoca paleolitică de cât undița dreaptă cu două vârfurĭ. Undița încovoiată se găsește în neolitic iar în veacul bronzuluĭ există aproape întreaga serie de undițe pe care le posedăm în zilele noastre. Și tot în neolitic s'a întrebuințat plasa completă cu plute și greutățĭ.

Omul fosil, eminamente vânător și pescar, n'a fost și păstor. Cel dintâĭ animal domestic a fost câinele. Și pisica a fost domesticită din cea maĭ înaltă antichitate în Egipt. Porcul a-

semenea era foarte răspândit în epoca neolitică şi a bronzuluĭ. Calul a fost domesticit tot cam pe atuncĭ. Măgarul nu are origine preistorică.

Dr. D. Popescu (Huşĭ)

TIMBRELE DIN LUME

Mărcĭ nouĭ emise

Pe lângă cele ce s'aŭ publicat, s'aŭ maĭ emis următoarele mărcĭ:

Australia de sud.—Timbre de serviciŭ, timbre poştale din 1906—09 cu S. A. în litere perforate: 1/2 p. verde şi 5 p. violet.

Austria.—Timbre-taxe, tip 1911 de 5 k. lilas şi 10 k. lilas.

Antigua.—Tip 1911. Fil. C. A. de 6 p. gri şi lilas.

Belgia. — Timbre din 1910 cu sursage 1911 de 1 c. gri-verde, 1 c. verde-gri, 2 c. l. d. v. şi 2 c. d. l. v.

Bermudes. — Tip 1911 de 2 1/2 p. albastră.

Brunei. — Tip 1911 de 2 c. galbenă şi neagră.

Congo portugez.—Timbre din 1898—03 cu «Republica» în sursage roşie de: 2 1/2 r., 5 r., 10 r., 15 r., 20 r., 25 r., 50 r., 75 r., 100 r., 115 r., 130 r., 200 r., 400 r., 500 r. şi 700 r.

Cochiu.—Tip. 1911 de 1 a. galben.

Corea. — Timbre din 1895 de 2 c. pe 5 p.

Macao.— Timbre poştale din 1902—05 de 2 a. pe 4 a. carmin şi 5 a. pe 10 a. bleu.

Patiala. — Timbre din Indiile engleze din 1906—07 de 1 a. carmin.

Serbia.—Tip 1911 de 2 p. violet.

Saint-Vincent.—Tip 1911 de 2 p. gri.

Queensland.—Timbre de serviciŭ. Timbre din 1907—10 cu O. S. în litere perforate de: 1 p. roşie, 2 p. bleu, 3 p. galbenă, 4 p. galbenă.

Gh. D.—Ploeştĭ.

O ARTĂ COMPLICATĂ

In Japonia, ca şi în Europa, coafura e pentru femee o afacere de mare importanţă; acolo e poate şi maĭ importantă, de oare-ce e aşa de complicată că nu se face în toate zilele. Coafura nu s'a schimbat de loc şi nu diferă de cea din antichitate de cât foarte puţin.

Există două mode: moda Tokio care e astăzĭ cea maĭ răspândită şi moda Kioto, maĭ fină, maĭ delicată, într'un cuvânt, maĭ femeiască.

Ilustraţia reprezintă coafură Tokio, — capitala dă tonul aci ca şi în alte părţĭ. Când o japoneză se piaptănă, trebue să cheme o specialistă. Nicĭ o femee nu se poate pieptăna singură, aşa de complicat e edificiul, cum de altfel se poate vedea din ilustraţie.

Sub vastul coc ce se vede se află un coc fals dintr'un fel de stofă subţire, fără de care ar fi imposibil să se reţie cocul; de altfel părul japonezelor fiind din natură foarte aspru, îl îmbibează cu unt de camelie înainte de a fi răsucit. Untul îl lipeşte şi îl înmoaie.

Când părul e aranjat, îl fixează cu pieptenĭ şi cu fire roşiĭ bine ascunse şi îl împodobeşte cu fire de aur saŭ florĭ.

Coafura poartă diferite nume după aranjament, dar cele două principale sunt *shimada* şi *mague*. Prima e pieptănătura fetelor. O femee măritată renunţă pentru totdeauna la *shimada*. Când *shimada* e complicată ia numirea de *taka-shimada*.

Coafura complicată a uneĭ fete japoneze

O coafură terminată durează cincĭ, şease zile. Femeia japoneză nu se culcă nicĭ odată pe pernă de teamă să nu'şĭ strice coafura. Ea se culcă cu gâtul rezemat pe un sul de lemn înfăşurat în hârtiĭ spre a nu fi prea tare. Trebue să suferĭ spre a fi frumoasă!

Coafurile Kioto sunt aproape la fel cu acelea descrise maĭ sus, numaĭ că ele cad maĭ jos pe gât, şi oferă o linie maĭ graţioasă.

In urma obişnuinţeĭ de a dormi din etatea cea maĭ fragetă cu gâtul pe pernă de lemn, japoneza are un gât de o fineţă şi de o graţie care ar face geloase pe toate femeile din lumea veche şi nouă.

Doru.

CURIOZITĂŢI ŞTIINŢIFICE

Arborĭ extraordinarĭ

Chiparosul gigantic din Saint-Remy din Provenţa (gurile Ronuluĭ) aparţine specieĭ piramidale sau *cupressus sempervirens*, adus odinioară din Creta şi răspândit în regiunea meridională a văeĭ Ronuluĭ. In Provenţa se slujesc de chiparoşĭ făcând dintr'înşiĭ gardurĭ foarte strânse, ca să ocolească plantaţiunile în contra stricăciunilor vântuluĭ de Nord.

Chiparosul de la Saint-Remy, care se află în proprietatea d-luĭ Blain, cu înfăţişarea luĭ măreaţă, cu grosimea-ĭ nespusă, reprezintă un tip poate unic în Europa; nicăerĭ, nicĭ în Orient, nicĭ la Brusa, nicĭ în cimitirul de la Eyub, unde se zice că se află ceĭ maĭ frumoşĭ chiparoşĭ din Turcia, nu se găseşte altul la fel.

Chiparosul de la Saint-Remy are o înălţime de 19 m. 20; grosimea luĭ la un metru de la pământ, este de 5 m. 20; frunzişul, la 3 metri de la pământ, acopere un spaţiŭ de 33 metri şi se poate pune la umbra luĭ două căruţe încărcate cu fân. Mistralul l'a îndoit puţin, fără ca cu toate acestea să'ĭ fi schimbat întru cât-va înfăţişarea luĭ graţioasă. Chiparosul fiind un arbore care creşte încet, din cauza tărieĭ fibrelor sale, se poate crede că acest chiparos este de vre-o şease şeapte sute de anĭ.

Amédée Pichot, în opera sa *Dernier Roi d'Arles*, atribue chiparosuluĭ de la Saint-Remy o origină istorică. Spune că ar fi fost plantat pe mormântul luĭ Passeronn, calul legendar al luĭ Dragonet de Montdragon.

Dar să citãm câte-va rândurĭ:

«Dragonet ajută pe ţăran să ducă pe mormântul luĭ Passeronn un chiparos tânăr, care fu împrejurat cu un gard de măceşĭ împletitĭ. Acest chiparos a căruĭ tulpină noduroasă seamănă cu un mănunchiu de şerpĭ, atestă şi acum renumele caluluĭ-zână. Acest arbore sfânt ca şi ulmiĭ de la Bavieta, e minunea provincieĭ. Bătrâneţea sa a învins veacurile; de geaba a fost trăsnit odată, el şi-a ascuns semnele trăsnetuluĭ sub un noŭ frunziş; de geaba o secure duşmană i-a ciopârtit unele din ramurĭ, aŭ crescut altele în loc, maĭ numeroase».

Chiparosul este un arbore cunoscut din vechime şi chiar se bucura de o mare cinste la grecĭ şi la romanĭ. Medicĭĭ în vechime trimeteaŭ persoanele bolnave de piept în insula Creta unde aceştĭ arborĭ eraŭ foarte numeroşĭ; se credea că aŭ proprietatea de a curăţi aerul prin mirosul lor îmbălsămat. Lemnul lor era considerat ca necoruptibil şi pe oameniĭ marĭ îĭ puneau după moarte în coşciugurĭ de chiparos.

DESCOPERIREA POLULUI

şi telegrafia fără fir

Un american, căpitan de vapor, anume Mac Grey, a lansat, pentru descoperirea Poluluĭ, următoarea idee:

Este de ajuns, zice el, a se trimite către Pol din puncte diferite 10 vapoare echipate ca «Fram» al luĭ Nansen. Toate vapoarele vor fi înzestrate cu aparate de telegrafie fără fir. Ele vor fi astfel în comunicaţie constantă unele cu altele şi vor putea să se conducă reciproc. In acest mod se va putea găsi Polul. Totalul cheltuelilor nu va trece de 2 milioane 500.000 de dolarĭ. Căpitanul Mac Grey se întreabă dacă milionariĭ americanĭ se vor uni pentru a aduna această sumă.

N. V. Bucium.

CEA MAI BĂTRÂNĂ CĂLĂUZA
DIN KLONDYKE

An-ghi-Lo se poate lăuda că a asistat la o mulţime de speranţe îndeplinite şi a fost martor la crude decepţiunĭ.

El e călăuza indigenilor din Alasca şi şi-a exercitat această periculoasă profesie maĭ bine de 50 anĭ.

A debutat la o epocă când nimenĭ nu bănuia încă bogăţiile fabuloase pe carĭ le conţinea solul Alasceĭ.

Când frigurile auruluĭ izbucniră în Statele-Unite spre 1897 şi când miĭ de persoane năvăliră să câştige locurĭ în Klondike, An-ghi-Lo nu scăpă unica ocazie să se îmbogăţească.

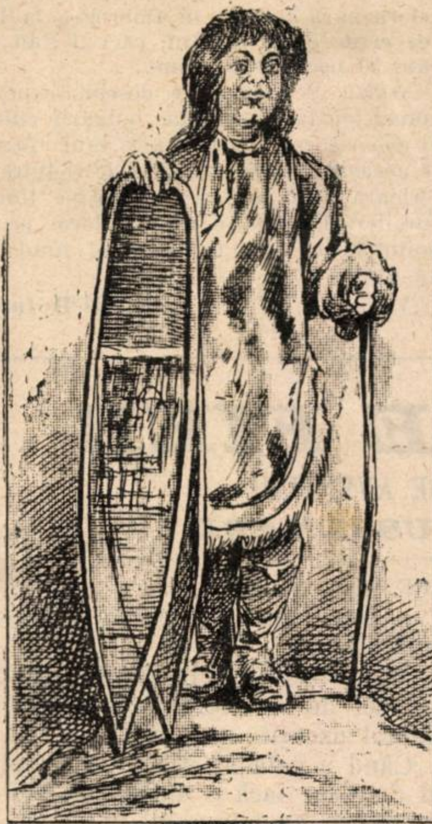
El era atuncĭ şeful unuĭ trib mic compus din două sute de suflete şi întrebuinţă pe supuşiĭ săĭ ca căutătorĭ de aur.

La început se mulţumi să ceară douăzecĭ de leĭ de om pentru douăzecĭ şi patru de ore.

In urmă dublă, triplă, preţurile, astfel că strânse repede o avere frumoasă.

El posedă acum 200.000 leĭ, sumă care 'l face unul din ceĭ maĭ bogaţĭ indigenĭ din Alasca.

Vetor.

An-ghi-Lo, bătrâna călăuză

NOTE MONOGRAFICE

SCHIŢE ŞI IMPRESIUNI DIN DOBROGEA

— URMARE —

Locuitoriĭ. — In Dobrogea locuesc o mulţime de neamurĭ: bulgarĭ, nemţĭ, lipovenĭ, turcĭ, tătarĭ, armenĭ, grecĭ, Evreĭ, italienĭ şi ţiganĭ. Afară de oraşe, unde legăturile de prietenie se fac fără consideraţie de rasă, în sate se păstrează, după putinţă, cunoştinţele, prieteniile şi rudeniile între conaţionalĭ. Asupra stabilireĭ primilor colonĭ străinĭ, printre locuitoriĭ baştinaşĭ, voĭ spune următoarele:

Am locuit în Cogealac, din centrul Dobrogeĭ. Comuna aceasta este locuită de nemţĭ în majoritate, apoĭ de bulgarĭ şi de vre-o 30—40 familiĭ de românĭ. De la locuitoriĭ bătrânĭ am aflat modul cum s'aŭ stabilit nemţiĭ (Germaniĭ) printre turcĭ, apoĭ româniĭ printre germanĭ.

Inainte de războiul româno-ruso-turc, Dobrogea aparţinând turcilor, turcĭ, tătariĭ şi bulgariĭ eraŭ locuitoriĭ carĭ formaŭ majoritatea populaţiuneĭ. Câteva familiĭ de germanĭ din Kerson (Rusia) şi Basarabia, emigraţĭ din Germania de Sud (Suabia) stabiliţĭ în părţile măreĭ Negre, de către împărăteasa Ecaterina II a Rusieĭ, luându-li-se privilegiile ce li se acordaseră la început în Rusia, aŭ cerut şi obţinut dela Turcia dreptul de a se stabili în Turcia.

Urmând să se statornicească în satele deja formate, locuitoriĭ băştinaşĭ s'aŭ opus.

Un grup de aceştĭ emigranţĭ voind a se stabili în Cogealac, locuitoriĭ turcĭ i-aŭ luat la bătae şi i-aŭ gonit. Aŭ trebuit să se retragă la câmp, stând în corturĭ şi în căruţe până ce o deputaţiune din eĭ a reclamat autorităţilor superioare, care aŭ dat ordin a li se măsura partea despre apus a satuluĭ spre a forma o uliţă de case, separate de cele ale turcilor. In urma acestor primĭ colonĭ germanĭ, aŭ maĭ venit să se stabilească şi alţiĭ, atât înainte cât şi după războiŭ, astfel că la luarea în stăpânire a Dobrogeĭ de către românĭ, germaniĭ se găseaŭ în grup compact alăturĭ de turcĭ.

După acest eveniment, uniĭ Românĭ aflătorĭ în judeţele din Basarabia, ce urmaŭ să treacă în stăpânirea Ruşilor, nevoind a jura credinţă Ţaruluĭ Rusieĭ, aŭ trecut cu ce aŭ putut în noua provincie românească, Dobrogea. In Cogealac aŭ venit întâĭ 3 familiĭ de românĭ. Germaniĭ din Cocealac, (şi probabil şi din alte părţĭ) s'aŭ opus la stabilirea românilor.

Cum Germaniĭ ştiaŭ că aceştĭ coloniştĭ eraŭ protejaţĭ de Statul român, ca conaţionalĭ, n'aŭ avut curajul să se opună pe faţă, (cum li se întâmplase lor), ci s'aŭ vorbit să-ĭ pândească pe Românĭ când vor fi toţĭ strânşĭ la un loc noaptea şi să-ĭ snopească în bătăĭ, spre a-ĭ face să fugă de frică.

Unul din românĭ însă, auzindu-ĭ, a înţeles complotul urizt de nemţĭ, şi l-a comunicat celorlalţĭ. Eĭ, ca economĭ de vite, aveaŭ vre-o 7 ciobanĭ vârtoşĭ.

Româniĭ nu se înspăimântară de ameninţările nemţilor; din contra se duc seara toţĭ, proprietarĭ şi ciobanĭ la singura cârciumă din sat, sub motiv de băutură. Cârciumarul, neamţ şi el, dă fuga să înştiinţeze pe ceĭlalţĭ că româniĭ le-a căzut în ghiare: Româniĭ închid repede obloanele prăvălieĭ şi postează câte 2 ciobanĭ înarmaţĭ cu bâte, la fiecare din cele treĭ intrărĭ ale caseĭ, lăsând uşile închise dar neîncuiate.

Nemţiĭ daŭ năvală pe uşa prăvălieĭ, însă cum nu puteaŭ intra de cât unu-doĭ, fiecare cum intra era izbit de ceĭ 2 ciobanĭ aşa de puternic, în cât nicĭ nu maĭ apuca să maĭ strige. Alţĭ românĭ îĭ transportaŭ din o cameră în alta până îĭ scoteaŭ în curte unde îĭ lăsaŭ lungiţĭ.

Intrând astfel 10—15 nemţĭ, şi neauzind nicĭ un ţipăt din partea românilor, după cum aşteptaŭ, uniĭ din asediatorĭ, fie din curiositate, fie din teama de ceva neaşteptat, se reped în curte, unde găsesc pe ceĭ intraţĭ în cârciumă, fără cunoştinţă!

Atuncĭ strigă celorlalţĭ nemţĭ să nu maĭ intre nicĭ unul, că-ĭ omoară româniĭ.

Aŭ venit în curte de aŭ ridicat pe ceĭ în nesimţire; i-aŭ dus acasă şi s'aŭ potolit punându-şĭ însă în gând să-şĭ răzbune.

Intr'adevăr, venind inginerul să măsoare românilor pământurile asupra cărora trebuiaŭ să fie puşĭ în stăpânire, germaniĭ, spre a teroriza pe inginerĭ şi pe românĭ, şi spre a scăpa totdeodată de rigoarea legilor, pun pe femeile lor să adune pietre şi cu poalele pline, să gonească pe inginer şi pe ceĭ ce-l însoţeaŭ.

Româniĭ însă, văzând ceea ce îĭ aşteptaŭ, aŭ chiemat câiniĭ şi i-aŭ asmuţit asupra femeilor, carĭ aŭ luat-o la fugă.

Nemţiĭ constatând atuncĭ că nu pot goni pe Românĭ din sat, iar pe de altă parte autorităţile române desluşind că protecţia ce o acordă românilor nu e specială, ci e în general acordată tuturor locuitorilor, s'aŭ liniştit şi trăesc de atuncĭ în deplină armonie.

*

Româniĭ dobrogenĭ sunt şi eĭ de maĭ multe felurĭ. Din româniĭ băştinaşĭ, carĭ aŭ locuit şi în timpul Turcilor, face parte şi secta numită a *vetoţilor*, porecliţĭ astfel pentru că aŭ fost nevoiţĭ, de frica Turcilor, să-şĭ lepede limba. Aceştĭ românĭ aŭ fost supuşĭ la jurământul că eĭ şi urmaşiĭ lor vor vorbi numaĭ turceşte păstrându-şĭ însă religiunea creştină.

Sunt de asemenea românĭ veniţĭ din Transilvania, ca economĭ de vite. Aceştia sunt oamenĭ inteligenţĭ, economĭ (şi de banĭ, nu numaĭ de vite) muncitorĭ şi foarte energicĭ.

Sunt apoĭ maĭ puţinĭ Moldovenĭ şi maĭ puţinĭ încă Muntenĭ din judeţele Brăila, Ialomiţa şi R.-Sărat. Aceştia sunt supranumiţĭ Cojanĭ.

Apoĭ funcţionarĭ românĭ, trimişĭ din toate unghiurile ţăreĭ.

S'a maĭ zic că Româniĭ din Dobrogea nu sunt destul de muncitorĭ, şi s'a pre-

conizăt ideia de a se aduce străinĭ, în special germanĭ, de la care românii să ia exen ple de gospodărie!

In Dobrogea, unde poţĭ face comparaţia între românĭ şi alte neamurĭ, românii sunt ceĭ maĭ bunĭ muncitorĭ.

Nemţiĭ, pe carĭ ni-ĭ daŭ ca exemplu, muncesc mult maĭ puţin ca Româniĭ; dacă însă produc mult, cauza este că aŭ pământ mult, pe care îl muncesc cu maşinĭ. Aşa, aŭ plugurĭ cu 2 brazde, maşinĭ de secerat şi treerat, maşinĭ de făcut unt, maşinĭ de tocat carne şi altele. Porumbul nu-l sapă, ci îl rariţează.

Bulgariĭ. — Ca număr, ocupă un loc însemnat în Dobrogea. Starea lor economică este înfloritoare, maĭ ales a acelora carĭ aŭ fost în Dobrogea la luarea eĭ de către românĭ, căcĭ li s'aŭ dat câte 50 hectare de nume.

Astăzĭ, de când s'a deschis exportul cerealelor la Constanţa, bulgariĭ cultivă şi exportă cereale, maĭ ales inul. Cu toată această bogăţie, felul lor de vieţuire interioară este aproape tot ca pe timpul turcilor. Paturĭ nu aŭ; eĭ dorm pe rogojinĭ întinse jos, toţĭ la rând, unul lângă altul.

(Va urma) **Mi'hail Butan.**

BRAŢ DE FIER

MARE ROMAN DE AVENTURI

De *LOUIS BOUSSENARD*

— URMARE —

— Ba bine că nu! Dulcea fiinţă care m'a îngrijit ca şi cum aşĭ fi fost un om cum se cade...

— Dar pe Braţ de fier?

— Cum să nu'l cunosc? El mi-a frânt braţul, dar nu sunt supărat pe el, din potrivă.

— Atuncĭ răspunde-mĭ: Nicĭ Madiana, nicĭ Braţ de fier nu sunt aci?

— Nu.

— Uf! Tot e ceva! Acum să'ţĭ spun: ocnaşiĭ ăştia aşteaptă pe d. Saint Clair, pe tatăl Madianeĭ.

— Pe tatăl Madianeĭ? Pe stăpânul mineĭ Mitaraca?

— Tocmaĭ; l'aŭ atras aci, într'o cursă, printr'o scrisoare falsificată de de acest mizerabil Rege al ocneĭ.

— Repede! Trebue să'l împiedicăm de a ajunge aci. Câţĭ oamenĭ are cu el?

— Vre-o 10, carĭ fac cât 20.

— Da, dar caiĭ nu fac 50, o sută poate. Cârciuma e înconjurată şi dacă d. Saint-Clair vine aci, e mort.

— O, sunt departe, ascunşĭ în pădure, unde nicĭ dracu nu'ĭ poate descoperi... şi s'a convenit că nu vor inainta nicĭ cu un cap de cal atât cât timp eŭ nu le voiŭ da semnalul: o fluerătură, zic, o fluerătură ca să vină, două ca să aştepte întoarcerea mea.

— Atuncĭ maĭ aĭ timp ca să'ĭ scapĭ; dă două semnale... Dar încă ceva, mi-aĭ vorbit de d-ra Madiana şi de Braţ de fier?

— A, aşa e! şi eĭ aŭ fost atraşĭ în aceiaşĭ cursă şi dintr'un moment în altul pot să sosească aci.

— Şi ar fi pierduţĭ! Dar nu vreaŭ eŭ, tâlharul de Tom Canon! Eŭ datoresc ceva d-reĭ Madiana şi trebue să'ĭ plătesc... şi cât sunt de prost, tot voiŭ răsuci proectele acestor monştri. Aide, dă cele două semnale şi fugĭ cât te ţin picioarele.

— Da, Tom! A, ce noroc că te-am întâlnit!

Mustic se duce în fundul deschizătureĭ de la cârciumă şi scoate un fluerat ascuţit, un piuit.

Când e gata să scoată şi pe cel de al douilea, iacă o umbră în faţa luĭ se ridică, cu pumnalul în mână.

Mustic, lovit drept în piept, cade jos, cu braţele întinse.

Asasinul este Regele ocneĭ.

Surprinzând sgomot în cârciumă, a ascultat şi auzit ultimele vorbe schimbate: Două semnale ca să scape pe Saint-Clair, unul singur ca să'l atragă şi să'l asvârle în mâna duşmanilor... Mustic nu a putut fluera de cât o singură dată.

In urma banditului, oameniĭ se grămădesc.

— Cât despre această bestie care ne-a trădat, zice Regele ocneĭ, luaţi'l pa sus, umflaţi'l şi sdrobiţi'ĭ capul de pietre. Nu daţĭ focurĭ însă de loc.

Patru tâlharĭ se repeziră asupra luĭ Tom Canon. Acesta însă se dă înapoĭ; din noŭ are sentimentul putereĭ luĭ.

Cu un pumn, loveşte douĭ din agresoriĭ săĭ. Ceilalţĭ se agaţă de el, căutând a'l doborî. Dar bătrânul atlet s'a ridicat şi se scutură.

Se aude în apropiere tropotul cailor carĭ înaintează.

Este trupa luĭ Saint-Clair care, înşelată prin involuntara greşeală a luĭ Mustic, are să fie împresurată de o sută de bandiţĭ aĭ Regeluĭ ocneĭ.

Nu, Tom a zis, a jurat că va încerca să scape pe tatăl Madianeĭ. Şi tot lovind cu pumnul ţeasta acelor carĭ se agaţă de el, îĭ duce până la uşa cârciumeĭ.

Din tot pieptul luĭ strigă:

— Staĭ, d-le Saint Clair, Regele ocneĭ...

Un foc i-a tăiat fraza.

Omul fără nume i-a sburat creeriĭ.

Uriaşul se clatină şi cade fulgerat.

Regele ocneĭ se repede afară, scoate din buzunar lanterna luĭ electrică cu care zăreşte la câţĭ-va metri trupa luĭ Saint-Clair.

Acesta a auzit vocea luĭ Tom Canon, dar nu a priceput bine cuvintele pronunţate.

Eĭ înaintează, crezând calea liberă.

De odată, în faţă, pe la spate, de jur împrejur, apar demoniĭ, carĭ sar pe caĭ şi lovesc, ucid.

Tovarăşiĭ luĭ Saint-Clair, surprinşĭ, caută a se apăra, dar sunt zece contra unu. Se aud urlete, ţipete, răcnete. Saint-Clair este la câţĭ-va paşĭ înaintea alor săĭ.

Patru oamenĭ s'au repezit asupra luĭ, îl culcă la pământ şi'l strâng în sforĭ; el se simte strâns, paralizat. Il dau jos de pe cal şi'l duc în cârciumă.

Regele ocneĭ, nepăsător, a asistat la această îngrozitoare scenă.

Ceĭ zece oamenĭ aĭ luĭ Saint-Clair sunt la pământ, morţĭ sau în agonie.

Omul fără nume intră şi el în cârciumă. Saint-Clair este strâns legat de un par. Ocnaşiĭ sunt foarte tarĭ în a lega sforĭ.

— Ha! maestre Saint-Clair, strigă Regele ocneĭ, iată-te în puterea mea! Saint-Clair, tatăl Madianeĭ! De astă-dată nu-mĭ scapă; vom fi faţă în faţă!

Din nou îşĭ joacă lanterna electrică, pe care o pune pe o masă şi lumina albă luminează cârciuma. Capul luĭ Saint-Clair se vede în toată nobleţa luĭ, cu trăsăturile energice şi cu barba'ĭ lungă şi mătăsoasă.

Regele ocneĭ se apropie ca să'l insulte şi maĭ bine.

Saint-Clair scoate un ţipăt îngrozitor:

— D-ta, amicul meŭ, tovarăşul, fratele meu! A, cum este cu putinţă sĭ mă trădezĭ! De Tresmes, este infam!

— De Tresmes! urlă banditul, a căruĭ faţă se contractă şi devine maĭ galbenă de cât a unuĭ mort. Cine a pronunţat asest nume? Nu e adevărat! Mă numesc Regele ocneĭ!

Aproape ca un nebun, cu ochiĭ zăpăciţĭ, pierduţĭ, cu gesturĭ incoherente, vorbeşte mereu:

— Regele ocneĭ! Ha, ha! Acesta e blazonul meŭ, gloria mea! Eu sunt omul fără nume, blestematul, demonul! Eu sunt ura, eu sunt crima!..

Apoĭ, repezindu-se asupra luĭ Saint-Clair, îl apucă de gât:

— Mizerabile bătrân, de ce aĭ pronunţat numele de Tresmes?

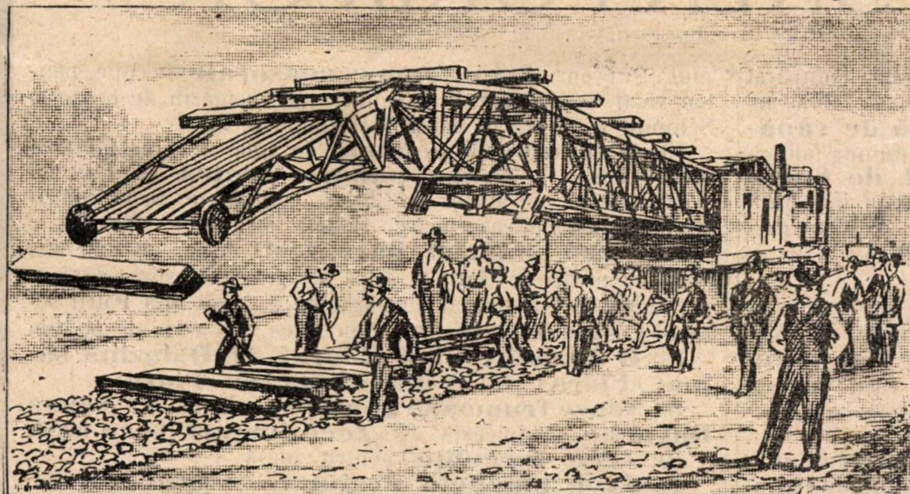
— M'am înşelat, d-le, asemănarea este uimitoare; dar d-ta nu eştĭ Pierre de Tresmes, omul cinstit!

— Pierre de Tresmes! Pe el îl cunoştĭ? Pe el aĭ crezut că-l găseştĭ în mine?

— Pierre de Tresmes este celmaĭ

Construcții de căi ferate în Canada

Mecanica nu se dă îndărăt în fața orîcăreî victorii. Un mare antreprenor de

O mașină minunată

lucrări publice din vestul Canadeî a construit o mașină ingenioasă care suprimă cincizecĭ la sută de mâinĭ omeneștĭ, pentru construirea căilor ferate.

Această mașină coprinde maĭ multe vagoane și platforme și un sistem complet de transport care duce traverse și șine. Lucrătoriĭ n'au de cât să fixeze șinele și antreprenorul poate da gata îndoit de mult lucru cît dădea înainte.

Arg.

bun prieten al meu, tovarășul și asociatul lucrărilor mele și'ĭ cer ertare că o clipă m'am îndoit de el.

— Da, da, el este omul cinstit! eroul! Dumnezeu!. Pe mine mă chiamă Jean de Tresmes, sunt fratele luĭ și sunt un monstru. Da, monstru, și primesc acest titlu, cu care mă fălesc, e gloria mea... din copilărie îl urăsc!

— Tatăl d-tale a murit! zise grav Saint Clair.

— A murit? Crezĭ că am să'l plâng? Pentru ce a voit să'mĭ încătușeze libertatea? Pentru ce s'a amestecat în viața mea? Da, eu iubesc aurul, iubesc viața veselă! Au voit să mă oprească de la toate acestea; au căutat să mă facă să îndur mizeria, ca să'ĭ ascult, și eu, ca să-mĭ satisfac plăcerile, am furat, am ucis! Am ucis cu nerușinare, mișelește, simțind cea maĭ mare plăcere ca să nu fiu de-aĭ lor! I-am uitat cu desăvârșire și pentru eĭ am avut această milă de a nu voi în fața curțeĭ cu juratĭ să-mĭ fac reclamă cu numele lor.

Nu aveam de zis de cât un singur cuvânt: Sunt fiul d-luĭ de Tresmes, unul din ceĭ maĭ însemnațĭ magistrațĭ aĭ Franțeĭ, și judele de instrucție și parchetul și-ar fi plecat capul și m'ar fi lăsat liber. Dar n'am vrut să le datorez nimic, am respins pomana protecțieĭ lor, am rămas omul fără nume, ocnașul!

Nu datorez nimănuĭ nimic de cât mie însumĭ și, devenit un număr, ne maĭ socotind că sunt om, mi-am jurat că voiŭ stăpâni, că voiŭ sdrobi această societate care m'a persecutat.

A, fratele meu, și el a încercat averea! Și a isbutit; el are aur! Eĭ bine, de vreme ce'mĭ ese în cale, atât maĭ rău pentru el!.. Sunt omul fără nume, sunt Regele ocneĭ!

Acum am vorbit destul! D-ta eștĭ în puterea mea! Vom vedea acum dacă fratele meu, omul cinstit, te va putea smulge din ghiarele mele.

— Mișelule! răcni Saint-Clair.

— Dobitocule! răspunse răstit banditul.

Apoĭ, îndreptându-se spre ușe, flueră de maĭ multe orĭ.

— Zece oamenĭ să vie ca să înconjure pe acest prizonier, apoĭ toțĭ pe caĭ și drept la mina Mitaraca.

Țipete de bucurie răspunseră acestuĭ ordin. Saint-Clair fu așezat pe cal și legat; trupa apoĭ se formă și, tăcută, o porni în spre cucerirea auruluĭ.

VI

Furtuna a trecut, tunetele au încetat, nuoriĭ aproape s'au împrăștiat.

Este tăcere adâncă. Pe pamântul din cârciumă un corp nemișcat stă în sânge. Nimic nu e maĭ lugubru ca această noapte întunecoasă, în care totul pare că e mort, că nu maĭ trăește, că nu se maĭ mișcă. Timpul trece... una, două ore. Apoĭ se luminează de ziuă, cerul se albește. S'ar zice că de odată pădurea tresare. E ziuă!

De odată, ca și cum ar fi un semnal convenit, se aude tropotul cailor.

Sunt oare banditiĭ carĭ cred că nu și-au sfârșit opera?

Sgomotul se apropie.

Și iată că se opresc călărețiĭ carĭ înconjură cârciuma.

— Mina Sans-Espoir! strigă un glas. In sfârșit, am ajuns la timp! Poate ne vom putea odihni aci câtva.

— A, da, ce bine ar fi! răspunde o voce caldă și blândă.

Călărețul care a vorbit cel dintâĭ, s'a dat repede jos de pe cal și a alergat la cel care este aproape de el.

— Madiana, scumpă Madiana! Lasă-te pe mine... Eĭ, ce voinică și curagioasă eștĭ! Trebue să fiĭ obosită!

— Nu, dragul meu! raspunde fata sărind de pe cal.

Ea e îmbrăcată bărbătește; îĭ șeade bine, e grațioasă și fermecătoare.

Pe rând sar de pe caĭ Genipa, bravul trio, Fichalo, Bachelico și Lami, în frunte cu Braț de fier, care acum s'a însănătoșit pe deplin și fericit de a se devota pentru aceia carĭ îĭ sunt dragĭ.

— Eĭ, este cineva în cârciumă? întreabă unul din călătorĭ.

Nimenĭ nu răspunde.

De odată Genipa dă un țipăt.

— Stăpâne! Mă tem să nu fi sosit prea târziŭ.

— Ce spuĭ tu?

— Ochiĭ meĭ nu m'au înșelat nicĭ odată. Vezĭ aceste urme... oamenĭ, mulțĭ oamenĭ aŭ trecut pe aci, căcĭ urmele lor sunt proaspete.

Braț de fier se apleacă și zice:

— Aĭ dreptate! O, crima s'a săvârșit!

— Tată, scumpul meŭ tată! strigă Madiana.

Braț de fier a alergat înăuntru cârciumeĭ și de odată scoate un țipăt; două cadavre staŭ lungite într'un lac de sânge. Unul din eĭ este cu capul sdrobit și sângele îĭ acoperă figura. Braț de fier l'a ridicat și l'a rezemat de zid.

— Eĭ, dar cunosc pe omul acesta! M'am luptat cu el acolo, la Nameless.

Madiana s'a apropiat și ea.

— Tom Canon e! A, nenorocitul!

In acelaș timp Fichalo scoate un strigăt de durere:

— A! dar acesta? Nenorocire! Este Mustic! Săracul meŭ Mustic! Prietenul, fratele meŭ!

Braț de fier a alergat la el cu inima strânsă de durere. Da, e chiar bietul Mustic, curagiosul copil cuminte care de atâtea orĭ s'a arătat un eroŭ.

L'au ridicat, l'au pus pe o bancă, i-aŭ deschis hainele și'șĭ pune urechia pe piept.

— Nu e mort!

Va urma

TOŢI ABONAŢII LA

„ZIARUL CALATORIILOR"

Participă, cu începere de azi la următoarle mari și de valoare premii:

1) **Un elegant pat de fier** pentru copil, cumpărat de la cunoscuta casă «Industria metalică Marcu», Bulevardul Elisabeta, No. 5. 2) **Una pușcă fină de vânătoare** cu două țevi, cal. 12, din vechia și renumita fabrică «Pieper-Bayard». 3) **Un pistol automat de buzunar**, Pieper Bayard, modelul cel mai nou, fiind de calibru mare, 7.65, însă format redus, foarte portativ. 4) **Una carabină de mare precisie**, calibru 22, Pieper Bayard, semi-automatică.

Toate aceste 3 arme sunt cumpărate de la marele magazin B. D. Zisman, Victoriei, 44, furnizorul Curței Regale.

5) **Un gramofon perfecționat.** 6) **Una mandolină**, din lemn de palisandru, ornată cu sidef, cumpărate de la marele magazin de muzică Jean Feder, calea Victoriei, No. 54.

7) **Un frumos vas** pentru fructe sau mezeluri și **o frumoasă tavă**, ambele argintate, cumpărate de la vechiul magazin de bijuterie Th. Radivon, Bd. Elisabeta, 9 bis.

8) **Un ceasornic de biurou**, lucrat artistic în marmură și bronz. 9) **Un frumos ceasornic** în cutie, pentru voiaj, cumpărate de la cunoscutul magazin de bijuterie Schmith și Stratulat, calea Victoriei, No. 53.

10) **O frumoasă pendulă** de voiaj care se întoarce la opt zile. 11) **Patru pahare pentru ceaiu**, cu scăunelele lor de argint de China, cumpărate de la cunoscutul magazin «Ceasornicăria Colței», str. Colței, No. 31.

22) **Șease cămăși bărbătești** de zi, de zefir sau albe, cu piepți de olandă, după alegere și măsură, cari se vor lucra de cunoscutul magazin de lingerie «La Patru sezoane», calea Victoriei, Pasagiul Maca, vis-à-vis de poliție.

13) **O duzină cremă «Flora».** 14) **O duzină săpun «Flora».** 15) **O duzină pudră «Flora».**

16) **Șease frumoase gente** pentru dame. 17) **Șease lingurițe** de dulceață. 18) **Zece linguri** pentru masă.

19) **Zece furculițe** pentru masă.

20) **Zece plachete argintate**, reprezentând fotografiile M. S. Regelui și Reginei, comandate anume pentru premii.

Prețul abonamentului: Pentru un an lei 2.60

Spre a participa la aceste premii, abonații pentru un an primesc 2 bonuri, iar cei pe 6 luni 1 bon.

INTRE NOUILE PREMII

OFERITE DE ZIARUL

„UNIVERSUL"

Abonaților săi cu începere de la 22 Mai, 1911, se află și următoarele:

O FRUMOASĂ VILĂ LA SINAIA

UN DORMITOR DE BRONZ

O ELEGANTĂ GARNITURĂ DE MOBILĂ PENTRU SALONAȘ

UN DORMITOR DE LEMN FIN

O GARNITURĂ DE TOALETĂ JAPONEZĂ

Jumătate garnitură mobilă de lemn de stejar pentru intrare

O SUFRAGERIE MODERNA DIN LEMN MASIV

Precum și alte multe premii de o mare valoare

PREȚUL ABONAMENTULUI:

PE UN AN LEI 18; PE ȘEASE LUNI 9.15; PE TREI LUNI 4.65

Toții abonații primesc gratis **Universul literar** și un volum din **Memoriile Regelui Carol I.**

Inainte și **După**
intrebuințarea
Cremei și **Pudrei «FLORA»**

Pastă de dinți 1 leu **BUCOL** *Apă de gură 1 leu 50*

Tusea cea mai rebelă, bronșitele acute și cronice, tusea măgărească, vindecă sigur

PECTOSIN ITEANU

Sticla lei 3. Droguerii și farmacii

Anemia clorosa, neurastenia, histeria, slăbiciunea generală, combate

HEMOFER ITEANU

— Sticla lei 4 —

DURERI REUMATICE

Nevralgii, migrenă, dureri de cap și de dinți, vindecă sigur **Nevralgine Jurist**. Un flacon 2,50 și o doză 50 bani la droguerii și farmacii.

SĂPUN de TOALETĂ

„FLORA"

de o calitate ireproșabilă, foarte bine parfumat, catifelează mâinile și tenul

— Bucata lei 1.25 —

Reclama este sufletul comerciului

Bonboane ORIENTALE

Parfumează admirabil gura și distrug ori-ce miros urât al gurei. **Cutia 50 bani** la droguerii și farmacii. A se observa marca: *«Semiluna cu stea».*

Anul XII.—No. 753 | 5 BANI IN TOATA ȚARA 5 | Miercuri, 12 Octombrie 1911

ZIARUL CĂLĂTORIILOR
ȘI AL INTÂMPLĂRILOR DE PE MARE ȘI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI
Lei 2.60 pe an in toată țara

Redacția și Administrația
No. 11,—STRADA BREZOIANU,—No. 11

ZIARUL CĂLĂTORIILOR
Apare odată pe săptămână, Marțea

PĂRINȚII CONDAMNAȚILOR DEVIN CĂLĂII LOR.—(Vezi pag. 5400).

SPÂNZURAREA ÎN ABISINIA

De câtva timp Arnoldo Cipola, un ofiţer italian foarte meritos, trimite ziaruluĭ „Corriera dela Serre“ din Milan, corespondenţe interesante asupra imperiuluĭ Neguşuluĭ. De curând a asistat la o execuţie capitală în Adin-Ababa, asupra căreia dă relaţiunĭ.

In ţările civilizate, execuţiile capitale devin din ce în ce maĭ secrete, saŭ cel puţin, sunt înconjurate cu cât maĭ puţinĭ martorĭ. In Abisinia, contrariŭ, totul e dispus a se da faptuluĭ publicitatea cea maĭ întinsă.

Toboşarul bate din tobă ore întregĭ pentru ca toată lumea să-l audă şi să vie la chemarea sa.

In luna Iunie 1910, trebuia să aibă loc execuţia a 5 oamenĭ. Arnoldo Cipolla, atras de curiositate, se îndreptă spre târgul unde trebuia să fie executaţĭ condamnaţiĭ.

Orele eraŭ aproape 12. Convoiul judecătorilor, al condamnaţilor şi al părinţilor şi rudelor condamnaţilor îşĭ făcu apariţia în sunetul trompetelor.

Se distinge în convoĭ *negadro* Aile Gheorghis, judele suprem, *kautisbai*, un fel de sindic al Capitaleĭ, şi alţĭ şefĭ importanţĭ.

Condamnaţiĭ, cu mâinile legate la spate, şi cu lanţurĭ de picioare, înaintează escortaţĭ de oamenĭ înarmaţĭ.

Eĭ sunt nişte asasinĭ, acuzaţĭ că aŭ omorât pe nişte negustorĭ cu caravane, pe drumul din Sidama.

Doĭ dintre eĭ plâng cu suspine, se zbat, strigă, luptă cu disperare cu soldaţiĭ, carĭ de abia isbutesc să-ĭ ţie.

Ceĭlalaţĭ treĭ par leşinaţĭ şi cu ochiĭ închişĭ zac la pământ.

Pentru a ajunge la locul supliciuluĭ, de la închisoarea imperială, aŭ parcurs pe jos o distanţă de cincĭ kilometri.

Orĭ-ce trecător are dreptul să-ĭ insulte şi în acel moment zece miĭ de gurĭ îĭ blestemaŭ.

Trompetele impun tăcerea. Cine-va vorbeşte în numele împăratuluĭ. Arată crima, spune că părinţiĭ victimelor aŭ refuzat să primească preţul sângeluĭ şi sfârşeşte prin a arăta că Dumnezeŭ care a dat împăratuluĭ şi judecătorilor cuminţenia de a judeca drept, vrea condamnarea culpabililor.

Miile de spectatorĭ se înclină reverenţios. Condamnaţiĭ sunt duşĭ pe rând în faţa rudelor.

Supliciul începe, încet, teribil şi tăcut.

Părinţiĭ victimelor, deveniţĭ călăĭ, aruncă pe condamnaţĭ cu faţa la pământ, le leagă strâns picioarele şi le pune la fie-care câte o frânghie de gât.

Părinţiĭ condamnaţilor, încă neresemnaţĭ, imploră iertarea:

„Alieb, alieb, alieb! In numele luĭ Cristos, alieb!“

Dar călăiĭ nu ascultă aceste rugăciunĭ. Eĭ trag de frânghiĭ şi condamnaţiĭ sunt ridicaţĭ în spaţiŭ. Tabloul e înspăimântător. In acest timp mulţimea scoate strigăte de bucurie sălbatică.

Acesta nu e sfârşitul supliciuluĭ. Călăiĭ se reped şi-ĭ trag de picioare. De odată un slujbaş trage un foc de puşcă şi glonţul loveşte figura unuia din spânzuraţĭ.

Sângele ţâşneşte din corpul încă viŭ şi se scurge pe pământ.

Călăiĭ, beţĭ de satisfacţia răzbunăreĭ, iaŭ nisip în pumnĭ şi-l aruncă în aer strigând:

„Vântul să risipească sufletele asasinilor cum risipeşte această ţărână“.

Justiţia e satisfăcută.

Cumpărările şi vânzăile reîncep în acest târg care cu câte-va minute maĭ înainte a fost teatrul unuĭ spectacol teribil. Nimenĭ nu pare că dă vre-o atenţie celor cincĭ corpurĭ suspendate, pline de sânge, carĭ se învârtesc în aer ţepene.

Oroarea naşte nu din spectacolul hidos al corpurilor spânzurate, ci din contrastul ce oferă ferocitatea omenească în faţa acestor miĭ de vieţuitorĭ carĭ se învârtesc împrejur plinĭ de viaţă şi bucurie.

C. Arg.

NOTE MONOGRAFICE

SCHIŢE ŞI IMPRESIUNI DIN DOBROGEA

— URMARE ŞI SFÎRŞIT —

De şi ştim că româniĭ ca şi ruşiĭ aŭ cheltuit şi s'aŭ jertfit atâta pentru eliberarea lor de sub jugul turcesc, ostilitatea lor este vădită şi astăzĭ faţă de românĭ. Un călător strein de localitate, care le-ar cere ajutorul, ar fi expus a nu avea unde dormi saŭ cu ce călători de la o comună la alta, chiar plătind banĭ cât de mulţĭ.

Regretatul prefect Paul Stătescu, ţinând seamă de aceasta, orânduise ca fie-care primărie să aibă una saŭ două camere cu paturĭ spre a dormi călătoriĭ ce eventual ar trece prin comună.

Nemţiĭ. — Un element important, maĭ cu seamă prin cultura lor, sunt germaniĭ, împărţiţĭ şi eĭ, nu atât prin origină, cât prin religiune, în treĭ confesiunĭ: catolicĭ, protestanţĭ şi baptiştĭ.

In general, germaniĭ sunt foarte mâncăcioşĭ, şi maĭ cu seamă foarte canivorĭ. Protestanţiĭ şi baptiştiĭ nu postesc de cât când... nu aŭ carne. Taie pe an, fie-care familie, 5—10 porcĭ, oĭ, vacĭ, 20—40 gâşte, găinĭ, etc. Untul pe pâine este aproape nelipsit, iar când untul lipseşte întind pe pâine untură de porc.

Cresc gâşte multe, pe carĭ înainte de a le tăia, le jumulesc de puf de 2 saŭ 3 orĭ pe an. Din puful strâns nemţiĭ fac saltele, în care se îngroapă când dorm, şi tot cu saltele de puf se învelesc, astfel că dacă te uiţĭ ziua la un pat, te mirĭ cum se poate sui în el, având înălţimea une-orĭ şi de 1 m. 50.

La lucru, şi eĭ, ca şi caiĭ lor, se mişcă greŭ.

Nu mănâncă mămăligă. Nemţoaicele sunt însă foarte meştere să facă pâine; când maĭ ales o frământă cu unt, pâinea este excelentă. Deşi fiecare casă are un cuptor de pâine, femeile germane se unesc 3—4 şi fac odată pâinea şi o coc la un singur cuptor. Fac pâinĭ de 3—4 kgr. una ca să le ajungă 3—4 zile. Cuptorul îl ard cu pae.

Tot cu pae încălzesc şi enormele sobe oarbe, înalte şi lungĭ de câte 2 metri, largĭ de 1 m. 50, făcute din cărămizĭ crude, numite chirpicĭ. Gura lor este în tindă, şi sunt încălzite din seară în seară cu pae, pe care le cară din curte cu furcile. Fiind încălzite bine, ţin căldura 24 ore; daŭ însă un miros de băligar insuportabil.

Ca cultură generală, ceĭ maĭ mulţĭ sunt ştiutorĭ de carte. Şcoala lor nu durează de cât în timpul erneĭ. Ca profesor aŭ pe pastorul lor.

Casele şi le construesc din cărămizĭ crude (ne arse), cu mortar de pământ saŭ de piatră, care abundă în Dobrogea. Ploile şi zăpezile, udând şi dărâmând această tencuială de pământ, sunt nevoiţĭ să tencuiască în fie-care an. Spre a fi scutiţĭ de această muncă, ceĭ maĭ bogaţĭ acoperă cu scândurĭ pereţiĭ despre miază-noapte-răsărit aĭ caselor ca fiind ceĭ maĭ expuşĭ.

La ţăraniĭ românĭ când se însoară, ginerele merge să ia mireasa, însoţit, între alţiĭ, de câţĭ-va tinerĭ, călărĭ pe caĭ; la nemţĭ, se institue pe lângă tineriĭ ce se căsătoresc, câţĭ-va cavalerĭ de onoare şi câte-va domnişoare de onoare. Aceştĭ tinerĭ de onoare aŭ maĭ ales datoria să păzească pe însurăţeĭ de a nu li se fura nimic, şi în acest scop, în timpul cununieĭ, cavaleriĭ şi domnişoarele de onoare fac horă, plimbându-se cerc în jurul însurăţeilor, căcĭ dacă li se fură ceva, băeţiĭ trebue să răscumpere acel lucru cu orĭ-ce preţ. Suma de răscumpărarea lucruluĭ pierdut este beneficiul mireseĭ.

La baptiştĭ nu se face nicĭ un fel de horă. Se bea, se mănâncă şi se cântă cântece religioase.

La luteranĭ se danţează; însă numaĭ mireasa are dreptul să valţeze, şi atuncĭ anume cu cine plăteşte o taxă pe care o hotărăşc lăutarul.

După ce cumpărătorul a plătit preţul şi a făcut un ocol cu mireasa, lăutarul încetează cântecul şi începe din noŭ licitaţia.

Dacă sunt concurenţĭ mulţĭ, ca la orĭ-ce licitaţie, preţul este urcat; dacă sunt concurenţĭ puţinĭ, preţul scade. Chiar ginerile dacă vrea să valţeze, trebue să plătească.

O particularitate a nemţilor este nestabilitatea lor. Plecaţĭ pe vremurĭ din Germania şi stabiliţĭ în Rusia, parte din eĭ aŭ trecut în Dobrogea, unde şi-aŭ reînteimeiat gospodăriĭ destul de bune. De şi pământ li s'a dat destul, totuşĭ uniĭ din eĭ şi-aŭ arendat pământul, aŭ vândut uneltele gospodărieĭ şi prefăcând totul în aur, aŭ emigrat în Anatolia (Asia mică). Aci însă, mergându-le răŭ, aŭ

fost nevoiţi să vie cum aŭ putut înapoĭ.

După câtva timp, iar i-a ajuns dorul pribegieĭ, ducându-se de astădată în America de Nord, unde Statele-Unite le dedea câte 64 hectare de familie în Dacota de Nord şi Dacota de Sud; în plus câte o sumă de banĭ (500 leĭ mi se pare) ca împrumut pe termen de 5 anĭ, pentru întemeierea gospodărieĭ.

Ceĭ maĭ mulţĭ din emigranţĭ însă şi-aŭ manifestat prin diferite scrisorĭ expediat de acolo, părerea lor de răŭ că aŭ părăsit România şi s'aŭ întors în ţară.

Afară de aceste naţionalităţĭ, se maĭ găsesc în Dobrogea numeroşĭ turcĭ, tătarĭ şi armenĭ, carĭ convinşĭ acum de solicitudinea Statuluĭ român, aŭ părăsit şi eĭ gândul de altă dată al emigrăreĭ.

Mihail Butan.

CARNEA DE CÂINE IN GERMANIA

Dacă, de pildă, vizitând Imperiul ce resc vi s'a oferit la masă supă de broască, nu aţĭ fi găsit supărător să vi se servească şi friptură de câine. V'ar fi revoltat însă dacă acest fel de mâncare vi s'ar fi oferit într'o ţară civilizată.

Eĭ bine, în regatul de Saxa din Germania lucrul se practică şi nu supără pe nimenĭ. Ba a fost urmat de întreaga Germanie. In 1910 chiar, o lege solemn promulgată, a anunţat teutonilor că carnea de câine este recunoscută ca bună spre a fi vândută în măcelăriĭ.

Nu sunt abatoriĭ speciale pentru câinĭ; din aceste animale sunt ucise în abatoriile cailor şi ale măgarilor.

Numaĭ oraşul Dessau are un abatoriŭ special pentru câinĭ şi consumă anual 250 de câinĭ. Oraşul are o populaţie de 50.000 locuitorĭ.

Oraşul Chemnitz are 200.000 de suflete şi mănâncă 300 câinĭ pe an. Lipsca, care are 400.000 locuitorĭ, nu devoră de cât 100 de câinĭ pe an. Autorităţile speră că acest număr se va mări.

In toată Silesia se mănâncă carne de câine. La München abatoriile au un loc rezervat pentru tăierea câinilor.

In Berlin nu există nicĭ o măcelărie care să vândă carne de câine.

De altfel, germanilor le este ruşine să mărturisească că mănâncă carne de câine şi că acest gust se răspândeşte printre eĭ.

Doru.

Ursul indigen din Australia

Phoscolartus-Cinerus locueşte în pădurile Australieĭ orientale. Indigeniĭ îl numesc „kaolo", dar coloniĭ îl cunosc maĭ bine sub numele de ursul indigen.

Capul luĭ turtit, urechile-ĭ micĭ şi părcase, ochiĭ luĭ strălucitorĭ, botul luĭ mare şi obtuz îĭ daŭ o înfăţişare particulară, particularitate care se măreşte prin lipsa cozeĭ şi prin forma picioarelor. Blana luĭ are păr lung, des, dar fin şi lânos. Lungimea corpuluĭ împreună cu capul este de 60—70 cm.

Kaolo apare maĭ mult noaptea. Pe timpul căldureĭ marĭ el doarme, de preferinţă în vârful arborilor de gumă. Spre seară mănâncă.

Ursul indigen din Australia

Cu ajutorul unghiilor, el scobeşte ramurile tinere de eucalipt. Noaptea coboară pe pământ şi caută rădăcinĭ.

Foarte blând, cu toată înfăţişarea luĭ aspră, ursul din Australia se mânie foarte greŭ şi-şĭ face treburile fără să se neliniştească de ceea ce se petrece împrejurul luĭ.

Femela nu naşte de cât un puiŭ. După naştere, ea îl poartă multă vreme în spinare şi-ĭ arată foarte multă drăgălăşenie şi iubire.

Arg.

TIMBRELE DIN LUME

Câteva avantage ale filatelieĭ

Există pretutindenĭ, de mult, destule persoane carĭ iau în râs pe filateliştĭ, zicând că sportul lor este nefolositor şi fără scop. Se găsesc chiar filateliştĭ carĭ la o anumită vârstă au părăsit colecţia de mărcĭ.

Colecţia de mărcĭ este totuşĭ un sport, care are avantage, poate maĭ multe ca celelalte sporturĭ.

Un filatelist chiar nou şi puţin experimentat, poate într'un an sau doĭ să strângă cu puţină casnă câteva miĭ de mărcĭ.

In timpul realizăriĭ acesteĭ colecţiĭ, filateliştiĭ ferventĭ se abţin de la plăcerile de altădată, de ex. sporturile vătămătoare, întrebuinţarea tutunuluĭ, frequentarea localurilor de petrecerĭ, citirea cărţilor vătămătoare, lăcomia, etc.

Despre rest, se ştie că ceĭ maĭ mulţĭ din colecţionarĭ nu fumează şi mulţĭ din eĭ sunt chiar şi economĭ.

Afară de aceasta, colecţiunile de mărcĭ au o mare importanţă pentru unele persoane, pentru că ele pot deveni un isvor de veniturĭ şi prin urmare un bun mijloc de existenţă.

In oraşele din provincie au adesea loc expoziţiĭ, serbărĭ prin grădinile publice, conferinţe instructive, pentru a căror frumuseţe se poate adăoga şi colecţiile de mărcĭ. Şi de sigur că nicĭ un comitet nu va refuza în programul săŭ un astfel de compliment.

Este uşor de înţeles, că albumul în care se expun mărcile să fie convenabil, adaptat în acest scop. Este bine să întrebuinţăm un album cu foĭ mobile. Foile aranjate cu gust şi elegantă vor fi puse spre vedere, sub un acoperiş de sticlă, sau pe o planşe de lemn, acoperită cu un geam.

Expoziţia uneĭ astfel de colecţiĭ, într'o şcoală sau în timpul uneĭ conferinţe, având ca scop o operă de binefacere, va aduce filatelistuluĭ o mare popularitate, fără cheltuială şi fără casnă.

Este evident că mărcile cu culorĭ maĭ viĭ sau de format mare, vor atrage maĭ mult atenţia publiculuĭ.

C. Vel.

Cele maĭ scumpe timbre

Poate de multe orĭ vă veţĭ fi întrebat până la ce preţurĭ se vând aceste hârtiuţe, numite timbre, cu ajutorul cărora poţĭ trimete ştirĭ până în colţurile cele maĭ îndepărtate ale globuluĭ. Eĭ bine, sunt timbre ale căror preţurĭ trec peste 15.000 leĭ.

Astfel primul timbru maĭ scump din lume este acela al colonieĭ engleze «Mauricius», din 1847, care poartă pe el efigia regineĭ Victoria I şi legenda «post-office». El costă acum 20.000 leĭ, şi astfel iată cum un timbru de 1 penny (10 banĭ) de atuncĭ a ajuns azĭ la o aşa fabuloasă sumă.

Al doilea timbru este al aceleiaşĭ coloniĭ engleze, de 2 pence (20 banĭ) şi costă 18 miĭ leĭ. In urmă vine timbrul de 1 cents din 1856 al «Guyaneĭ engleze» şi care costă 10.000 leĭ. Nu maĭ prejos se află şi capul de bou al Moldoveĭ din 1858 de 81 parale care costă 10.000 leĭ. In urmă vin alte timbre ca acela al insuleĭ «Hawai» de 5 cents din anul 1851 şi care costă 3.000 leĭ.

De sigur că numaĭ un colecţionar ca Regele Anglieĭ ar putea să-şĭ permită luxul acesta de a da peste 60.000 leĭ pe cele 5 timbre descrise maĭ sus.

Leov.

Poşta prin aeroplane

Primul serviciu poştal cu aeroplanul a fost inaugurat Sâmbătă, 10 Septembrie c.

Scrisorile sunt transportate cu aeroplanul de la aerodromul Hendon, aproape de Londra, la Windsor. Acest serviciu va fi zilnic; el este sancţionat de directorul general al poştelor şi funcţionează urmând regulamentele poşteĭ.

Pentru serviciul interior preţul cărţilor poştale este de 6 penny. Pentru serviciul exterior trebue să se maĭ adaoge şi timbrele poştale ordinare. Toate scrisorile şi cărţile poştale sunt puse în cutiĭ separate şi ştampilate cu o ştampilă specială.

Exposiția filatelică din Turin

La 14 Octombrie st. n. s'a deschis la Turin o expositie filatelică internațională sub patronajul comitetului de exposiție internațională. Această exposiție, dotată cu numeroase premiĭ (multe medaliĭ de aur), va avea de data aceasta un mare succes. M. S. Regina Elena a Italieĭ a binevoit să acorde înaltul săŭ patronaj.

Gh. D.—Ploeștĭ.

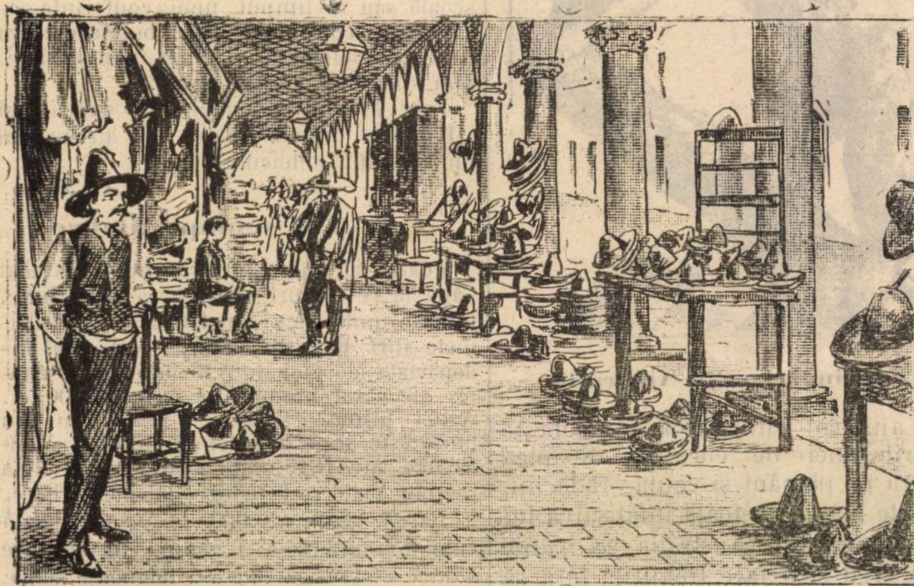
Mexicul se liniștește

Viața normală și-a reluat cursul săŭ în Mexic, de când președintele Porfirio Diaz, învins după o interminabilă dictatură de Francisco Madero, șeful partiduluĭ revoluționar, se refugie în Europa. Toțĭ prietenii Mexiculuĭ îĭ doresc o oră de pace și prosperitate, și ca generațiile care se vor succeda să nu maĭ asiste la scene asemuitoare cu acelea ce s'aŭ desfășurat timp de șease lunĭ ale anuluĭ acesta.

Dacă revoluția s'ar maĭ fi prelungit încă câteva lunĭ, această țară frumoasă ar fi fost prada foculuĭ și a sângeluĭ.

După plecarea bătrânuluĭ general Diaz, când bandele insurgenților fură autorizate să pătrundă în capitală spre a asista la recepțiunea triumfală a generaluluĭ Madero, toțĭ *guerilero*, această rasă ca să care se credea stinsă de o jumătate de secol, maĭ toțĭ de sânge indian, a probat că nu aștepta de cât ocaziunea spre a înflori. Eĭ aŭ arătat prin ținuta și purtarea lor că nu fac parte precis din revoluționariĭ în masă.

Imbrăcațĭ cu o bluză indigenă peste care se încrucișaŭ două cartușiere, și cu pantalonĭ de piele, cu sandale în picioare, eĭ formaŭ un contrast curios cu mulțimea cosmopolită grămădită în străzile orașuluĭ spre a reclama pe șeful revoluțieĭ triumfătoare.

Negustorĭ mexicanĭ de pălăriĭ (sombrero)

Capitala avu norocul să nu sufere tocmaĭ consecințele războiuluĭ civil. Lucrul acesta nu s'a întâmplat însă și în restul teritoriuluĭ unde lupta între trupele federale și trupele revoluționare a luat uneorĭ caracter sângeros.

La Toreon, în vreme ce soldațiĭ regulațĭ evacuaŭ pozițiunile lor și soldațiĭ revoluționarĭ se grăbeaŭ să le ocupe, populația profită de acest lucru spre a se precipita în cartierul chinezesc unde masacră 303 persoane.

Ea devastă patruzecĭ de magazine aparținând chinezilor, o bancă, un club frecuentat de chinezĭ, restaurante, și împinseră spiritul distrugereĭ până a prăpădi și grădinile cultivate de chinezĭ.

Acest incident sângeros avu ca rezultat că guvernul Imperiuluĭ ceresc s'a grăbit să prezinte guvernuluĭ mexican nota de plată. El reclamă 100.000 piaștri pentru masacru și treĭ milioane piaștri pentru pagube produse de jefuire.

E pentru prima dată când China reclamă indemnitățĭ așa de marĭ pentru masacrele sale naționale. Și se pune o întrebare: dacă Mexicul va refuza să plătească suta de milioane de francĭ reclamată, încrucișetoarele chineze vor veni să bombardeze porturile mexicane?

Cine îndrăznește să prezică un asemenea conflict?

Sereno

DIVERSE

Un noŭ mijloc de a se mărita fetele.

Ziarul „Le Courrier d'Odessa" mergea cam slab cu tirajul săŭ și toate sforțările administrațieĭ și redacțieĭ nu aduceaŭ nicĭ un folos pentru popularizarea ziaruluĭ. După maĭ multe chibzuelĭ și încercărĭ zadarnice, îĭ veni directoruluĭ o idee ingenioasă, pe care imediat o puse în practică. Se știe că ziarele daŭ diferite premiĭ abonaților, în scopul măriref tirajuluĭ, astfel că fiecare abonat primește în schimbul abonamentuluĭ, un loz, prin care ia parte la premiĭ prin tragere la sorțĭ. Dacă ese numărul lozuluĭ săŭ, câștigă premiul respectiv. Directoruluĭ „le Currier d'Odessa" a pus pe cel maĭ bun redactor al săŭ, d. Boris G., la... lotărie! Publicul fu înștiințat că un redactor, frumos, talentat, tânăr, s'a oferit ca premiŭ abonatelor, însurându-se cu femeia, oricare ar fi ea, care ar avea lozul câștigător. Administrația ziaruluĭ se angajază să plătească viitoareĭ perechĭ o pensie lunară de 250 ruble. Iar logodnica destinată de sorț va primi un cadoŭ de nuntă de 500 ruble. Ce credețĭ că a urmat de aci? Toate familiile carĭ aŭ fete de măritat s'aŭ abonat de câte 2—3—7—10 orĭ, câte fete sunt de măritat în fie-care familie. Zi și noapte trăsurile staŭ grămadă la poarta administrațieĭ ziaruluĭ și în câteva zile tirajul ziaruluĭ s'a mărit cu zecĭ de miĭ de exemplare. Redactorul cu pricina privește nepăsător pe fereastră la această îmbulzeală-manifestație, care i-se face luĭ însușĭ, ca vre-unuĭ eroŭ sărbătorit.

Și aci e chestie de noroc ca în multe alte împrejurărĭ asemănătoare. Iți alegĭ mireasa, crezĭ c'aĭ găsit o comoară și prea puțin timp după nuntă vine deziluzia și divorțul. Din contră sorțul poate că-ĭ va da o bună mireasă. Un adevărat sacrificiŭ însă va fi când tânărul redactor va lua vre-o „capricioasă" babă fără scrupul. Va trebui s'o ia de nevastă *pentru toată viața*, cum sună condițiile puse dinainte. In astfel de cazurĭ și maĭ ales când acest fel de premiĭ va deveni obiceiŭ la ziare, e de dorit ca tinerii, care se destinează gazetărieĭ, să se însoare înainte de a îmbrățișa această carieră.

* * *

Cât cântărește un miliard. — Se știe oare ce este un miliard? Un miliard în aur cântărește 322,500 kilograme. Volumul luĭ e aproape de 10 metri cubicĭ. Trecut prin filieră, el ar da un fir de aur în stare să facă inconjurul globuluĭ.

Un miliard în argint cântărește cincĭ milioane de kilograme. Volumul luĭ e de 477 metri cubicĭ. Trecut prin filieră, ar da un fir de 4 metri de diametru în stare să facă înconjurul pământuluĭ.

Ca să se transporte un miliard în aur, ar trebui 64 de vagoane, făcând un tren de 400 metri.

Dacă miliardul e în argint, ar trebui 1000 de vagoane de cincĭ tone și un tren de 6 kilometri! Ca să se ridice o bucată reprezentând un miliard de leĭ, ar trebui 6 miĭ de oamenĭ. Iar miliardul în argint, s'ar ridica de 300 de miĭ de oamenĭ, fie-care luând 10 kilo.

Un miliard în aur ar putea fi reprezentat prin 1,050 kilometri de galbenĭ așezațĭ unul lipit de altul într'o singură linie.

Dar o singură coloană de aceștĭ galbenĭ s'ar ridica la o înălțime de treĭzecĭ și treĭ de miĭ metri, adică aproape de opt orĭ înălțimea munteluĭ Blanc.

In sfârșit s'ar putea cu un miliard să se facă douăzecĭ și douĭ de soldațĭ în

mărime naturală de aur masif saŭ şease sute treizecĭ de soldaţi de argint.

* * *

Paratonerele.—O revistă de electricitate din Londra spune că a fost încă un inventator al paratoneruluĭ, înainte de Franklin. Procopiu Diwisch, profesor de filosofie la liceul din Luca (Boemia), ar fi stabilit cel dintâĭ paratoner la 15 lunie, 1754.

Ca şi Franklin, Diwisch ar fi avut în potrivă-ĭ toate prejudecăţile populare şi pe savanţiĭ oficialĭ aĭ timpuluĭ; dar, maĭ nefericit de cât ilustrul american, el ar fi fost silit să dea jos paratonerul pe care ţăraniĭ îl învinovăţeaŭ că a făcut să fie acea secetă grozavă din vara anuluĭ 1756.

* * *

Cel maĭ mare imobil din Europa este aproape să fie gata. El se află la Londra şi se clădeşte în cartierul Holborn. Suprafaţa de locuit este de 910.000 m. p., iar numărul camerelor este de 6553. Ascensoriile hydropneumatice, în număr de treizecĭ, comunică între cele 11 etaje ale clădiriĭ. In mijloc este aranjat un restaurant comun pentru ceĭ 8600 locuitorĭ aĭ caseĭ.

Costul acesteĭ clădirĭ se ridică la 2 milioane 500.000 livre sterline.

N. Văt.-B.

Pelerinii întorcându-se din Meca

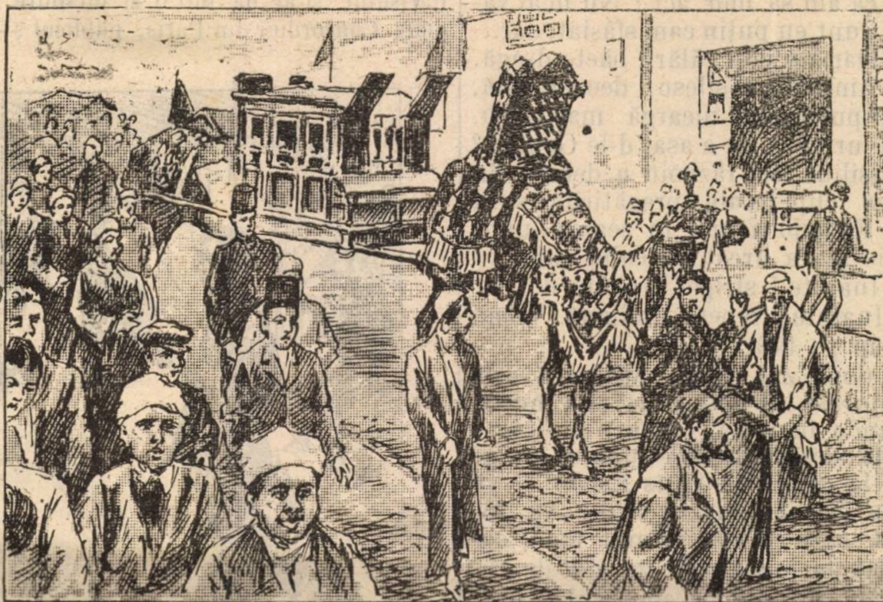
Fiecare ţinut musulman trimite, la începutul primăvereĭ, numeroase caravane cu pelerinii la templul Caabah din Mecca. Dar, cum primăvara vine în epoce diverse după cum regiunile mahometane sunt vecine cu tropicul Cancer saŭ tropicul Capricorn, se găsesc aproape tot anul pelerinĭ la Meca. Fiiĭ profetuluĭ formează în jurul luĭ Caabah o grămadă în care isbucnesc de multe orĭ certurĭ. Aşa, mahometaniĭ Egiptuluĭ nu aparţin aceleaş secte cu turciĭ. Egipteniĭ recunosc ca succesor legitim al luĭ Mahomet pe califul Ali, fiul Fatmeĭ, care a fost fiica profetuluĭ.

Persaniĭ fac parte din aceeaş sectă cu egipteniĭ. Şi uniĭ şi alţiĭ declară că turciĭ sunt vechĭ sclavĭ.

Caabah este maĭ vechiŭ ca Mahomet. Pelerinagiile la Caabah sunt de dată foarte îndepărtată. Poeţiĭ arabĭ din toate părţile veneaŭ aci la un fel de concurs de versurĭ, concurs numit *luptele pentru glorie*. Poemele premiate eraŭ gravate în litere de aur pe bucăţĭ de pânză scumpă. Aceste bucăţĭ de pânză eraŭ atârnate în templul Caabah. Şi acum se pot admira în acel templu cele şapte poeme ale faimosuluĭ Antar.

Pe timpul luĭ Antar, Caabah era presărat de peste treĭ sute şasezecĭ de idolĭ de toate felurile. Se găseaŭ printre aceştĭ idolĭ gazele, cămile, caĭ şi diferite alte animale. In mijlocul lor era Crist şi Maica Domnuluĭ. Intâia oară când veni Mahomet la Cabaah a fost ultragiat; venind a doua oară însă, îmbrăcat în roba sa verde şi călare de relique şi de *amintirĭ*: stofe cu poeme, morminte de ale luĭ Mahomet în miniatură, coşuleţe scumpe conţinând bucăţele de pământ sacru.

Ilustraţia ce publicăm reprezintă un

Intoarcerea pelerinilor de la Meca

pe catârul săŭ alb, Profetul distruse toţĭ idoliĭ din acest templu.

Când egipteniĭ se întorc dela Meca aduc pe spinarea cămilelor tot felul

grup de pelerinĭ întorşĭ dela Meca şi ajunşĭ în gara Cairo de unde vor merge spre locuinţele lor.

Blaz

BRAŢ DE FIER

MARE ROMAN DE AVENTURI

De LOUIS BOUSSENARD

— URMARE —

La un semn al luĭ Braţ de fier, Genipa se apropie şi pipăe şi el pe Mustic.

— Stăpânul are dreptate, zice el liniştit.

— Apă, daţĭ apă !

Madiana tocmaĭ spălase faţa bietuluĭ Tom Canon; acesta era în adevăr mort.

Genipa începe a freca pe Mustic, care iată că scoate un suspin.

Incetul cu incetul începe a se mişca, priveşte în jurul luĭ şi de odată zice:

— Braţ de fier ! A, nu e vina mea ! Sărmanul d. Saint Clair !

— Tata ? Ce zicĭ tu Mustic ? Unde e tata ?

Mustic, care şi-a revenit, povesteşte tot ce s'a petrecut. Sosirea luĭ în cârciumă şi cum a fost lovit de Regele ocneĭ... Dar Tom Canon trebue să ştie !

— Nu ne-a trădat el ? întreabă Braţ de fier.

— El ? O, nu ! El se făcuse om cum se cade, din pricina d-reĭ Madiana care l'a îngrijit, scăpat; dar unde e el ?

— Vaĭ ! răspunde Braţ de fier, a murit.

— Mort ? A, încă o crimă a acestuĭ blestemat Rege al ocneĭ !

In câteva clipe se ţine un consiliŭ de răsboiu.

Nu maĭ încape nicĭ o îndoială, planul infernal al bandituluĭ a reuşit ! A luat cu el pe Saint Clair ca să'l păstreze ca zălog.

Genipa, care făcuse înconjurul cârciumeĭ, revine. A găsit cadavre. Oameniĭ luĭ Saint Clair au fost surprinşĭ; sunt zece.

— Nicĭ unul n'a scăpat, zice Mustic; d-le Braţ de fier, numaĭ d-ta singur poţĭ scăpa pe d. Saint Clair.

— Jur să'l scap sau să mor cu el.

— Şi eu jur să-mĭ îndeplinesc datoria, strigă Madiana.

— Madiana, va fi o luptă grozavă.

— Acolo unde veĭ fi, prieten al sufletuluĭ meu, voiu fi şi eu alăturĭ de d-ta...

— Fie ! răspunde Braţ de fier, sărutând-o. Genipa, Bachelico, Lami, sunteţĭ gata ?

— Stăpânul va vorbi și noi vom asculta, zice Genipa.

— Cât despre tine, Fichalo, rămâi lângă Mustic.

— Cum, stăpâne, răspunde Mustic, crezi că am să mor aci? Nu m'ai văzut? Sunt eu puțin cam sfâșiat, dar...

— Dar nu poți călări, băete dragă.

— Am să mă silesc; deocamdată, la început, o să meargă mai greŭ. dar pe urmă... nu e așa, d-le Genipa?

Consiliul de războiŭ a decis; în câte-va clipe toate pregătirile sunt gata. Fichalo a luat în seama lui pe Mustic și l'a urcat pe calul lui.

— Inainte! strigă Braț de fier.

— Inainte! repetă Madiana. Vreaŭ să scap pe tata!

De două zile mina Mitaraca este înconjurată. Regele ocnei și-a împărțit banda în două corpuri de câte o sută de oameni fie-care; una va merge cu el la cârciuma Sans-Espoir și va lua pe Saint-Clair, cealaltă va îndrepta spre mină primul atac, comandat de Mal-Crepi, tot atât de criminal și de crud ca stăpânul săŭ.

Mal Crepi are însă ordine formale; sub nici un pretext nu trebue să întreprindă vre-o acțiune decisivă. Să hărțuiască pe dușman, să'l țină în veșnică spaimă, aceasta îi este misiunea.

Mai întâi ocnașii s'aŭ refugiat în pădure; prezența lor nu s'a aflat de cât prin furturi, incendii la câte-va case; oamenii de la factorărie aŭ crezut mai întâi că sunt accidente datorite vagabonzilor de noapte.

Mina Mitaraca constitue un adevărat orășel. Deși Saint-Clair nu a avut încă vremea de a aplica în întreprindere procedeurile moderne ale mecanicei și operațiunile se fac după vechile și simplele metode, totuși mina a dat atât de însemnate produse, că el a trebuit să ridice clădiri pentru lucrători și pentru administrație. Incă câte-va săptămâni și Saint Clair avea gândul de a reveni în Cayenna cu sacul lui încărcat cu aur. Acolo și-ar fi regăsit pe fata lui iubită și amândoui ar fi luat pentru viitor hotărîri definitive.

Scrisoarea falsă modificase însă proectele. Dar de unde putea el ghici îngrozitoarea catastrofă ce'l amenința?

De Tresmes, după ce părăsise pe Saint-Clair, se grăbise a reveni la mină și acolo află întâmplările ciudate cari se produseseră în timpul lipsei lui. Fu și mai mult surprins, căci află că ultimele evenimente îi arătaŭ limpede existența unui complot contra coloniei în floare.

După ce cercetă împrejurimele fără a descoperi ceva suspect, căci ocnașii păzeaŭ cu sfințenie porunca impusă, se grăbi însă a lua măsurile de apărare cele mai urgente.

TEATRUL IN STRADA

D-că toți cântăreții, acrobații și ceilalți artiști cari își câștigă pâinea având ca localuri de teatru... curțile și străzile Parisului și-ar da într'o zi întâlnire pe piața Concordiei din Paris, publicul și-ar curând să vie în ajutorul *street-performers*-ilor din capitala Angliei și a descoperi adevăratele talente printre acești «artiști ai străzii».

Ancheta aceasta a fost încredințată unuia din cei mai faimoși cântăreți comici ai Englitereĭ, d. H. Pélissier, care.

Banda «Stanley-Minstrels».

da seamă că acești modești executanți desfășură adeseori un talent care ar trebui să le deschidă porțile celor mai mari muzic-halluri.

Călăuzit de un gând filantropic, ziarul londonez «Daily Mirror» și-a propus de secundat de alți profesioniști de cafe-concert, a ținut să meargă în persoană.

Ilustrația ce publicăm reprezintă banda de cântăreți veseli *Stanley-Minstrels* pe care d. Pélissier a descoperit-o în împrejurimile Leicester-Square. **Costea**

Trimise pe malul stâng al Alasnei femeile și copiii indienilor. In sfârșit făcu atâtea pregătiri, că Mitaraca putea ține piept unui asediŭ.

Și de Tresmes aștepta.

Două zile trecuseră; de Tresmes își sfârșise rondul, constatând că toți oamenii erau la postul lor și mai îndârjiți ca ori când a se apăra.

— Mâine cred că Saint-Clair va fi aci, spunea el credincioșilor lui, și toate grijile se vor risipi.

De odată o detunătură grozavă isbucnește, o lumină roșie ca un vulcan luminează aerul.

— Ierbăria a luat foc! zice de Tresmes.

In acelaș timp se aud ciocnituri și strigăte furioase.

Este asaltul!

Mal Crepi a primit ordin a începe.

Regele ocnei este acolo cu ceata lui. Să înceapă numai avangarda partida și el e gata a ține piept.

Un ocnaș a putut pătrunde în mină, s'a urcat până la clădirea în care sunt închise munițiunile destinate apărătorilor lui Saint-Clair.

A isbutit. Focul cuprinde clădirea și explozia sguduie pământul.

— Blestem! strigă de Tresmes. Aideți, băeți, este răsboiŭ!

Fluerături șueră prin aer. Oamenii lui de Tresmes sunt în picioare.

Atacul a început în patru puncte de odată. Dar de Tresmes a prevăzut totul; el îmbărbătează pe oameni și e cu ei. Urlete, țipete din toate părțile.

De odată se face o spărtură în meterează, în întăritură. Mal Crepi crapă de necaz, căci zice sbierând:

— O să fim prăjiți de vii aci.

Se încinge o luptă grozavă; de Tresmes este atins la umăr, însă luptă, luptă cu bărbăție.

— Predați-vă! zice o voce răsunând.

— Nici odată răspunde de Tresmes; oamenii cinstiți nu se predaŭ la tâlhari!

— Suntem cei mai tari! răspunde vocea. Aprindeți torțele!

Un spectacol fantastic se produce.

Numai decât se aprind crăci cu rășină și se vede Mal Crepi cu oamenii lui, vre-o 50, cari aŭ scăpat. Ceilalți o sută de ocnași sunt tot acolo, cu fețele gălbejite, în frunte cu un bărbat înalt, sdravăn, care poartă o mască neagră pe obraz,—acesta e Regele ocnei.

Fără să vrea, de Tresmes se in-